

ว. ๑๔๐๕๕

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ว่าที่พันตรีรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
คุณฉันทน์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

14 JAN 2013

สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

243331

ปีการศึกษา 2553

เลขเรียกหนังสือ

๖๖

365.6

๕6367

๒๕๕๓

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**DEVELOPMENT OF COGNITIVE BEHAVIORAL MODIFICATION
MODEL FOR IMPROVEMENTS OF PRISONERS' MORALITY
AT KLONG PREM PRISON IN BANGKOK**

ACTING MAJOR ROONGROTE POTHONG

**A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for
the degree of Doctor of Philosophy in Education for Locality Development**

2010

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

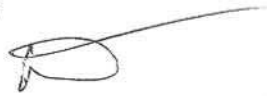
ชื่อเรื่องคุณฐิติพนธ์

การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ด้อยชั้นใน
เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ชื่อนักศึกษา

ว่าที่พันตรี รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง

คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณฐิติพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้คุณฐิติพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

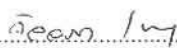
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

.....ประธาน โครงการปรัชญาคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิเสน)

คณะกรรมการสอบคุณฐิติพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

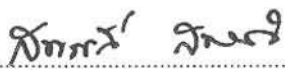
.....กรรมการ

(ดร.ราชนันท์ บุญธินา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คิลก บุญเรืองรอด)

.....กรรมการ

(ดร.สุพรรณิ สมานญาติ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด)

.....กรรมการ ผู้แทนจากคณะกรรมการบริหาร

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิภากร วัฒนานามิตกุล)

โครงการปรัชญาคณะศึกษาศาสตร์

หัวข้อคุณูปพันธ์	การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา
ชื่อผู้วิจัย	จริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร
สาขาวิชา	ว่าที่พันตรีรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐจจร
ปีการศึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว
	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร วิธิดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขัง เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยได้ศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเพื่อศึกษา หลักการ แนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังและศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง ได้จริยธรรมเป้าหมายคือ ความมีวินัย 2) การสร้างและพัฒนารูปแบบ โดยการนำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบ (ฉบับร่างที่ 1) 3) การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คนเป็นผู้ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบ (ฉบับร่างที่ 1) แล้วนำผลการศึกษามาปรับปรุงรูปแบบ (ฉบับร่างที่ 1) ได้เป็นรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร (ฉบับร่างที่ 2) 4) การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบเป็นการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร (ฉบับร่างที่ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม แคนธ กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างจากความสมัครใจ โดยใช้แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขังและแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของ

ผู้ต้องขังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที (t-test) และนำผลของการศึกษามาปรับปรุงได้เป็นรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การบริหารจัดการความคิด ประกอบด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การให้ความรู้เกี่ยวกับความคิด และวงจร ABC ของอิลลิส(Ellis) และการปรับเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง

ขั้นที่ 2 ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเอง ประกอบด้วยการให้ความรู้และฝึกการสอนตนเองและการให้ความรู้เกี่ยวกับการสังเกตตนเองและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ทักษะการบริหารอารมณ์และความรู้สึก ประกอบด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความเครียดและแนวทางแก้ปัญหาและการให้ความรู้และการฝึกทักษะการหายใจและการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

2. ผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังพบว่า

2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร พบว่า การพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมีเงินมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่และพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ โดยมีการประเมินผลพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยก่อนและหลังการทดลองมีคะแนนในภาพรวมผู้ต้องขังสามารถพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นวินัยผู้ต้องขังที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสูงสุด คือ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น

2.2 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังก่อนและหลังเข้าการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ .05

Title	Development of Cognitive Behavioral Modification Model for Improvements of Prisoners' Morality at Klong Prem Prison in Bangkok
Author	Acting Major Roongrote Phothong
Program	Education for Locality Development
Major Advisor	Associate Professor Dr. Apichart Pattaratuma
Co-Advisor	Assistant Professor Dr. Sarayuth Setthakhajorn Associate Professor Dr. Wuttiapol Homungkaew
Academic Year	2010

Abstract

This research aimed 1) to develop a model of cognitive behavioral modification for improvements of prisoners' morality at Klong Prem Prison in Bangkok and 2) to study the results of the implementation of the model. The research methodology included 4 stages: 1) studying and analyzing common data in order to develop a model of cognitive behavioral modification for improvements of prisoners' morality through literature review on principles and theories of prisoners' morality improvements and officers and prisoners' attitude towards undesirable behavior the targeted one of which was discipline 2) constructing and developing the model by using the results from stage 1 (the First draft) 3) examining the possibility and validity of the model by 5 experts and then improving the model (the Second draft) and 4) improving and developing the model by trying out with 50 prisoners of Klong Prem Prison Zone 8 through volunteer nonrandom method. Data were collected using observation form, morality anecdotal record, and an assessment form of discipline. The statistics for data analysis were mean, standard deviation and t-test. The results were adopted to improve the model of cognitive behavioral modification for improving prisoners' morality at Klong Prem Prison in Bangkok practically.

The findings revealed as shown below:

1. The 3 stages were found in model of cognitive behavioral modification for improvements of prisoners' morality at Klong Prem Prison in Bangkok as follows:

Stage 1 Idea management including establishment of good rapport, giving the knowledge on thinking and Ellis' cycle ABC and changing the misunderstanding of prisoners' discipline

Stage 2 Thinking skill for self control including giving knowledge and practicing oneself, observing and recording behaviors by oneself

Stage 3 affective and management skill included giving the knowledge about tension and guidelines for solving the problems, breath training and muscular relaxation.

2. The results of using the model of cognitive behavioral modification for improving prisoners' morality revealed as shown below:

2.1 The development of the prisoners' discipline in 6 areas: 1) conformation to the officials' orders 2) rowdy behavior 3) gambling behavior 4) drinking alcohol behavior 5) performing the duties and 6) unrest behavior was generally found at moderate level. The highest score aspect was rowdy behavior.

2.2 After the results of difference test between the scores of prisoners' morality, it was found that the prisoners' behavior before and after participating in the activities under the model of cognitive behavioral modification for improving prisoners' morality were statistically significant different at 0.05.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจรและรองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว ได้กรุณาให้คำปรึกษา ให้ความรู้คำแนะนำ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล วุฒิเสน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ประธานหลักสูตรปริญญาคุุณภัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่าน ที่เป็นผู้ให้ความรู้ทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า

กราบขอบพระคุณ นายณัทธิ จิตสว่าง อธิบดีกรมราชทัณฑ์ นายฐานิส ศรียะพันธ์ รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ที่เมตตาให้ความร่วมมือและความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายคงกริช พรลงชวิช ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษมีนบุรีนายสมศักดิ์ รังสิโยภาส ผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองเปรม นายประเสริฐ อยู่สุภาพผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง นายกนก กรุณามิตรผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ นายไพโรจน์ พันธุ์แก้ว หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์นางประณีต โพนทอง ผู้อำนวยการกองบริหารทางการแพทย์ นางพรพิสมัย วรดิถก ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม นายสุวิทย์ อึ้งทอง ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษา นายทวี ทวีชนม์ เลขานุการศูนย์ไต่สวนคดี กรมราชทัณฑ์ และนายสมบุรณ์ สีลา ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมีนบุรี

ขอขอบคุณ บุคลากรฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ และผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานเรือนจำกลางคลองเปรมที่ทำหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือตั้งใจ อุดหนุนและรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ ผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำพิเศษธนบุรี และเรือนจำพิเศษมีนบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยและเก็บข้อมูลสำเร็จลงได้ด้วยดี

ท้ายนี้ขออน้อมรำลึกถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน ความดีและวิทยาทานของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน และขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ว่าที่พันตรีรุ่งโรจน์ โทธิทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับวินัยผู้ต้องขัง.....	48
เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	75
ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	75
ขั้นที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการกระทำ พฤติกรรมจริยธรรมผู้ต้องขัง.....	75

	ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังที่เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรม จริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง.....	หน้า 76
	ขั้นที่ 4 การจัดอันดับและกำหนดพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมาย...	77
	ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อ พัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม	78
	ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบและ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	79
	ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อ พัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	78
	ระยะเตรียมการหรือก่อนการทดลอง.....	80
	ระยะทดลอง.....	80
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้.....	83
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	83
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
	การทบทวนและปรับปรุง.....	86
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
	ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	87
	ที่มาของรูปแบบ.....	87
	ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของผู้ต้องขัง.....	89
	ผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	94

บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	116
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	116
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	116
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	117
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	117
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	117
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	118
	สรุปผลการวิจัย.....	118
	ผลการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	121
	อภิปรายผลการวิจัย.....	125
	ข้อเสนอแนะ.....	137
	บรรณานุกรม.....	139
	ภาคผนวก.....	147
	ประวัติผู้วิจัย.....	182

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	แสดงค่าจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	92
2	แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังตามความคิดเห็นของผู้ต้องขัง	93
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง	101
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมกระทาะละวาทกับผู้อื่น ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง.....	103
5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนัน ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง	105
6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมการเสพของมีนเมา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง	107

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน อันเป็นหน้าที่ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของผู้ต้องขัง	109
8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตาม รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม ของผู้ต้องขัง	111
9	แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขัง ก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง	113
10	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมความมี วินัยของผู้ต้องขังด้วยการทดสอบค่าที (t - test)	115

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรม ทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง คลองเปรม กรุงเทพมหานคร	14
2	แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังใน เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ฉบับร่างที่ 1.....	72
3	แสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย.....	74
4	แสดงความสัมพันธ์แบบปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญากับพฤติกรรม...	96
5	แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังใน เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	99
6	แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังใน เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร.....	119

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการปะทะทางสังคม ทำให้คุณค่าของจริยธรรมลดลง คุณค่าสร้างสรรค์ทางปัญญาและจิตใจแปรเปลี่ยนไปด้วย คนจำนวนหนึ่งในสังคมมองความถูกต้องหรือธรรมเนียมปฏิบัติที่เคยมีมาก่อนเป็นสิ่งไม่ทันสมัย มีแนวโน้มประพฤตินิสัยในสิ่งไม่ดีงามทั้งทางกาย วาจา ใจ ขาดสติยั้งคิดในการประพฤติปฏิบัติชอบ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม ผ่าฝืนแต่สิ่งที่ดีงามที่สังคมกำหนดไว้ จนมีภัยต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย อีกทั้งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีแก่คนรุ่นหลังทำให้เกิดความชินชากับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจนเห็นว่าเป็นปกติ การเกิดกระแสจริยธรรมในยุคโลกาภิวัตน์อย่างนี้ มีผลกระทบต่อการปรับวิถีชีวิตของประชาชน จนทำให้เกิดวิกฤติทางสังคมตามมาอีกมากมาย (มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2551: online)

ปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม อันเป็นที่มาของปัญหาทางสังคมได้แก่ ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มลภาวะ เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคม (ทีศนา แจมมณี 2546: 1-2) สภาพสังคมมีการแข่งขันเอารอดเอาเปรียบกันมากขึ้น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลและเพื่อนมนุษย์จัดจางลง มีความไวเนื้อเชื้อใจซึ่งกันและกัน ถดถอยไปเรื่อยๆ สภาพครอบครัวแตกแยกล่มสลายมีมากขึ้น ผู้คนเห็นแก่ตัวมากกว่าเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น ความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมเหล่านี้สามารถชะลอหยุดยั้งและพัฒนาให้มีสภาพที่ดีขึ้นได้ด้วยกระบวนการพัฒนาจิตใจและจิตสำนึกเพื่อสังคม ดังนั้นในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาจิตใจและจิตสำนึกเพื่อสังคมต้องประกอบด้วยคุณลักษณะในเรื่องของการเสริมสร้างศีลธรรมจริยธรรมที่ดีงาม การเป็นพลเมืองที่ดี และการประยุกต์หลักและกิจกรรมทางศาสนาเพื่อหล่อลมเกลาจิตใจ (ศรีศักดิ์ ไทยอารี อนุจร ศรีแก้วและกานต์ เสริมชัยวงศ์ 2542: 169 - 170)

ในสังคมใหม่ปัญหาการพิจารณาจริยธรรมต้องคำนึงถึงสภาพปัจจัยของสังคมใหม่ได้แก่ จริยธรรมดั้งเดิมขัดแย้งกับคุณค่าจริยธรรมตนเองมีการเลียนแบบพฤติกรรมจากสังคมอื่น ทำให้มาตรการที่ใช้ตัดสินทางจริยธรรมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก หลักเกณฑ์ทางจริยธรรม

ดั้งเดิมไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับปัญหาหรือปรากฏการณ์ในสังคมไทยได้ เช่น การเป็นคนดีในสังคมใหม่ไม่เป็นการเพียงพอที่จะเคร่งครัดในเบญจศีลและเพิ่มเป็นศีลแปดในวันธรรมสวนะ และฤดูกาลเข้าพรรษาเท่านั้น การปฏิบัติทางจริยธรรมตามมาตรฐานของสังคมสมัยใหม่ได้คาดหวังให้เข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการเมืองอย่างแข็งขันอีกด้วย (ไชยันต์ รัชชกุล 2551 : online) ดังนั้นจริยธรรมจึงเป็นเครื่องมือยุทธศาสตร์ของชาติและสังคม เป็นเครื่องชี้วัดความเจริญ ความเสื่อมของสังคมหัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาที่เหนือกว่าความเจริญทางวัตถุ ฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันของทุกคน และทุกกลุ่มในสังคมนำมาซึ่งความเข้มแข็งของชาติ กองทัพและกลุ่มอาชีพเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นอำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน และเป็นตัวคุณอำนาจกำลังรบ กล่าวได้ว่าการดำเนินชีวิตอย่างราบรื่นและสงบสุขมนุษย์ในสังคมต้องมีจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการยึดถือปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สังคมมนุษย์เกิดสันติสุขปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ซึ่งความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าของสังคมจึงขึ้นอยู่กับความมีจริยธรรมของบุคคลในสังคมทั้งนี้จริยธรรมเกี่ยวข้องกับหลักคำสอนทางศาสนาเพราะมีส่วนสร้างจริยธรรมให้กับสังคม

นอกจากนี้ จริยธรรมยังมีรากฐานมาจากวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมายาวนานอีกด้วย กล่าวได้ว่า จริยธรรมนับเป็นหลักขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรตระหนักและยึดถือเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ หากบุคคลใดขาดการมีจริยธรรมก็อาจจะส่งผลให้เกิดความเสื่อมเสียต่อตนเองและเกิดผลกระทบที่ร้ายแรงต่อสังคมและประเทศชาติได้ จึงต้องพัฒนาทางด้านสติปัญญา ต้องคิดเป็นและพร้อมแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ คิดหาวิธีการใหม่บนพื้นฐานทางคุณธรรมและประโยชน์ของส่วนรวม ตัดสินใจถูกต้อง พัฒนาตนได้ตลอดอายุขัย ดำรงชีวิตอย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพตามวิถีไทย ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและรักษาความสมดุลระหว่างธรรมชาติกับเทคโนโลยีได้ ทั้งนี้ต้องเสริมสร้างพลังจิตใจให้เข้มแข็ง มีวินัย รักศักดิ์ศรี ริเริ่มคิดนำตนด้วยตน มีจริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา มีความสามารถสร้างคุณธรรมให้มีเสริมสร้างพลังจิตใจคุณธรรมจริยธรรมด้วยเทคนิคให้คิดวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ทำให้เกิดปัญญาในการเลือกประพฤติปฏิบัติที่มีจริยธรรม (นางเยาว์ แข่งเพ็ญแข 2545: 5)

กรมราชทัณฑ์ได้นำกระบวนการพัฒนาจิตใจมาใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยกำหนดการพัฒนาจิตใจเป็นภารกิจหลักที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดนโยบายโดยเน้นหนักในการใช้หลักธรรมทางศาสนาในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังพร้อมทั้งวางหลักเกณฑ์วิธีการตลอดจนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับความรู้ด้านคุณธรรม ศีลธรรมและจริยธรรม ผูกอบรมจิตภาวนา การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ และเปิดสอบธรรมศึกษาตรีโทและเอกตามหลักสูตรแม่

กองธรรมสนามหลวง การขัดเกลาผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำหลายครั้ง เพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย 2551: online) ซึ่งผู้ต้องขังที่กระทำความผิดและถูกควบคุมส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาน้อย มีวุฒิภาวะต่ำและขาดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักไม่ให้ความสำคัญกับประเพณีวัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของชาติ ทำให้มีการกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการพัฒนาจิตใจและอบรมผู้ต้องขังให้พร้อมกลับคืนสู่สังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของกรมราชทัณฑ์และการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดการซึมซับและเข้าใจในหลักธรรมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาจิตใจจึงเป็นกระบวนการให้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง เพื่อการตัดสินใจและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง 2551: online) โดยนำความรู้แห่งหลักทฤษฎีการแก้ไขในด้านกระบวนการบำบัดและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังมาดำเนินการ ได้แก่ การให้คำปรึกษา การใช้กระบวนการ การบำบัดโดยกลุ่ม รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมเพื่อการศึกษาพัฒนาจิตใจให้สามารถฟื้นฟูสภาพทางสังคมเชิงสุจริตชนและสร้างนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศด้วยการอบรมแก้ไขและการพัฒนาบุคลิกภาพซึ่งสัมพันธ์กับความสามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ ค่านิยมและการปรับตัวทางสังคมเพื่อเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ (ขวัญเรือน แสงภูงูและ ลลิตา สุนทรวิภาค 2546: 4)

ในการแก้ไขให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องของผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์นั้นปรากฏว่า มีผลที่ได้รับยังไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากพฤติกรรมส่วนตัวของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยมาตรการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขังพบว่า สาเหตุที่ต้องหลบหนีเพราะเกิดความเครียด ปรับตัวไม่ได้กับสภาพของเรือนจำ มีความกังวลกับปัญหาทางบ้าน (ไทยพีอาร์ ดอทเน็ต 2551: online) อันมีสาเหตุมาจากการดำเนินงานพัฒนาจิตใจต้องประสบกับปัญหาเกี่ยวกับผู้ต้องขัง ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานมาจากบุคคลหลายประเภท หลากหลายฐานะอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้บกพร่องทางด้านจิตใจ การศึกษาน้อย เห็นผิดเป็นชอบ เป็นผู้ร้ายโดยสันดาน กักขฬะ ขาดคุณธรรมประจำใจ มีพฤติกรรมก้าวร้าว อบรมยากลำบากและต้องใช้เวลาอบรมมาก (เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2551: online) และจากผลการวิจัยของประณีตศิลป์ พันเผ่าเลิศ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า การที่ผู้ต้องขังไม่ว่างมาเรียนเป็นเพราะติดงานในแดนของตน นอกจากนี้ก็ถูกระเบียบชั้นตอนการเยี่ยมญาติเป็นปัญหาที่สำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของรังสฤษฎ์ สังคลิน (2548: บทคัดย่อ) และเทิดศักดิ์ ลิ้มชาวฟ้า (2544: บทคัดย่อ) ที่พบว่า จิตใจเป็นสาเหตุสำคัญในการกระทำผิดของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับแนวคิดของมาโฮนี (Mahony อ้างถึงในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2543: 307) ที่เสนอว่า การตอบสนองของบุคคลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับ

สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง แต่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่รับรู้ที่มีต่อสิ่งเร้า โดยมีตัวแปรทางปัญญาอยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ดังนั้นในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง จึงควรนำแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาของผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่ได้นำแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาพัฒนาจริยธรรมของผู้เรียน ได้แก่ จันทพร โรจนพิทักษ์ (2543: 111) ที่ได้วิจัยถึงโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต “พิบูลย์บำรุงพิเศษ” มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองและนำความรู้ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ และผู้อื่นได้ สอดคล้องกับพินพา ม่วงศิริธรรม (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา ผลการวิจัย พบว่า ทำให้นักกีฬามีพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเอง และจากผลการวิจัยของวัลลภา จันท์เพ็ญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาข้าง อุดสาหกรรมตามแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญาทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมจริยธรรมสูงขึ้น จึงเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถพัฒนาจริยธรรมบุคคลของได้ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้สนใจพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาซึ่งเป็นรูปแบบเฉพาะเพื่อนำใช้ในการพัฒนาและเสริมสร้างจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ อันจะมีผลบรรลุเป้าหมายและความคาดหวังของสังคมที่จะให้เรือนจำคืนคนดีสู่สังคม รวมถึงประเมินประสิทธิผลของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อให้เรือนจำและทัณฑสถานได้มีนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาคุณภาพของผู้ต้องขัง หรือเพิ่มโอกาสทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกันได้อย่างปกติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ในแดน 8 ของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 560 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ซึ่งถูกควบคุมตัวอยู่ในแดน 8 ของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงด้วยความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกและผลกรรม โดยมีการพัฒนากระบวนการทางปัญญาหรือตัวแปรทางปัญญา ได้แก่ การคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขัง ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การจัดการความคิด

ขั้นที่ 2 การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเอง

ขั้นที่ 3 การพัฒนาทักษะการจัดการทางอารมณ์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ จริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จำนวนเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ และพฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ

2.3 ตัวแปรควบคุม ผู้วิจัยได้ดำเนินการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนหรือตัวแปรควบคุม โดยได้เลือกผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษ 15 ปีขึ้นไปและมีระดับการศึกษาภาคบังคับ

3. ระยะเวลาในการทดลอง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง และได้นำรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทำการทดลองใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกระบวนการเรียนรู้เป็นภาคทฤษฎีโดยใช้ระยะเวลาให้การศึกษา จำนวน 5 วันและภาคปฏิบัติต่อเนื่องอีกเป็นเวลา 3 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้ต้องขังมีจริยธรรมด้านความมีวินัยก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึง กระบวนการให้การศึกษาตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาด้วยการเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาของผู้ต้องขัง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึง แบบแผนของการให้การศึกษาและฝึกกระบวนการทางปัญญา โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกและผลกรรม โดยเน้นพัฒนากระบวนการทางปัญญาหรือตัวแปรทางปัญญา ได้แก่ การคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขัง ประกอบด้วยการจัดการความคิด การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเอง และการพัฒนาทักษะการจัดการทางอารมณ์

ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้กระทำความผิดและได้ถูกศาลพิพากษาเป็นนักโทษเด็ดขาดตามคำสั่งของศาลหรือผู้มีอำนาจ โดยได้รับการควบคุมดูแลอยู่ในแดน 8 ซึ่งเป็นแดนที่มีการจัดกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

เรือนจำ หมายถึง สถานควบคุมดูแลที่ใช้ควบคุมกักขังผู้ต้องขังและได้มีกำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีการวางอาณาเขตไว้โดยชัดเจน ในที่นี้ หมายถึง เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

จริยธรรมด้านความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ ดังนี้

1. **การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของผู้ต้องขังภายหลังได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือข้อปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีความคิดที่สามารถควบคุมตนเองให้สามารถปฏิบัติตามได้ และมีความรู้สึกที่ดีกับคำสั่งที่ได้รับมาเพื่อนำปฏิบัติอย่างพึงพอใจ ยอมรับได้และเลื่อมใสศรัทธา และคิดว่าคำสั่งที่ได้รับนั้นมีเหตุมีผลเหมาะสม

2. **พฤติกรรมททะเลาะวิวาทกับผู้อื่น** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมของผู้ต้องขังเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่ทำให้เป็นเหตุแก่การทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังด้วยกัน มีทักษะความคิดที่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เมื่อมีสถานการณ์ที่เป็นข้อขัดแย้ง

ทำให้ไม่เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย แข่งชิงหรือทำลายทรัพย์สิน และทำร้ายร่างกายของผู้อื่น

3. **พฤติกรรมการเล่นการพนัน** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าทำให้เกิดการเล่นการพนัน สามารถแสดงถึงพฤติกรรมควบคุมความคิด โดยการให้เหตุผลกับตนเอง และบังคับตนเองไม่ให้แสวงหาอุปกรณ์การเล่นการพนัน การเข้าร่วมเล่นการพนัน รวมถึงไม่เคยได้รับโทษฐานการกระทำผิดวินัย

4. **พฤติกรรมการเสพของมีเงินเมา** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่ทำให้มีพฤติกรรมการเสพของมีเงินเมา สามารถแสดงถึงพฤติกรรมควบคุมความคิดและบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตหรือเสพของมีเงินเมา รู้จักการคลายเครียด ลดความวิตกกังวล และมีวิธีการแก้ปัญหาด้วยการคิดเพื่อกระทำในสิ่งที่ไม่เป็นการกระทำผิดวินัยเกี่ยวกับการเสพของมีเงินเมาภายในเรือนจำ

5. **การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการละทิ้งหน้าที่ตามคำสั่งมอบหมายของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ สามารถแสดงถึงพฤติกรรมที่ให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน สามารถทำงานได้เสร็จและสำเร็จตามเป้าหมาย มีผลงานที่มีมาตรฐานจนได้รับคำชมเชย ตลอดจนสามารถบังคับตนเองไม่เป็นผู้ละทิ้งงาน

6. **พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ** หมายถึง การกระทำหรือการแสดงพฤติกรรมเมื่อมีเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่ทำให้เป็นผู้ก่อเหตุความไม่สงบ สามารถแสดงถึงพฤติกรรมควบคุมความคิดของตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนในการสร้างสถานการณ์ ประท้วง หรือก่อเหตุให้ความวุ่นวาย และสามารถคิดเพื่อยับยั้งอารมณ์โกรธของตนเองได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ซึ่งสามารถนำเทคนิควิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตามกิจการราชทัณฑ์และการพัฒนาความมีวินัยของผู้ต้องขัง อันจะนำไปสู่การพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์

2. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังสำหรับเรือนจำของกรมราชทัณฑ์ในการนำรูปแบบการพัฒนาการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง

3. เป็นการนำเสนอนวัตกรรมทางวิชาการที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาความมีวินัยผู้ต้องขังให้เป็นคนดีคืนสู่สังคม สำหรับผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังและอันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปลูกฝังจริยธรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดทฤษฎีที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า บุคลิกภาพของมนุษย์จะพัฒนาขึ้นจากพลังงานทางจิตที่เรียกว่าอิด(id)อีโก้(ego)และซูเปอร์อีโก้(super ego)

อิด(id) เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด และผลักดันให้สนองต่อความต้องการตามสัญชาตญาณ

อีโก้(ego) ได้พัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและการวางแผนตอบสนองความต้องการ โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

ซูเปอร์อีโก้(super ego) ได้พัฒนาขึ้นเพื่อควบคุมระบบจริยธรรมในตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยม และมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการอบรมเลี้ยงดูจากบิดา มารดา

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำความสัมพันธ์ของพลังงานทางจิต ได้แก่ ความคิด กระบวนการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้มาประกอบการพัฒนารูปแบบ

2. ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญา จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า บุคคลมีการพัฒนาทางจริยธรรมไปตามลำดับขั้น การพัฒนาทางจริยธรรมเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการของมนุษย์ การเรียนรู้ทางสังคม สติปัญญาและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจริยธรรมเกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับสติปัญญา อายุ สิ่งแวดล้อมหรือโอกาส และประสบการณ์ใหม่ๆ

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยได้คำนึงถึง อายุ สติปัญญา สิ่งแวดล้อมและการคิดของบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า พฤติกรรมของบุคคล เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคลและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น พฤติกรรมการเรียนรู้ในสภาพที่เป็นธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมทางสังคมมีความหลากหลาย ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้ มีความสามารถและทักษะ โดยผ่านการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมจึงเน้นแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองและการเรียนรู้โดยการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง

ในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของบุคคล ผู้เรียนต้องใช้กลยุทธ์เพื่อให้ตนเองบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้บนพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทั้งนี้การกำกับตนเองมีปัจจัยที่มีสาเหตุมาจากบุคคล สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมิได้เกิดจากกระบวนการภายในตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ในด้านพฤติกรรม ในขณะเดียวกันปัจจัยด้านบุคคล สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองก็ยังมีระบบย่อย ได้แก่ การสังเกตตนเองด้วยการตั้งเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาตนเอง และการเตือนตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนเองกระทำ นอกจากนี้ยังมีเทคนิคอื่นอีก เช่น การเรียนรู้จากตัวแบบ การชี้แนะทางคำพูด การสอนตนเอง และการเรียนแบบร่วม เป็นต้น

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมาเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ได้แก่ การคำนึงถึงตัวผู้ต้องขัง สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมการเรียนรู้ในการกำกับตนเอง เพื่อนำมาพัฒนาความคิดของผู้ต้องขังให้รู้จักควบคุมตนเองตามจริยธรรมเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้

4. ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมของบุคคลถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ ดังนั้นในการปลูกฝังจริยธรรมตามแนวคิดนี้จึงต้องจัดเงื่อนไข เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมได้รับเสริมหรืออาจลงโทษเมื่อต้องการเพิ่มหรือลดพฤติกรรม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าจริยธรรมในแง่ของพฤติกรรมที่พึงงามของบุคคลพึงปฏิบัติในสังคมนั้น สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรมมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ ในการเปลี่ยนพฤติกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำจึงเป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมในสิ่งแวดล้อม โดยผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกจะมีผลในการกำหนดถึงการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นในอนาคต พฤติกรรมใดที่แสดงออกแล้วได้รับผลกรรมที่พึงพอใจบุคคลนั้น มีแนวโน้มกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกหรือทำให้ความถี่

ของพฤติกรรมเกิดขึ้นเป็นการเสริมแรงทางบวก และถ้าบุคคลแสดงออกแล้วได้รับผลกรรมที่ไม่พึงพอใจ บุคคลจะระงับหรือยุติการแสดงพฤติกรรมนั้น

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังด้วยการกำหนดพฤติกรรมเกี่ยวกับจริยธรรมเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้ต้องขังตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขัง เมื่อได้ผลการพิจารณาตรงกันแสดงว่าจริยธรรมเป้าหมายชัดเจนแล้ว ในกรณีที่ต้องการพัฒนามากกว่า 1 พฤติกรรม ก็ได้พิจารณาพฤติกรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นมากที่สุดสำหรับสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ในการดำเนินการปรับพฤติกรรมผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม เพื่อตรวจสอบระดับหรือแนวโน้มของการเกิดพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา

5. แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) จากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสามารถกระทำได้โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญา ด้วยการพยายามจัดการกับกระบวนการทางปัญญา เพื่อช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมควบคู่ไปด้วย กระบวนการทางปัญญาเป็นการกระทำของจิตซึ่งมีกระบวนการเช่นเดียวกับกระบวนการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เพียงแต่เป็นกระบวนการภายใน การทำงานของกระบวนการทางปัญญา มีผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรมภายในกับพฤติกรรมภายนอกหรือบุคคลได้กระทำการแสดงออกถึงพฤติกรรมภายนอกด้วยการชี้แจงจากกระบวนการทางปัญญา และในขณะเดียวกันพฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญาหรือพฤติกรรมภายใน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวคิดหลักในการช่วยปลูกฝังจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร เนื่องจากแนวคิดนี้มีวิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมภายในได้มาก ผู้วิจัยสามารถนำทฤษฎีการเรียนรู้หรือนำแนวคิดอื่นมาใช้ก็ได้เพราะถ้าสามารถทำให้กระบวนการทางปัญญาเปลี่ยนแล้วก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมภายนอกได้ในที่สุด นอกจากนี้แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ยังมีลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง คือ บุคคลหรือผู้ต้องขังต้องช่วยตนเองในด้านของการเรียนรู้ การฝึกทักษะและการประเมินตนเอง การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญในปัจจุบันและสามารถใช้แก้ปัญหาในอนาคตที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ ดังนั้นในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง โดยมีตัวแปรทางปัญญาที่สำคัญคือ การคิดที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งเร้ากับอารมณ์และพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการประมวลผลข้อมูล การจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง และกระบวนการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่พัฒนาจากกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีพื้นฐานความรู้ทางจิต

วิเคราะห์ ได้แก่ อัลเบิร์ต อิลลิส (Albert Ellis) และ อารอน ที. เบ็ค (Aaron T. Beck) โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญาภายใต้ความเชื่อพื้นฐานที่ตรงกันว่า ตัวแปรทางปัญญาย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาได้ พฤติกรรมของบุคคลนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงตาม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าอารมณ์ที่ผิดปกติเป็นผลมาจากความคิดที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นวิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาก็คือทำให้เกิดความคิดที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกและผลกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดมีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคิดที่เหมาะสมแล้วส่งผลต่อจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง โดยได้มาจากแนวคิดดังนี้

5.1 เทคนิคการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational Emotive Therapy : RET) ของอัลเบิร์ต อิลลิส (Albert Ellis) โดยมีความเชื่อพื้นฐานคือ บุคคลถูกรอบงำจากภายใน และมีแนวโน้มที่จะคิดและแสดงอย่างไม่มีเหตุผลการเปลี่ยนสภาพทางอารมณ์ของบุคคล จึงต้องจัดการเปลี่ยนแปลงที่ระบบความคิดพื้นฐาน หากสามารถทดแทนความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลด้วยความเชื่อที่มีเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีกลยุทธ์ในการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ได้แก่ การพูดกับตัวเองในแง่บวกหรือสิ่งที่เป็จริง การบันทึกความคิดของตนเอง การใช้จินตนาการ การใช้ตัวแบบ การบำบัดโดยหนังสือ การเล่นเกมบาทสมมุติ การผ่อนคลาย การฝึกทักษะ และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ โดยมีขั้นตอนในการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ความคิดของตนเอง ให้เห็นถึงความคิดและความเชื่อที่ผิด หรือสิ่งที่ไม่เป็นจริง

ขั้นที่ 2 พูดกับตนเองเพื่อให้สามารถโต้แย้งกับความคิดที่เป็นปัญหาหรือไม่มีเหตุผล

ขั้นที่ 3 สร้างความคิดที่ถูกต้องและมีเหตุผลมาทดแทนความคิดหรือความเชื่อที่เป็นปัญหาหรือไม่มีเหตุผล

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มาพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมกรุงเทพมหานคร โดยได้นำมาพัฒนาในขั้นที่ 1 การจัดการความคิด ด้วยการให้การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดี สร้างความเข้าใจธรรมชาติของปัญหา และเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์ของตนเองให้เห็นถึงความคิดที่ไม่เป็นจริงและสร้างความคิดที่ถูกต้องมาทดแทนซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการจัดการกับความคิด อารมณ์และพฤติกรรมมาใช้

ได้แก่ การตั้งคำถาม การใช้คำพูดและการอภิปรายเพื่อให้ผู้ต้องขังยอมรับความคิดที่ไม่เป็นเหตุเป็นผลของตน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มาพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยได้นำมาพัฒนาในขั้นที่ 3 การพัฒนาทักษะการจัดการทางอารมณ์ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับอารมณ์ความเครียดและแนวทางแก้ปัญหา และการให้ความรู้และการฝึกทักษะการหายใจและการผ่อนคลายกล้ามเนื้ออีกด้วย

5.2 เทคนิคการบำบัดทางปัญญาของอาร์รอน ที. เบ็ค (Aaron T. Beck) โดยมีความเชื่อพื้นฐานคือ ความคิดเป็นสาเหตุของอารมณ์ที่ขุ่นมัวซึ่งความคิดและอารมณ์มีความสัมพันธ์กัน อารมณ์ที่ผิดปกติมีผลมาจากการบิดเบือนความคิดหรือประเมินเหตุการณ์ในชีวิตด้วยความคิดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังนั้นจึงควรชี้ให้เห็นถึงความเชื่อที่ทำให้เกิดความผิดปกติทางร่างกายหรือความคิดและเรียนรู้ถึงวิธีการแยกแยะความคิดที่ไม่เป็นความจริงหรือเป็นจริง โดยมีขั้นตอนในการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ได้แก่ บันทึกความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ สอนให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์หรือความรู้สึกและพฤติกรรม ทดสอบความตรงของความคิดที่เป็นความคิดที่เป็นจริงทดแทนความคิดที่บิดเบือน และเรียนรู้การแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ทำให้เกิดความผิดปกติ

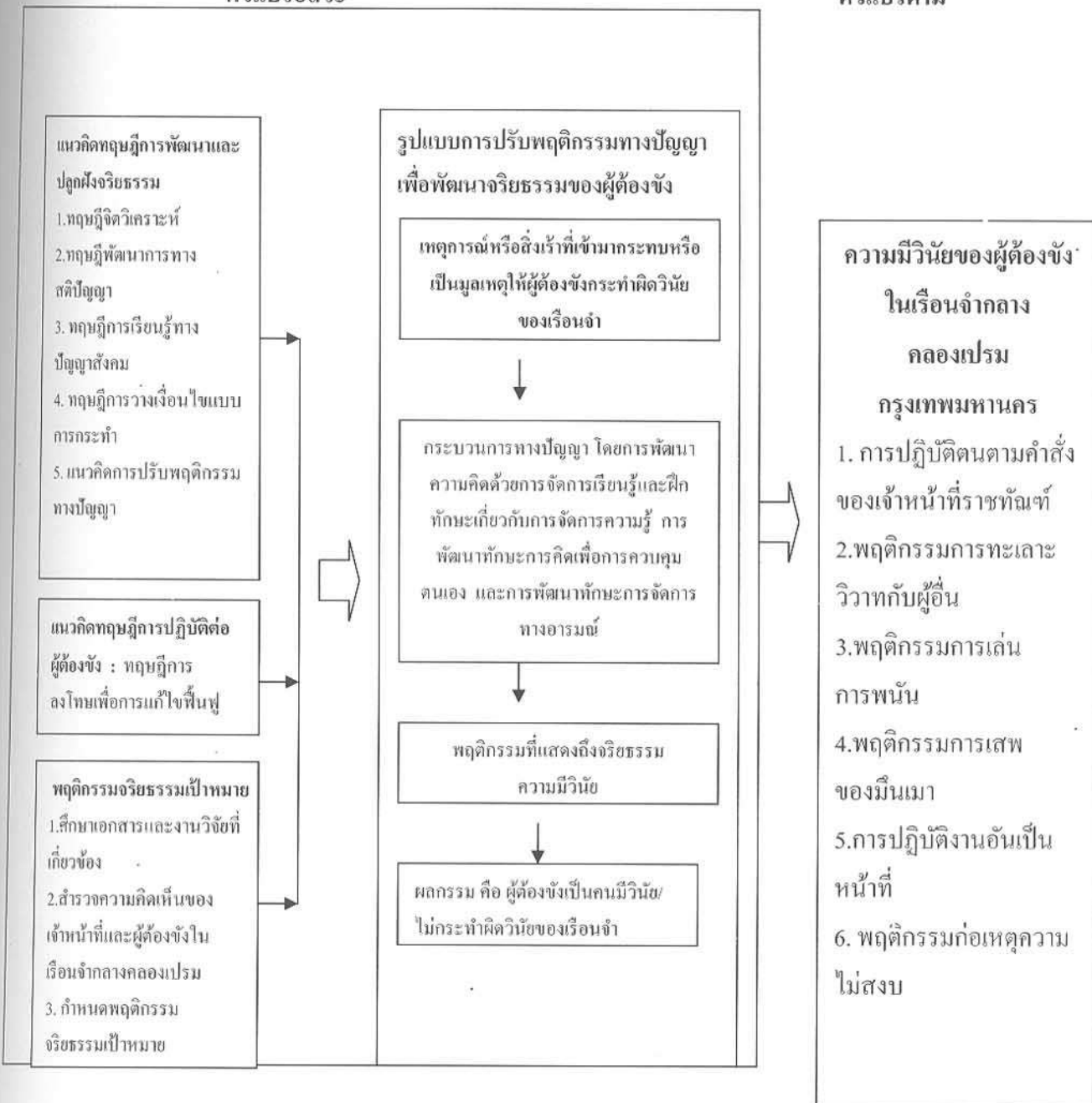
ผู้วิจัยได้นำแนวคิดบำบัดทางปัญญามาพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยได้นำเทคนิคการบันทึกความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติและสอนให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์หรือความรู้สึกและพฤติกรรมมาพัฒนาในขั้นที่ 1 การจัดการความคิด ด้วยการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์ของตนเองให้เห็นถึงความคิดที่ไม่เป็นจริงและสร้างความคิดที่ถูกต้องมาทดแทนซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ทำให้เกิดความผิดปกติของตนได้

6. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมาเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยหลักการแก้ไขฟื้นฟูโดยการวิเคราะห์สาเหตุของการกระทำผิดแล้วจึงแก้ไขที่สาเหตุ เน้นการปฏิบัติหรือฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มแล้วนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิด รวมทั้งต้องมีการปรับปรุงองค์กรเพื่อให้การแก้ไขฟื้นฟูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อการพัฒนาและศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงขอนำเสนอตามประเด็นศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม
 - 1.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
 - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม
2. แนวคิดเกี่ยวกับวินัยผู้ต้องขัง
 - 2.1 ความหมายของวินัย
 - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยผู้ต้องขัง
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยผู้ต้องขัง
3. เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม

1. ความหมายของจริยธรรม ผู้วิจัยได้รวบรวมมีผู้ที่ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นการแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนคุณธรรมภายในให้เห็นเป็นรูปธรรม

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์ (2542 : 3) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ความถูกต้องที่ดีงาม สังคมได้กำหนดกฎเกณฑ์ กติกา บรรทัดฐานของตนเองว่าจะอะไรคือสิ่งที่ดีงาม อะไรคือความถูกต้อง

ไพฑูรย์ พัฒนาใหญ่ยิ่งและคณะ (2547 : 16) ได้เสนอว่าจริยธรรม หมายถึง ธรรมชาติหรือหลักธรรมที่บุคคลควรประพฤติ จริยธรรมต้องอาศัยหลักคำสอนทางศาสนา

สมปอง นครไชสง (2548 : 27) เสนอว่า จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ภายใต้การกำหนดร่วมกันของสังคม เพื่อใช้เป็นกลไกหรือเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์โดยมีจุดมุ่งหมายที่ความเจริญรุ่งเรืองและความสงบสุขของสังคม

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2548 : 369) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม คือ หลักการหรือแนวทางปฏิบัติตน ซึ่งแสดงออกในรูปของพฤติกรรม

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2549 : 163 - 164) เสนอว่า จริยธรรม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดควบคู่กับสติปัญญาของมนุษย์ที่พัฒนาขึ้นจากแรงขับพื้นฐานภายในจิตได้สำนึกของตน เป็นการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานความประพฤติได้ถูกต้องหรือดีงามเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2550 : 20) เสนอว่า จริยธรรม หมายถึง ประพฤติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้จริยศาสตร์ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณค่า สามารถวิเคราะห์ค่านิยมและแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดี ควรกระทำและสิ่งใดชั่ว ควรละเว้น ทำให้ตัดสินใจคุณค่าของการปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีงามได้

สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติซึ่งประพฤตินตามค่านิยมที่พึงประสงค์ภายใต้กำหนดร่วมกันของสังคมกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดควบคู่กับสติปัญญาของมนุษย์ที่พัฒนาขึ้นจากแรงขับพื้นฐานภายในจิตได้สำนึกของตน ทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากประภาศรี สีหอำไพ (2543 : 33 - 34) วัลลภา จันทร์เพ็ญ (2544 : 41) และพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2549 : 164 - 173) สรุปได้ว่ามีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ นักจิตวิทยากลุ่มจิตวิเคราะห์พยายามค้นคว้าหาทฤษฎีที่จะอธิบายหาพัฒนาการของมนุษย์รวมถึงด้านจริยธรรมด้วย นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์พัฒนาขึ้นจากพลังงานทางจิตที่เรียกว่า อิด (id) อีโก้ (ego) และซูเปอร์อีโก้ (super ego)

อิด เป็นสิ่งที่ติดตัวทารกมาตั้งแต่เกิดและผลักดันให้เด็กสนองความต้องการตามสัญชาตญาณในขณะเดียวกันก็กระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้ตนเองด้วย แต่อาศัยการทำงานของอิดอย่างเดียว บางครั้งก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้

อีโก้ จึงพัฒนาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการ โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

ซูเปอร์อีโก้ ต่อมาเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 3 - 6 ปี จึงเริ่มพัฒนาขึ้นมาเพื่อควบคุมระบบจริยธรรมในตัวของคุณคน ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคม โดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้อบรมเลี้ยงดู ซึ่งโดยมากก็คือ พ่อแม่ ดังนั้น

จริยธรรมควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กและบุคคลเป็นผู้มีจริยธรรมได้ต้องขึ้นอยู่กับคุณธรรมของแต่ละบุคคล และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง

นอกจากนี้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์แบ่งจิต ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. จิตในสำนึก ได้แก่ จิตที่อยู่ในการควบคุมบังคับของบุคคล จิตที่ควบคุมพฤติกรรมได้แสดงออกมาในทิศทางที่ถูกที่ควร รวมทั้งควบคุมอารมณ์ความต้องการและความปรารถนา

2. จิตใต้อำนึกหรือจิตก่อนสำนึก เป็นจิตซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างจิตในสำนึกและจิตใต้อำนึก มีทั้งความวิตกกังวล ความขัดแย้ง และการใช้กลไกการป้องกันตน เพื่อลดความกดดันหรือความเครียดให้เบาบางลง ตัวอย่างเช่น

2.1 การเก็บกด ได้แก่ ความพยายามเก็บความรู้สึกไม่พอใจต่าง ๆ

2.2 การส่งทอดความผิด ได้แก่ การใช้ตัวแทนอื่นเป็นที่ส่งทอดความรู้สึกของตน

2.3 ปฏิบัติสัมพันธ์ได้ ได้แก่ อยากกินขนมไม่มีเงินซื้อ บอกว่าไม่ชอบขนม

2.4 พฤติกรรมถอยกลับ ได้แก่ การกลับเป็นเด็กใหม่เพื่อหลีกเลี่ยงสภาพปัจจุบัน

2.5 ปฏิเสธความเป็นจริงไม่เปลี่ยนความคิด ได้แก่ การปฏิเสธความเป็นจริง ไม่ยอมรับรู้พฤติกรรมรอบตัว มีความคิดที่คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง

2.6 การแยกตัวได้แก่การไม่ยอมคบกับใครถ้าเกิดความไม่พอใจสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3. จิตไร้สำนึก เป็นจิตที่เหมือนส่วนที่จมน้ำของก้อนน้ำแข็ง ไม่อยู่ในความสำนึกของตน (ego) แต่จะแอบแฝงอยู่ในคนที่เป็นรากเหง้าของตน คือ id

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของพือาเจต์ เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กแบ่งได้เป็น 2 ชั้นใหญ่ คือ

1. ระยะเวลาที่เด็กยึดกฎเกณฑ์จากผู้อื่น ซึ่งมีอายุประมาณ 0 - 8 ปี เป็นระยะที่บิดามารดาและผู้ใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อเด็กในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างชัดเจน เด็กจะนับถือความถูกต้องความผิด ความดีความไม่ดี ในลักษณะตายตัว ถ้าทำผิดต้องได้รับโทษโดยไม่คำนึงถึงแรงจูงใจหรือสาเหตุในการกระทำ

2. ระยะเวลาที่เด็กมีกฎเกณฑ์ของตนเอง เป็นระยะที่เด็กเริ่มพัฒนาจริยธรรมขึ้นสู่ความคิดที่เป็นของตนเอง ใช้เหตุผลโดยคำนึงถึงความยุติธรรม และพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วย ซึ่งพัฒนาการที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสติปัญญาและอายุ

นอกจากนี้ยังได้เสนอเกณฑ์ของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ดังนี้

1. ตัดสินจากเจตนา เด็กอายุน้อย ๆ จะตัดสินพฤติกรรมว่าดีหรือไม่มักจะตัดสินจากปริมาณของความเสียหายที่เกิดขึ้น ส่วนเด็กโตจะตัดสินโดยดูจากความตั้งใจหรือเจตนาในการกระทำที่ไม่ดีของบุคคลนั้นว่ามีเจตนาของการกระทำไม่ดีหรือเปล่า

2. การตัดสินจากความเกี่ยวข้อง เด็กอายุน้อยตัดสินความถูกต้องหรือผิดว่าต้องเป็นทางหนึ่งทางใด และถือว่าความคิดเห็นของผู้ใหญ่ย่อมถูกเสมอ ส่วนเด็กโตตัดสินจากสถานการณ์และความเกี่ยวข้องของสภาพการณ์หรือความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์นั้นกับบุคคล

3. การตัดสินเหตุการณ์เป็นอิสระจากการลงโทษ เด็กอายุน้อยตัดสินความไม่ดีจากการถูกทำโทษ แต่เด็กโตตัดสินการกระทำว่าไม่ดีเพราะการกระทำนั้นขัดต่อกฎเกณฑ์ หรือก่อความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

4. การตัดสินจากการใช้ระบบตาต่อตา เด็กอายุน้อย อายุ 4 ปี จะใช้ระบบตาต่อตาน้อยกว่าเด็กอายุ 7 - 10 ปี แต่เด็กอายุ 11 - 13 ปี จะเริ่มมองเห็นสิ่งที่เป็นามธรรมกว่าระบบตาต่อตา เช่น ความเห็นใจกัน ความกตัญญู หรือความรักความเข้าใจ

5. การตัดสินจากการลงโทษเพื่อตัดสินัย เด็กอายุน้อยจะสนับสนุนให้มีการลงโทษอย่างหนักเพื่อตัดสินัยผู้ทำผิด ส่วนเด็กโตตัดสินัยเช่นนี้น้อยลง

6. การตัดสินจากการยึดหลักของโซคระตา เด็กอายุน้อยมีความเชื่อว่า การบาดเจ็บหรือการทำความผิดเกิดขึ้น โดยบัญชาของพระเจ้าหรือเกิดด้วยโชคชะตามากกว่าเด็กโต

2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ต มีความเชื่อพื้นฐาน ดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของแต่ละบุคคลจะผ่านไปตามลำดับขั้นพัฒนาการ โดยมีพื้นฐานมาจากการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

2. การรับรู้ทางสังคมและบทบาททางสังคมของแต่ละบุคคลนั้นจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา

3. บุคคลที่มีจริยธรรมขั้นสูงหรือการใช้เหตุผลทางจริยธรรมขั้นสูงได้ต้องสามารถใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และความสามารถในการรับรู้ทางสังคมในระดับสูงก่อน ดังนี้

3.1 ระดับก่อนมีจริยธรรมอย่างเป็นทางการเป็นเหตุเป็นผล ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับเหตุผลที่ผู้มีอำนาจกำหนดให้หรือเพื่อผลประโยชน์ของตนเองเป็นใหญ่ โคลเบิร์ตแบ่งขั้นพัฒนาการไว้ดังนี้ คือ

(1) ระดับจริยธรรมของผู้อื่น ได้แก่ การที่เด็กตัดสินว่าพฤติกรรมใดถูกหรือผิดนั้นขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือพฤติกรรมของเขากำหนด

(2) ผลประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ต้งามนั้น เหตุผลของเด็กขึ้นอยู่กับรางวัลหรือสิ่งของที่จะได้รับ ถ้าได้รับรางวัล เช่น คำชม ขนมห เงิน ในการกระทำใด ๆ ก็แสดงว่า พฤติกรรมนั้นถูกต้องต้งาม

3.2 ระดับมีจริยธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ ระดับนี้บุคคลเริ่มใช้กฎเกณฑ์ขึ้นมา โดยเริ่มจากการยอมรับของกลุ่มขึ้นเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดในสังคม เช่น ระเบียบ ประเพณี จนถึง กฎหมาย เหตุผลทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งได้เป็น 2 ชั้น คือ

(1) การยอมรับของกลุ่ม พฤติกรรมที่ถูกที่ดีที่ควรในขั้นพัฒนาการวัยนี้ คือ การยอมรับของกลุ่มหรือการยอมรับของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เช่น กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

(2) ระเบียบระบบของสังคม ในขั้นนี้พฤติกรรมที่ถูกที่ดีที่ควรขึ้นอยู่กับระเบียบ ประเพณีหรือกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้หรือตั้งไว้

3.3 ระดับมีจริยธรรมอย่างมีวิจารณ์ญาณ ในระดับนี้พฤติกรรมทางจริยธรรม ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคมและกระบวนการสังคมประกิตของบุคคล สิ่งที่ต้งามถูกต้องคือสิ่งที่คน ในสังคมส่วนมากยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี ต้งาม สิ่งที่ถูก สิ่งที่ควร และจากการเรียนรู้ในการเป็น สมาชิกของสังคม สามารถทำให้บุคคลพัฒนาสิ่งที่ดีที่ควรได้ด้วยตนเองในลักษณะที่เป็นสากลนิยม ในระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

(1) สัญญาสังคม ได้แก่ พฤติกรรมที่เสียส่วนมากในสังคมยอมรับ เช่น การช่วยเหลือคนจนเป็นสิ่งดี เพราะคนส่วนมากยอมรับและเห็นด้วย

(2) คุณธรรมสากล ได้แก่ ความถูกต้องที่ได้รับการยอมรับจากคน ส่วนมากทุกสังคมและคุณธรรมสากลนี้ จะหล่อหลอมในจิตของมนุษย์โดยกาลเวลาและด้วย กระบวนการสังคมประกิตของมนุษย์แต่ละคน

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของเจม อาร์. เรสต์ (James R. Rest) โดยได้แบ่ง เหตุผลทางจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เป็นขั้นที่เด็กจะยึดถือพันธะที่มีต่อกัน ได้แก่ พันธะต่อผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูเป็นใหญ่เพื่อให้รอดพ้นจากการลงโทษ จากผู้มีอำนาจเหล่านั้น

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน ในขั้นนี้พฤติกรรมจริยธรรมจะ ขึ้นอยู่กับวัตถุ รางวัล หรือการมีการตอบแทนในลักษณะที่เท่าเทียมกัน โดยทำให้ทั้งสองฝ่าย พึงพอใจแลกเปลี่ยนกัน

ขั้นที่ 3 การให้ผู้อื่นยอมรับตน พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับการรักษา สัมพันธภาพอันดีต่อกัน เป็นพันธะทางจริยธรรม รางวัลหรือสิ่งตอบแทนไม่มีความสำคัญเท่าการ รักษาสัมพันธภาพอันดีของบุคคลใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎเกณฑ์ของสังคม พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับทำให้เกิดความสมดุลในสังคมส่วนใหญ่โดยสนับสนุนผู้นำปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคม

ขั้นที่ 5 การใช้หลักความคิดทางจริยธรรม พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับความสมดุลระหว่างบุคคลในสังคม มีความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ชั้นย่อยได้ดังนี้

ก. ชั้น 5A ได้แก่ การเห็นชอบและเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคมโดยวิธีการแบบประชาธิปไตย ยอมรับค่านิยมและความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคม

ข. ชั้น 5B ได้แก่ การมีอุดมคติในการสร้างสรรค์ให้สังคมอยู่ในสภาพที่เต็มไปด้วยความรักและสันติภาพ ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ มีเสรีภาพ ภราดรภาพ และมีความเสมอภาคระหว่างสมาชิกของสังคม

ขั้นที่ 6 การใช้หลักความคิดขั้นสูง พฤติกรรมทางจริยธรรมขึ้นอยู่กับความถูกต้องอันเป็นสากล ความยุติธรรมสำหรับมนุษยชาติ โดยอาจไม่ติดอยู่กับกฎเกณฑ์หรือประเพณีที่ยึดถือกันในสังคม

2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เชื่อว่าการพัฒนาการทางจริยธรรมเกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยมีแรงจูงใจพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ มนุษย์จะมีปทัสถานของจริยธรรมตามแนวโครงสร้างของสังคมที่มนุษย์อยู่นั้นเอง นอกจากนี้ยังเชื่อว่าการสร้างค่านิยมและจริยธรรมของเด็กนั้นคือการที่เด็กได้เรียนรู้ในลักษณะของการลอกเลียนแบบ โดยเด็กจะสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมของคนที่อยู่ใกล้ชิดและบันทึกในความทรงจำ แล้วจึงถ่ายทอดพฤติกรรมนั้นโดยแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การเรียนรู้จากผลกรรม เป็นการเรียนรู้เบื้องต้นของบุคคลที่เรียนรู้จากประสบการณ์
2. การเรียนรู้จากตัวแบบ เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นโดยทางอ้อม คือ การเรียนรู้ได้ตลอดจนสามารถดัดแปลงสัญลักษณ์และนำออกมาใช้ได้ภายหลัง โดยมีกระบวนการสุดท้าย คือ กระบวนการจูงใจที่ทำให้ผู้สังเกตแสดงการตอบสนองออกมา คือ การกระทำตามตัวแบบในที่สุด

นอกจากนี้ยังเชื่อว่า การพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีดังนี้

1. พัฒนาการทางจริยธรรม คือ มนุษย์พัฒนาพฤติกรรมและความรู้สึกให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดว่าดีงามและถูกต้องมากกว่าจะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของการคิดการเข้าใจทางปัญญา

2. ตัวเสริมแรงหรือแรงจูงใจที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น มีพื้นฐานมาจากความต้องการทางสรีระหรือความต้องการทางจิตใจของมนุษย์ที่จะได้รับการยอมรับหรือรางวัลจากสังคม

3. พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรม

4. ปทัสถานของจริยธรรมเป็นมาตรฐานของจริยธรรมได้มาโดยการเรียนรู้จากวัฒนธรรมของสังคม

5. สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรม ได้แก่ ตัวเสริมแรงทางบวกและทางลบ ตัวแบบพฤติกรรมที่มีอิทธิพล เช่น บิดามารดา หรือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อสังคม

3. แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

ความหมาย ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไว้ดังนี้

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 421) เสนอว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึง เทคนิคการปรับพฤติกรรมที่ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นการจัดกระทำกับกระบวนการทางปัญญา เช่น ความคิด ความเชื่อและการรับรู้

เฮฟลิน และซิมป์สัน (Heflin & Simpson 1998 : 194 - 211) ได้เสนอว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึง การรวมบูรณาการสิ่งที่คิดและพฤติกรรม หลักการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งบุคคลมีความสามารถ ความพึงพอใจในการดูแลและจัดการพฤติกรรมของตนเอง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึง การบูรณาการสิ่งที่คิดและพฤติกรรม หลักการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งบุคคลมีความสามารถ ความพึงพอใจในการดูแลและจัดการพฤติกรรมของตนเองโดยการอาศัยหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาและเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นการจัดกระทำกับกระบวนการทางปัญญา เช่น ความคิด ความเชื่อและการรับรู้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากฤกษ์ชัย คุณูปการ (2539 235 – 246) สรรกมล กรนุ่ม (2544 : 36 - 38) และพาสนา จุรัตน์ (2548 : 115 - 170) สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบลงมือกระทำ เชื่อว่า การแสดงพฤติกรรมหรือพฤติกรรม การตอบสนองของบุคคล มีสาเหตุ 2 ประการ คือ พฤติกรรมเกิดจากการกระตุ้นของสิ่งเร้า

ภายนอกและพฤติกรรมเกิดจากความต้องการภายในของตนเอง และการแสดงพฤติกรรมของบุคคล มีสาเหตุที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เงื่อนไขนำ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและทำหน้าที่เป็นสิ่งที่เร้าหรือตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เงื่อนไขนำเป็นสิ่งเร้าได้ 3 ชนิด คือ

1.1 สิ่งเร้าที่จำแนกผลได้ หมายถึง สิ่งเร้าที่กระตุ้นให้บุคคลสามารถรับรู้หรือคาดคะเนได้ว่า หลังจากแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์แล้วได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเอง

1.2 สิ่งเร้าจำแนกโทษได้ หมายถึง สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลสามารถรับรู้หรือคาดคะเนได้ว่า ถ้าแสดงพฤติกรรมบางอย่างแล้วจะได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน

1.3 สิ่งเร้าที่ไม่มีอิทธิพล หมายถึง สิ่งเร้าที่ไม่มีผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล

2. ผลกรรม หมายถึง เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับตอบแทน หลังจากแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งผลกรรมที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

2.1 การเสริมแรงบวกคือ การใช้ผลกรรมทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพึงพอใจ และแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ

2.2 การลงโทษ หมายถึง ผลกรรมที่ทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลไม่พึงพอใจ และหยุดหรือลดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลง

2.3 การหยุดยั้ง หมายถึง การหยุดหรือไม่ให้ตัวเสริมแรงบวกที่บุคคลเคยได้รับ เพื่อให้เขาได้รับความไม่พึงพอใจและหยุดการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นอกจากนี้ยังเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นของบุคคลแปรเปลี่ยนไป เนื่องมาจากผลกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมนั้น ผลกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกได้ดังนี้

1. การเสริมแรงทางบวก คือ การที่ผลกรรมนั้นมีผลทำให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นสม่ำเสมอหรือเกิดเพิ่มมากขึ้นด้วยการมีสิ่งจูงใจหรือรางวัล

2. การลงโทษ คือ การที่ผลกรรมนั้นมีผลทำให้พฤติกรรมนั้นลดลงหรือยุติลง

3. การหยุดยั้ง คือ การที่พฤติกรรมเคยได้รับการเสริมแรงแล้วไม่ได้รับการเสริมแรงนั้นส่งผลทำให้พฤติกรรมนั้นยุติลง

สำหรับการให้การเสริมแรงเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

การเสริมแรงแบบต่อเนื่อง เป็นการให้การเสริมแรงทุกครั้งเมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ดังนั้นเพื่อให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดขึ้นอย่างถาวร และมีอัตราการตอบสนองที่มากกว่า

การเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เป็นการให้การเสริมแรงที่ไม่สม่ำเสมอ กล่าวคืออินทรีย์อาจได้รับการเสริมแรงบางครั้งที่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ การเสริมแรงประเภทนี้ทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้มีความคงทนถาวร การเสริมแรงประเภทนี้แบ่งเป็น 4 วิธี คือ

1. กำหนดเวลาที่แน่นอน เป็นการเสริมแรงที่ผู้ให้การเสริมแรงกำหนดเวลาที่แน่นอนว่าเมื่อไร อินทรีย์หรือผู้เรียนจะได้รับการเสริมแรง
2. กำหนดจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่แน่นอน เป็นการเสริมแรงที่ผู้ให้การเสริมแรงกำหนดจำนวนครั้งของผลงานหรือพฤติกรรมการตอบสนองที่แน่นอนว่าเมื่อไรอินทรีย์จะได้รับการเสริมแรง
3. กำหนดช่วงเวลาที่ไมแน่นอน เป็นการเสริมแรงที่ผู้ให้การเสริมแรงกำหนดช่วงเวลาในการเสริมแรงแต่ละครั้ง
4. กำหนดช่วงของพฤติกรรม เป็นการเสริมแรงที่ผู้ให้การเสริมแรงใช้ช่วงของพฤติกรรมเป็นเกณฑ์ในการเสริมแรงแต่ละครั้ง

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากทฤษฎีชัย คุญูปการ (2539 : 236 - 246) พาสนา จุลรัตน์ (2548 : 116 - 170) และวรรณิ ลิ้มอักษร (2551 : 69) สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เชื่อว่า การเรียนรู้เพื่อแสดงพฤติกรรมหรือการเลียนแบบพฤติกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดจากผู้เลียนแบบตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ และใช้สติปัญญาเก็บจำไว้ จึงคิดประสานความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิม และกำหนดการคาดหวังหรือแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมตามการคาดหวังของตนเอง ซึ่งตัวแบบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการแสดงพฤติกรรมของผู้เลียนแบบ ดังนี้

1. การสร้างพฤติกรรมใหม่เป็นการนำเอาพฤติกรรมของตัวแบบมาผสมกับประสบการณ์ของตนเองและแสดงเป็นพฤติกรรมใหม่ที่สร้างสรรค์และเหมาะสมมากขึ้น
2. การสร้างกฎเกณฑ์หรือหลักการขึ้นใหม่ เป็นการนำเอาวิธีการของตัวแบบมาผสมกับประสบการณ์ของตนเอง และกำหนดเป็นกฎเกณฑ์หรือหลักการในการประพฤติปฏิบัติของตนเองให้ชัดเจนและมีความมั่นคงมากขึ้น

3. การเสริมสร้างการกระทำของตนเองเป็นการเรียนรู้และนำผลกรรมทางบวกที่ตัวแบบได้รับมาเป็นตัวกระตุ้นหรือจูงใจให้ประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้ตนเองได้รับผลกรรมบวกเช่นเดียวกับต้นแบบ

4. การยับยั้งการกระทำของตนเองเป็นการเรียนรู้และการนำเอาผลกรรมทางลบที่ตัวแบบเคยได้รับมายับยั้งการกระทำของตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้ตนเองต้องได้รับผลกรรมทางลบเช่นเดียวกับตัวแบบ

5. การมีอารมณ์ร่วมหรือมีความรู้สึกคล้อยตามกับตัวแบบ ทำให้ผู้เลียนแบบมีอารมณ์ร่วมมีความรู้สึกและความคิดเห็นคล้อยตามการกระทำของตัวแบบมากขึ้น

6. การเผยแพร่แนวคิดและพฤติกรรมของตัวแบบ เป็นการเผยแพร่แนวคิดและพฤติกรรมของตัวแบบให้ผู้อื่นหรือสังคมทราบและประพฤติปฏิบัติตามและมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมต่อไป

การเรียนรู้จากการสังเกตจากตัวแบบ แบ่งเป็น 4 กระบวนการ คือ

(1) กระบวนการใส่ใจ การเรียนรู้เริ่มขึ้นเมื่อผู้เรียนสังเกตเห็นพฤติกรรมของตัวแบบ ด้วยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างจดจ่อและละเอียดทุกแง่มุม และรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบได้อย่างถูกต้องแม่นยำด้วย

(2) กระบวนการจดจำ เป็นการแปลงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตหรือรับรู้มาให้เป็นสัญลักษณ์ในรูปของรหัสภาษาและรหัสนาฬิกาในจินตนาการแล้วนำไปบันทึกไว้ในสมองส่วนความจำถาวร

(3) กระบวนการแสดงพฤติกรรม เป็นการแปลรหัสภาษาหรือรหัสนาฬิกาในจินตนาการที่ได้บันทึกไว้ในสมองของความจำถาวรมาเป็นพฤติกรรม โดยผู้สังเกตแสดงการกระทำให้เหมือนกับพฤติกรรมของตัวแบบที่จดจำไว้ อาจทำได้ใกล้เคียงกับตัวแบบหรือทำได้ดีกว่าตัวแบบก็ได้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการทางความคิดในการเปรียบเทียบการกระทำของตนเองกับพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตมา สิ่งที่เป็นในกระบวนการขั้นนี้ คือ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในพฤติกรรมที่แสดงออกไป ข้อมูลนี้จะช่วยให้สามารถปรับปรุงการกระทำให้เหมือนตัวแบบมากยิ่งขึ้น

(4) กระบวนการจูงใจ ต้องมีการจูงใจ หรือมีการเสริมแรงให้กับการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบด้วย เพราะจะช่วยเพิ่มความสนใจการพยายามจดจำ และการฝึกฝน เพื่อกระทำให้เหมือนกับตัวแบบมากยิ่งขึ้น

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านความคิด (Cognitive Theories) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากพาสนา จูร์ตัน (2548 : 116 - 170) สมศรี ไชยภรณ์

(2549 : 20 - 30) สุภาวดี ชัมมะริกจิต (2550 : 47 - 50) วันเพ็ญ ช้องทอง (2550 : 25 - 27) แกร์รี่ มาร์ตินและ โจเซฟ เพียร์ (Garry Martin and Joseph Pear 2009 : 356-372) สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านความคิด เชื่อว่า การเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการทำงานของสมอง เพื่อให้เกิดความรู้ จดจำความรู้และนำความรู้นั้นไปใช้แก้ปัญหา โดยเฉพาะกระบวนการภายใน สมอง ได้แก่ การรับรู้ การจัดระเบียบความรู้ การเก็บสาระความรู้ และการนำสาระความรู้ที่เก็บไว้มาใช้ได้ ในการเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นผู้กระทำและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ประสบการณ์เดิม เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้ใหม่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่ได้จากสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543 : 313 - 327) จันทพร โรจน์พิทักษ์ (2543 : 37 - 41) สมศรี ไชยภรณ์ (2549 : 20 - 30) สุภาวดี ชัมมะริกจิต (2550 : 47 - 50) วันเพ็ญ ช้องทอง (2550 : 25 - 27) และ จีรรัตน์ ไกรวงษ์ (2551 : 32 - 33) สรุปได้ดังนี้

1. เทคนิคการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational Emotive Therapy) เพื่อใช้ในการบำบัดบุคคลผู้มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งปัญหาของบุคคลเกิดจากความคิดและความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเองและเหตุการณ์นั้น ซึ่งเชื่อว่า วิธีแก้ไขความเชื่อทางลบด้วยการเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลเสียใหม่ นอกจากนี้ยังเชื่อว่ามนุษย์มีเอกลักษณ์ของตนเองมีความสามารถที่จะเข้าใจและประเมินค่านิยมที่ตนเองรับเข้ามาในวัยเด็กอย่างปราศจากการคิดหาเหตุผลที่ถูกต้อง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงและเลือกค่านิยมใหม่และแก้ไขพฤติกรรมลงโทษตนเอง มนุษย์มีความสามารถในการเผชิญกับการตัดสินใจที่จะคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงค่านิยมความเชื่อจะส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมของคนสัมพันธ์กัน

เป้าหมายของทฤษฎีการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ คือ การช่วยให้บุคคลมีความคิดและแสดงออกอย่างมีเหตุผลด้วยการทำให้บุคคลเข้าใจตนเองและสามารถควบคุมตนเองได้ สำหรับลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้นั้น จะเป็นผู้ที่มองหรือรับรู้ตนเอง และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นจริง คิดถึงความคิดที่อาจจะนำตนเองไปในทิศทางที่ตนเลือก และกระทำในทิศทางที่เขาเลือกที่จะกระทำ และกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและปราศจากความขัดแย้งต่อบุคคลหรือสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อตนเอง

หลักการ ในการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ ได้กล่าวไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. บุคคลวางเงื่อนไขตนเองให้เกิดอารมณ์ไม่เป็นสุขมากกว่าถูกวางเงื่อนไขโดยพ่อแม่ หรือเหตุการณ์ภายนอกอื่น ๆ

2. บุคคลมีความโน้มเอียงทางวัฒนธรรมและทางชีวภาพที่จะคิดไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือมีความรู้สึกกังวลใจ

3. บุคคลมีความโน้มเอียง สร้างความเชื่อที่ทำให้เกิดอารมณ์ไม่เป็นสุขและมีความวิตกกังวลกับอารมณ์ไม่เป็นสุขที่มีอยู่จนทำให้เกิดอารมณ์ไม่เป็นสุขเพิ่มขึ้น

4. บุคคลมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา อารมณ์และพฤติกรรม ดังนั้น เขาจึงสามารถเลือกที่ตอบโต้สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างไปจากที่เคยกระทำ ไม่รู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นได้ สามารถฝึกตนเองเพื่อให้มีอารมณ์ที่เป็นสุขมากที่สุดได้

จุดมุ่งหมายในการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีดังนี้

1. ช่วยให้ผู้คลยอมรับความผิดพลาดของตนเอง ยอมรับความคิดที่ไม่มีเหตุผลและการคิดทำลายตนเองที่มีอยู่

2. ช่วยให้ผู้คลพัฒนาความคิด การรับรู้ การตีความหมายต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามความจริงและมีเหตุผล

3. ช่วยให้ผู้คลปรับพฤติกรรมให้เป็นอย่างดีเหมาะสม

วิธีการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

1. แสดงให้ผู้มารับการบำบัดเห็นว่า เขามีความคิดที่ไม่มีเหตุผล ช่วย使他เข้าใจว่า ทำไมเขาจึงมีความคิดเช่นนั้น ช่วย使他เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่ไม่มีเหตุผลกับอารมณ์ไม่เป็นสุขหรือกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

2. ทำให้ผู้มารับการบำบัดเข้าใจว่าอารมณ์ไม่เป็นสุขจะมีอยู่ต่อไป เพราะเขายังมีความคิดที่ไม่มีเหตุผลคงอยู่

3. ทำให้ผู้มารับการบำบัดเปลี่ยนแปลงความคิดของเขา จากความคิดที่ไม่มีเหตุผลให้เป็นความคิดที่มีเหตุผล

4. วางแผนพัฒนาปฏิกิริยาโต้ตอบที่มีเหตุผลของผู้มารับการบำบัด เพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่มีเหตุผลหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้มั่นคงต่อไป

2. เทคนิคการบำบัดทางปัญญา เชื่อว่าอารมณ์ที่ผิดปกติของคนเรานั้นเป็นมาจากการบิดเบือนความคิด หรือการประเมินเหตุการณ์ในชีวิตด้วยความคิดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความสัมพันธ์กัน และมักจะเสริมแรงซึ่งกันและกัน จึงเป็นผลให้เกิดความบกพร่องทางอารมณ์และความคิดมากยิ่งขึ้น ซึ่งโครงสร้างทางปัญญาของบุคคลได้มาจากขั้นตอนของการพัฒนาการ ถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้นช่วงของการพัฒนาการนั้นทำให้บุคคลมีประสบการณ์ปัญหาทางอารมณ์ บุคคลที่ปรับตัวได้ดีก็ยอมรับการประเมินเหตุการณ์ในชีวิตอย่างเป็นจริง แต่ถ้าปรับตัวไม่ได้ก็จะเป็นผลทำให้บุคคลบิดเบือนความจริงเพื่อสนับสนุนความผิดปกติทางจิต

เป้าหมายของการบำบัดทางปัญญา คือ การทดแทน การประเมินเหตุการณ์ในชีวิตที่บิดเบือน ไปสู่การประเมินเหตุการณ์ในชีวิตที่ตรงกับความเป็นจริง

วิธีการบำบัดทางปัญญา เป็นวิธีการการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรมส่งผลต่อทัศนคติอารมณ์ เป็นการฝึกในการปรับทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดและพฤติกรรม การบำบัดมุ่งเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นความร่วมมือของผู้รับการบำบัดอย่างเต็มที่ ระบุพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและทบทวนจุดแข็งจุดอ่อน ร่วมกันค้นหาปัญหา ระบุปัญหา กำหนดเป้าหมาย และวิธีในการบำบัดมุ่งเน้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมประเภทการแก้ปัญหาและการวิเคราะห์ปัจจัยนำ และการฝึกทักษะและวิธีการเผชิญสถานการณ์เสียอย่างเหมาะสมแทนยังเน้นตัวบุคคลในเรื่องความคิดและพฤติกรรม การบำบัดทางความคิดและพฤติกรรมมีหลากหลายวิธีการด้วยกัน บางวิธีมุ่งเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ทางความคิดและกระบวนการทางพฤติกรรม มีดังนี้

1. บันทึกความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ
2. สอนให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม
3. ทดสอบความตรงของความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ
4. ใช้ความคิดที่ตรงกับความเป็นจริงทดแทนความคิดที่บิดเบือน
5. เรียนรู้ที่จะแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่มีอยู่ในตัวบุคคลที่ทำให้เกิด

ความคิดที่ผิด

องค์ประกอบของรูปแบบการบำบัดทางปัญญา มีดังนี้

1. ความคิดหลัก ประกอบด้วย

1.1 ความคิดในทางลบต่อตนเอง ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้ามองตนเองว่าบกพร่อง ไม่มีคุณค่า ไร้ประสิทธิภาพ สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ จริยธรรมของตนเอง ทำให้ตนเองไม่เป็นที่ปรารถนา ไม่มีคุณค่าและมีแนวโน้มที่จะโทษตนเอง จากข้อบกพร่อง

1.2 ความคิดทางลบต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญ ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าจะแปลการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวในแง่ของความสูญเสีย การถูกใส่ร้าย รู้สึกถูกบีบบังคับและเรียกร้องจากสังคม ชีวิตเต็มไปด้วยอุปสรรคหรือสถานการณ์ที่ทำให้เจ็บปวด มองว่าเป็นโลกแห่งความพ่ายแพ้ โลกแห่งการถูกลดโทษ ทำให้เกิดความรู้สึกคุณค่าในตนเองลดต่ำลง

1.3 ความคิดทางลบต่ออนาคต ผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าจะทำนายว่าปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะดำเนินต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด มองไปข้างหน้าชีวิตก็มีแต่ความยากลำบาก ไม่มีวันที่จะลดน้อยลง มีแต่ความคับข้องใจและการสูญเสีย

2. โครงสร้างทางความคิด เป็นรูปแบบของความคิดที่ซับซ้อนที่ถูกสร้างขึ้นจากประสบการณ์ในวัยเด็กเกี่ยวข้องกับความคิด ความเข้าใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ การพัฒนาโครงสร้างทางความคิดขึ้นอยู่กับการเล่นหรือการได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิด ลักษณะของโครงสร้างทางความคิดของบุคคล มีทั้งลักษณะที่ปกติและเฉพาะตัว เนื่องจากการได้รับประสบการณ์หรือประสบกับเหตุการณ์ล้มเหลว ทำให้บุคคลนั้นประสบกับปัญหาทางอารมณ์และเกิดการเรียนรู้ว่า ตนเองขาดความสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเหตุการณ์นั้น จนสามารถปรับตัวได้เกิดการประมวลเรื่องราวที่ผิดพลาดหรือบิดเบือนไปจากความเป็นจริงสะสมเรื่อยมา เกิดการเสียสมดุลของการพัฒนาโครงสร้างทางความคิด ทำให้เกิดการสร้างโครงสร้างทางความคิดที่บิดเบือนไปในทางลบ ซึ่งโครงสร้างทางความคิดนี้จะแฝงอยู่ในตัวบุคคล และจะถูกกระตุ้นโดยสถานการณ์ที่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ทำให้การรับรู้ และการแปลสถานการณ์ทั้งในปัจจุบัน และอนาคตถูกควบคุมโดยระบบที่ผิดพลาด

3. ความคิดที่บิดเบือน คือ ความคิดอัตโนมัติด้านลบหรือเป็นความคิดที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติทันทีทันใด แบบแผนการคิดด้านลบ มีดังนี้

3.1 การสรุปเหตุการณ์แบบครอบคลุมเรื่องอื่นที่นอกเหนือออกไป เป็นความคิดที่ไม่แยกแยะเรื่องราว มีการอนุมานหรือสรุปอย่างไม่มีหลักฐานจากประสบการณ์เดียว

3.2 แปลเหตุการณ์ สถานการณ์หรือพฤติกรรมภายนอกเป็นยืนยันให้เห็นว่า ตนนั้นไม่ดี แทนที่จะพยายามค้นหาต้นเหตุของปัญหา การคิดเช่นนี้นำไปสู่ความรู้สึกผิด การลงโทษตนเอง ละอายใจและความรู้สึกว่าคุณเองไร้ค่า

3.3 แปลความหมายเป็น 2 สิ่งที่ตรงข้ามกันชัดเจน เป็นความคิดในลักษณะขาวหรือดำไปหมดหรือต้องสมบูรณ์ บวกหรือลบไปหมดโดยที่ไม่จำเป็น

3.4 แปลสถานการณ์หรือเรื่องที่เกิดขึ้นให้รุนแรงสุดขีดเป็นความหายนะ

3.5 ความคิดนี้เป็นความคิดที่มุ่งเน้นแต่เรื่องราวความทรงจำหรือความหมายที่เป็นลบอยู่ด้านเดียว

3.6 การสรุปไปในทางลบโดยไม่มีเหตุการณ์สนับสนุน

3.7 การสรุปเดาหรือการอนุมานในทางลบเกี่ยวกับความคิด เจตนาหรือสิ่งที่คลใจผู้อื่น โดยไม่มีหลักฐานมาสนับสนุน

3.8 การให้ความสำคัญกับเหตุการณ์บางอย่างมากหรือน้อยเกินไป เป็นความคิดเกี่ยวกับปัญหา หรือความผิดพลาดของตนเองหรือลดความสำคัญหรือลดความสามารถของตนเอง

3.9 ความคิดที่ว่าทุกอย่างต้องสมบูรณ์แบบ เป็นการคิดที่บังคับตนเองว่าต้องเป็นไปตามความคาดหวังหรือความปรารถนาของตน

3.10 การให้คุณค่าแก่คนใดคนหนึ่งโดยยึดรูปลักษณะภายนอก

สำหรับปัญหาความคิดที่บิดเบือนที่พบได้บ่อย ได้แก่ ความคิดที่สรุปหรืออนุมานจากความรู้สึกของตน ความคิดที่ไม่แยกแยะเรื่องราวโดยมีการอนุมานหรือสรุปอย่างไม่มีหลักฐานจากประสบการณ์เดียว ความคิดคาดเดาไปล่วงหน้าหรือตีตนไปก่อนไข้ ความคิดเอาเอง การสรุป เดา หรือการอนุมานในทางลบเกี่ยวกับความคิด ความเจตนา หรือสิ่งที่ตั้งใจผู้อื่นโดยที่ไม่มีหลักฐานมาสนับสนุน มีความคิดนิยามไปทางลบ ความคิดโทษตนเองและผู้อื่น มีความคิดวนเวียนด้านลบเป็นความคิดที่มุ่งเน้นแต่เรื่องราวความทรงจำหรือความหมายที่เป็นลบอยู่อย่างเดียว ความคิดเช่นนี้ย่อมเป็นสาเหตุให้คนคิดต้องปราศจากความสุขและความพึงพอใจในชีวิตของตน นอกจากนี้ยังมีความคิดหลักเลี้ยวหรือไม่เผชิญความจริง ความคิด ความรู้สึกหรือเหตุการณ์ที่ไม่ดี ถูกมองว่าเป็นเรื่องที่รุนแรงหรือไม่มีทางเอาชนะได้ ดังนั้นความคิดแปลสิ่งกระตุ้นภายในรุนแรงเกินจริง หรือความโน้มเอียงที่จะแปลสิ่งที่กระตุ้นภายใน เช่น อัตรการเต้นของหัวใจ อาการใจสั่น วิงเวียน แน่นหน้าอก หรืออาการชา เป็นอาการบ่งชี้ว่าเกิดเหตุการณ์ที่ร้ายกาจขึ้น เช่น หัวใจวาย หรือช็อค เป็นต้น

4. แบบแผนความคิด (Schemata) รายละเอียดหรือข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและภาวะแวดล้อมที่ผ่านการรับรู้และถูกเก็บไว้ แต่จะถูกเรียกนำมาใช้บ่อยครั้งและสร้างระบบหรือแบบแผนความคิดขึ้น การมีแบบแผนความคิดช่วยให้เจ้าตัวเห็นความเหมือนเมื่อได้ข้อมูลมาใหม่ ทำให้โยงข้อมูลใหม่กับความรู้ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การฝึกการสอนตนเอง มีวิธีการในการฝึกการสอนตนเองโดย

5.1 ใช้ทั้งตัวแบบให้หรือบุคคลที่จะได้รับการฝึกการสอนตนเอง สังเกตตัวแบบและดำเนินการตามตัวแบบ และการเสริมแรง

5.2 วิธีการผ่อนคลายและเทคนิคการปรับพฤติกรรมอื่น ๆ ในการให้บุคคลฝึกการสอนตนเอง โดยเน้นให้บุคคลสอนตนเองด้วยการจัดการกับพฤติกรรมการต่อสู้ที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด สิ่งสำคัญอยู่ที่การสอนตนเองให้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในสถานการณ์นั้น ๆ ด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสม และจัดการกับอารมณ์ในแง่ลบให้ออกไป โดยการให้เผชิญกับความจริงในด้านบวกและให้ใช้วิธีการผ่อนคลายด้วย

5.3 สอนให้เสริมแรงตนเองทันทีหลังจากที่สามารถจัดการกับสถานการณ์อันตึงเครียดได้สำเร็จ โดยฝึกทักษะการแก้ปัญหาที่เชื่อว่าฝึกภูมิคุ้มกันความเครียด เพื่อใช้แก้ปัญหาพฤติกรรม แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การให้การศึกษา ซึ่งเป็นระยะที่ให้กรอบความคิดให้ผู้รับการทดลองเข้าใจธรรมชาติของปัญหา ซึ่งเป็นการขยายความให้เขาเข้าใจอย่างชัดเจนในความคิด ความรู้สึก และสภาพพฤติกรรม

ระยะที่ 2 การฝึกทักษะ ก็คือสอนการพูดกับตนเอง และทักษะการผ่อนคลาย บทบาทของกระบวนการทางปัญญาซึ่งจะเป็นตัวกลางไปยังการเปลี่ยนพฤติกรรม โดยใช้กระบวนการทางปัญญาเพื่อแก้ไขความคิดที่มีปัญหา ในกรอบแนวคิดนี้ผู้เข้ารับการทดลองจะพัฒนาการพูดสอนตนเอง และการพูดกับตนเองและมีการสอนการผ่อนคลายด้วย

ระยะที่ 3 ในขั้นประยุกต์ อนุญาตให้ผู้รับการทดลอง ได้รับการทดสอบ ทักษะที่สอนไว้ ด้วยเงื่อนไขทดลองในห้องทดลอง โดยใช้เทคนิคให้ผู้รับการทดลองได้ทำตามตัวแบบและทำซ้ำ

6. การจินตนาการ คือ การฝึกให้ผู้เข้ารับการบำบัดใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เข้ามามีส่วนในการรับรู้การจินตนาการด้วย เช่น การได้ยิน ได้กลิ่น รส สัมผัส และการเคลื่อนไหว ในการวางเงื่อนไขภายในนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้ภาพอยู่ด้วยกัน 2 ชุด คือ ภาพชุดของพฤติกรรม เป้าหมายและภาพชุดผลกรรมของพฤติกรรมเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญก็คือผู้เข้ารับการบำบัดจะต้องสามารถเปลี่ยนภาพจากพฤติกรรมเป้าหมายไปสู่ภาพผลกรรมได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งความสามารถลักษณะนี้ต้องฝึกในขั้นต้นของการเริ่มฝึกนั้น จะต้องเลือกภาพหรือเหตุการณ์ที่ผู้เข้ารับการบำบัดสามารถจินตนาการได้ง่าย เมื่อผู้เข้ารับการบำบัดเกิดความเคยชินในการจินตนาการแล้วจึงค่อยเริ่มให้จินตนาภาพหรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาต่อไปเนื่องจากฝึกการจินตนาการนั้น จะต้องให้ผู้เข้ารับการบำบัดหลับตา ทั้งนี้เพื่อนเน้นกระบวนการของพฤติกรรมภายใน (จินตนาการ ความคิด ความรู้สึก) ให้มากที่สุด

7. การควบคุมตนเอง ได้พัฒนามาจากพื้นฐานของแนวคิดของการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ โดยมีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลจะถูกควบคุมด้วยเงื่อนไขและผลกรรม นั่นคือถ้าเงื่อนไขหรือผลกรรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก็ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในเงื่อนไขของการควบคุมตนเองนั้น บุคคลจะเป็นผู้จัดการเงื่อนไขและผลกรรมด้วยตนเองแทนที่บุคคลอื่นจะเป็นผู้จัดการให้ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเทคนิคการควบคุมตนเอง คือ การที่บุคคลจะเป็นผู้ดำเนินการในการปรับพฤติกรรมด้วยตนเองทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการเลือกเป้าหมาย ตลอดจนวิธีการดำเนินการทั้งหมด เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น แต่สิ่งหนึ่งที่จะต้องทำให้กระจ่าง คือ การควบคุมตนเองนั้นไม่ได้หมายความว่าผู้ที่มีทักษะในการควบคุมตนเองได้ดั่งนั้นจะไม่ได้รับอิทธิพลจากสิ่งเร้าภายนอกเลย หากแต่ว่าสิ่งเร้าภายนอกนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้นน้อยมาก ดังนั้นการฝึกการควบคุมตนเองก็เพื่อฝึกให้คนเราสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมได้ ซึ่งการทำเช่นนั้นจะทำให้บุคคลสามารถทนต่อสิ่งเข้ยวอันจะทำให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้นั่นเอง

8. การฝึกการจัดการความวิตกกังวล เป้าหมายของการฝึกการจัดการความวิตกกังวลเพื่อจัดการกับปัญหาให้กับผู้เข้ารับการบำบัด มีแนวความคิดที่เชื่อว่า ความวิตกกังวลเกิดขึ้น

จากแรงขับที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า ซึ่งเป็นลักษณะของการตอบสนองอย่างอัตโนมัติ ถ้าสามารถแยกแยะสิ่งเร้าได้และใช้การสนองตอบต่อสิ่งเร้าในลักษณะที่สามารถจะระงับความวิตกกังวลได้ ความวิตกกังวลก็จะไม่เกิดขึ้น จึงเป็นการสอนให้ผู้เข้ารับการบำบัดสามารถใช้การผ่อนคลายและทักษะ เพื่อควบคุมความวิตกกังวล วิธีการฝึกการจัดการความวิตกกังวล คือ

ขั้นแรก ผู้เข้ารับการบำบัดจะได้รับการฝึกการผ่อนคลายกล้ามเนื้อลึก

ขั้นที่สอง การจินตนาการภาพที่กระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวล

ขั้นที่สาม ฝึกการผ่อนคลายหรือจินตนาการตอบสนองสิ่งเร้าในรูปแบบอื่นๆอีก

9. การบำบัดแบบการแก้ปัญหา เชื่อว่า วิธีการบำบัดโดยการแก้ปัญหาเป็นรูปแบบของการฝึกการควบคุมตนเองมี 5 ขั้นตอน คือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหา กำหนดปัญหาเสนอทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกแก้ปัญหาและทดสอบทางเลือก

10. การฝึกการป้องกันความเครียด แนวคิดที่เชื่อว่าบุคคลมีประสบการณ์ด้วยสิ่งเร้าที่เกี่ยวกับความเครียด จะทำให้บุคคลไม่เกิดความเครียดได้ง่าย เหมือนกับเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ถ้าบุคคลมีโอกาสดูแลกับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความเครียดในระดับที่ต่ำได้แล้วบุคคลนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะจัดการกับสิ่งเร้าที่คล้าย ๆ กันในระดับที่สูงกว่าในอนาคตได้ วิธีการฝึกการป้องกันความเครียดคือสอนให้เข้าใจถึงธรรมชาติของปฏิกิริยาสนองตอบความเครียด สอนทักษะเอาชนะความเครียดทั้งทักษะทางพฤติกรรมและปัญญา การฝึกการผ่อนคลาย การใช้การพูดกับตนเองและการเสริมแรงตนเองและให้ผู้เข้ารับการบำบัดได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด

11. การเปลี่ยนโครงสร้างการพิจารณาเหตุผลอย่างเป็นระบบ เป็นการฝึกทักษะในการเอาชนะปัญหาด้วยการลดความรู้สึกอย่างเป็นระบบ ทำให้มีทักษะในการผ่อนคลายตนเองและลดความรู้สึกโดยการฝึกทักษะการเอาชนะปัญญา แนวคิดนี้เชื่อว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคมของคนสอนให้ตีตราสภาพการณ์ต่างๆ และการสนองตอบทางอารมณ์เป็นการสนองตอบตามที่บุคคลได้ตีตราสภาพการณ์แล้วบุคคลก็จะแยกแยะสัญญาณของสภาพการณ์ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้เชื่อว่าคนเราสามารถเอาชนะปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการเรียนรู้ปรับความคิดที่ไม่เหมาะสม เป้าหมายของเทคนิคการเปลี่ยนโครงสร้างการพิจารณาเหตุผลอย่างเป็นระบบคือการฝึกให้บุคคลรับสัญญาณในสภาพการณ์ได้อย่างแม่นยำขึ้น วิธีการฝึกการป้องกันความเครียดก็คือฝึกเผชิญกับสภาพการณ์ที่กระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวล ประเมินระดับความวิตกกังวล สังเกตและบันทึกความคิดที่กระตุ้นให้เกิดความวิตกกังวล ประเมินอย่างมีเหตุผลต่อความคิดที่ไม่เหมาะสม สังเกตและบันทึกของความวิตกกังวลที่ตามมาหลังจากการประเมินอย่างมีเหตุผล

12. วิทยาศาสตร์ส่วนบุคคล แนวคิดนี้เชื่อว่า อารมณ์ที่ผิดปกติเป็นผลมาจากวิกฤตการณ์ในชีวิต เป้าหมายของเทคนิควิธีการ คือ มุ่งให้มีทักษะในการนำไปแก้ไขสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา เป็นการมีส่วนร่วมและวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง วิธีการในการบำบัด มี 7 ขั้นตอน คือ

กำหนดขอบเขตของปัญหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะรูปแบบหรือแหล่งของปัญหา พิจารณาทางเลือก ลดทางเลือกให้แคบลงและทดลอง เปรียบเทียบข้อมูล และขยายปรับปรุงหรือทดแทน

13. การบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและพฤติกรรม มีแนวคิดที่เชื่อว่า การที่จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีควรฝึกการพูดกับตนเองอย่างมีเหตุผลทำให้เกิดการสนองตอบทางอารมณ์ และพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้เสนอวิธีการบำบัดคือ การจินตนาการ การพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ การฝึกการแสดงออกและการผ่อนคลายในการลดอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมให้ไปสู่อารมณ์ที่ดี และการควบคุมตนเอง

14. การบำบัดแบบการควบคุมตนเอง มีแนวคิดที่เชื่อว่า อาการซึมเศร้าเป็นผลมาจากกระบวนการควบคุมตนเองขาดกระบวนการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง การประเมินตนเองและการเสริมแรงตนเอง และการเกิดการซึมเศร้าเป็นผลจากการรวมกันของประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดและขาดทักษะในการควบคุมตนเอง สำหรับวิธีการบำบัดแบบการควบคุมตนเองคือ วิเคราะห์ความสามารถในการควบคุมตนเองแล้วสอนทักษะในขั้นตอนนั้น โดยใช้วิธีการเข้ากลุ่มอภิปราย การเสริมแรงทั้งภายในและภายนอก การแสดงบทบาทสมมติ การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองและการใช้ตัวแบบ

15. จิตบำบัดแบบโครงสร้าง แนวคิดที่เชื่อว่า การบำบัดความผิดปกติทางอารมณ์ควรต้องให้ผู้เข้ารับการบำบัดเป็นผู้กระทำ ต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตนเองและโลก โครงสร้างของความรู้ของแต่ละบุคคลจะทำหน้าที่ควบคุมอารมณ์และการกระทำของบุคคล ปัญหาของพฤติกรรมเป็นผลมาจากการจัดการทางปัญญาของแต่ละบุคคล ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาคือ ปรับปรุงการจัดการทางปัญญาเสียใหม่

16. การหยุดความคิด เทคนิคการหยุดความคิดนี้เหมาะสมจะนำไปใช้กับบุคคลที่มีความคิดไม่เหมาะสม การฝึกการหยุดความคิดได้แก่ แยกแยะความคิด พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาจากความคิด หาสิ่งเร้าที่ทำให้ความคิดนั้นหยุดลงและให้ผู้เข้ารับการฝึกการบำบัดจินตนาการกับความคิดที่ไม่เหมาะสม ให้ยกนิ้วขึ้นเมื่อภาพนั้นชัดเจนแล้ว จากนั้นบอกกับตนเองว่า “ไม่” จนภาพนั้นหายไปจากจินตนาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

ผู้วิจัยได้รวบรวมผู้นำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไว้หลายท่าน ดังนี้

จันทพร โรจนพิทักษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต “พิบูลย์บำรุง” มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมหลังการทดลองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความคิดเห็นต่อโปรแกรมว่าเป็นโปรแกรมที่ดีมีประโยชน์ สามารถพัฒนาตนเองและนำความรู้ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ และผู้อื่นได้

พิมพา ม่วงศิริธรรม (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา ผลการวิจัย พบว่า

1. การปรับพฤติกรรมทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา นักกีฬากลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเอง ในระยะสิ้นสุดการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในกลุ่มควบคุมไม่พบความแตกต่างกัน

2. ในระยะสิ้นสุดการทดลองและระยะติดตามผล นักกีฬากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเอง ไม่แตกต่างกัน

วัลลภา จันทร่เพ็ญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตร (ปวช.) การดำเนินกิจกรรมของรูปแบบมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเสัฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล การดำเนินกิจกรรมในระยะทดลอง มีการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการจัดการความคิดความเข้าใจ ทักษะการคิดเพื่อควบคุมตนเองด้วยเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา การเขียนโครงการช่วยเพื่อน การซักซ้อมซ้ำ การให้ข้อมูลป้อนกลับและเสริมแรงทางบวก

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

2.1 นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมในระยะเสัฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริวดี คำวะลี (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยผลใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาแนวปัญญานิยมตามทฤษฎีเบค (Beck) เพื่อลดระดับความซึมเศร้าในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการรักษาในหน่วยงานโรคและโรคเอดส์นางเลิ้ง ผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่อยู่ในกลุ่มทดลองมีระดับความซึมเศร้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ผู้ได้รับการให้การปรึกษาแนวปัญญานิยมตามทฤษฎีเบคที่มีระดับความซึมเศร้าปานกลางมีระดับความซึมเศร้าลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เข้าร่วมในกลุ่มทดลองที่มีระดับความซึมเศร้าต่ำยังไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าภายหลังได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษาแนวปัญญานิยมตามทฤษฎีเบคจะมีระดับความซึมเศร้าลดลงหรือไม่ เนื่องจากมีผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองที่มีระดับความซึมเศร้าต่ำได้รับโปรแกรมการให้การปรึกษาจำนวน เพียง 1 คน จึงไม่อาจนำมาคำนวณเพื่อหาค่าทางสถิติได้

ธิดา จับจิตต์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอายุกับระยะเวลาของการทดลอง พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลธัญบุรีที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 – 35 ปี ระยะเวลาหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ในระยะหลังการทดลองน้อยกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิทย์ชัย คำโทน (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมจิตตภาวนา : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการวิจัยพบว่า ผลการวัดบุคลิกภาพผู้ต้องขังไม่แตกต่างกัน ผลการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้ต้องขังก่อนและหลังเข้ารับการอบรมจิตตภาวนา ปรากฏว่า ก่อนเข้ารับการอบรมผู้ต้องขังมีความก้าวร้าว ใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความอดทนน้อยมาก ทำที่ไม่เป็นมิตร แต่ภายหลังการอบรมจิตตภาวนาแล้ว ผู้ต้องขังมีความสุข ใจเย็น อดทน อดกลั้นได้ดี นิสสัยใจคออ่อนน้อมถ่อมตน ปกครองง่าย ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบของเรือนจำ สามารถให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมของเรือนจำ ไม่กระทำความผิดวินัยเรือนจำ

ณัฐชยาน์ กฤติพงษ์สกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมโครงการ โปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัว กรณีศึกษาเรือนจำกลางคลองเปรม มีผลการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดในการวัดพฤติกรรมมีวิธีที่สำคัญ คือ การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม การสังเกตพฤติกรรม การวัดพฤติกรรมโดยทางอ้อม ตัวบ่งชี้พฤติกรรม การวัดพฤติกรรมนี้สามารถจำแนกวิธีการวัดพฤติกรรมของมนุษย์ได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความคิด ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ

2. การวัดความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่เข้ารับการอบรม ผลการทดสอบบุคลิกภาพของผู้ต้องขังก่อนเข้ารับการอบรมปรากฏว่า ผู้ต้องขังมีบุคลิกภาพปิดตัวเองมากกว่าปกติ ส่วนบุคลิกภาพด้านเปิดตัวอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่อยู่ในระดับขั้นต่ำของเกณฑ์ภายหลังการอบรมแล้วผลการทดสอบบุคลิกภาพ ปรากฏว่าผู้ต้องขังยังมีบุคลิกภาพปิดตัวเองมากกว่าปกติ โดยมีคะแนนเกือบถึงขั้นต่ำของเกณฑ์ นอกจากนี้ทัศนคติต่อการปรับตัวกับความเป็นอยู่ในครอบครัวอยู่ในระดับที่ดี 3 ผลการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่ายอมรับสมมติฐาน กล่าวคือ ผู้ต้องขังที่ผ่านโครงการแก้ไขผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีทัศนคติที่ดีขึ้น และผู้ต้องขังที่ผ่านโครงการแก้ไขผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อครอบครัวและผู้ต้องขังที่ผ่านการอบรมโครงการนี้บุคลิกภาพเปิดเผยตัวเองมากขึ้น

สมศรี ไชยการมณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกชุมชนบำบัดบ้านแสงตะวัน ศูนย์บำบัดรักษาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันหลังการได้รับการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.000 ซึ่งโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นการฝึกกระบวนการทางความคิดอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาประกอบด้วยเทคนิคการคิดแง่บวก การคิดอยู่กับปัจจุบัน การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม เทคนิคการรับรู้อารมณ์ของตนเอง เทคนิคการสร้างจินตนาการและการยังคิด เทคนิคการสอนตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยชี้แนะให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเป้าหมาย และช่วยให้สามารถมีการพัฒนาความสามารถในการปรับตัว

อรุณี ศิริสุข (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาโดยการให้โปรแกรมปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งเน้นศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเผชิญปัญหาใน 2 ด้าน คือ การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพและแบบด้อยประสิทธิภาพ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเผชิญปัญหาโดยส่งเสริมให้เยาวชนที่

เข้าร่วมโปรแกรมใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ลดพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพลงและเพิ่มการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อารีรัช จันงค์ผล (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดในผู้ดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลากับวิธีการทดลองต่อระดับความเครียด ค่าเฉลี่ยของความเครียดก่อนการทดลองและหลังการทดลองเสร็จสิ้นทันทีระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในระยะติดตามผล 1 เดือน พบว่า ระดับความเครียดของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เคนเนดี (Kennedy อ้างถึงในวัลลภา จันทรเพ็ญ 2544 : 122) ได้ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบรูปแบบการฝึกการบริหารความโกรธกับนักโทษที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่ากลุ่มทดลองยังคงลดความโกรธเมื่อถูกกระตุ้นและมีพฤติกรรมทางวาจาที่เหมาะสมอยู่ เมื่อมีการติดตามผล 2 เดือน หลังเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว

ซูซาน เอสเชอิต (Susan Etscheidt, 1991 : 107 - 115) ได้วิจัยถึงโปรแกรมการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและเพิ่มการควบคุมตนเอง ซึ่งได้ศึกษาถึงการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียน โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดของตนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา การพัฒนาการประเมินผลและเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งมีเทคนิคหรือยุทธศาสตร์เมื่อต้องเผชิญกับปัญหา ดังนี้

1. หยุดและคิดก่อนกระทำเพื่อยับยั้งการตอบสนองก้าวร้าว ผ่านการพูดการใช้แอมแปง
2. ระบุปัญหา โดยการแยกความแตกต่างด้านเฉพาะของสถานการณ์ปัญหาที่อาจจะลี้วงเอาความก้าวร้าวออกมา
3. พัฒนาโซลูชันทางเลือก โดยการสร้างทางเลือกให้สถานการณ์ปัญหาและอาจคิดอย่างอื่นจนสามารถผ่อนคลาย หรือย้ายไปห้องอื่นที่ตั้งในการหลีกเลี่ยงการชั่วคราวเพิ่มเติม
4. ประเมินผลของแนวทางแก้ปัญหา โดยการประเมินผลประโยชน์ของแต่ละทางออกหรือทางเลือกที่เหมาะสมและเป็นไปได้
5. เลือกใช้วิธีแก้ปัญหาและดำเนินการตามทางเลือกที่เลือก

พอล เอ็ม วอลเลี่ยนและเลียม พี เอ็นลิส (Paul M. Valliant and Liam P. Ennis. 1995 : 77 - 93) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสำหรับการบริหารความโกรธสำหรับผู้ต้องขัง พบว่าใช้รูปแบบการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสำหรับการบริหารความโกรธสำหรับผู้ต้องขัง สามารถเปลี่ยนแปลงในการต่อต้านด้วยวาจาและไม่พอใจของผู้ต้องขัง

ลอรี โอลสัน (Lori Olson 2010 : Online) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อป้องกันการกลับทรุด เป็นการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญามีการรักษาที่เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกและการกระทำนำไปสู่ความเข้าใจในการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสามารถรักษาสำคัญเพื่อป้องกันเงื่อนไขจิตตยาเสพติดและโรคพิษสุราเรื้อรัง รูปแบบการรักษาโดยให้คำปรึกษาและฝึกทักษะการเผชิญปัญหา โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการคิดเชิงลบที่นำไปสู่การใช้สารเสพติดหรือปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ การจัดการกลยุทธ์เพื่อทดแทนพฤติกรรมผิดปกติที่นำไปสู่การถอยกลับหรือการเน้นซ้ำ

6. เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรม

มีผู้นำเสนอเกี่ยวกับเทคนิควิธีหรือรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่ได้จากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 25 - 27) สรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปรับพฤติกรรม

1.1 การเสริมแรงทางบวก คือ การให้ผลกรรมที่บุคคลพึงพอใจ หลังจากที่บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมบางอย่างอันเป็นผลทำให้พฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดเพิ่มมากขึ้นหรือเกิดขึ้นสม่ำเสมอ ผลกรรมที่บุคคลพึงพอใจนั้น เรียกว่า ตัวเสริมแรงทางบวก ซึ่งผลกรรมที่บุคคลพึงพอใจที่อาจจะเป็นอะไรก็ได้ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของหรือแม้กระทั่งความรู้สึกที่เป็นสุข การเสริมแรงทางบวกนับว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากในการเสริมแรงทางบวก คือ การทำให้บุคคลที่ได้รับการเสริมแรงติดอยู่กับผู้ให้การเสริมแรง หรือติดอยู่กับสิ่งล่อใจภายนอก เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถที่จะแก้ไขได้ ถ้าผู้ให้การเสริมแรงทางบวกจะระมัดระวังในการใช้การเสริมแรงทางบวกนั้น นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงการใช้ตัวเสริมแรงทางบวกให้เหมาะสมกับบุคคล วัย และเวลาด้วย อีกทั้งคนเดียวกันในเวลาที่แตกต่างกัน อาจจะชอบสิ่งที่ต่างกันอีกด้วย ตัวเสริมแรงทางบวกที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ

1) ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ เช่น ขนม เครื่องดื่ม ของเล่น สมุด หนังสือ เสื้อผ้า เครื่องดนตรี จักรยาน หรือสัตว์เลี้ยง เป็นต้น

2) ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรมหรือสิทธิพิเศษ บางครั้งจะพบว่า การเสริมแรงด้านสิ่งของอาจจะทำไม่ได้ในบางแห่ง เนื่องจากต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ดังนั้นจึงหันมานิยมใช้ตัวเสริมแรงที่เป็นกิจกรรมหรือสิทธิพิเศษ ซึ่งสามารถให้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

3) ตัวเสริมแรงทางสังคม แบ่งออกได้เป็นลักษณะคือ ตัวเสริมแรงที่เป็นคำพูด และตัวเสริมแรงที่เป็นลักษณะท่าทาง

4) ตัวเสริมแรงที่เป็นเบี้ยอรรถกร เบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะสามารถสนองความต้องการของทุกคนได้ เพราะเมื่อใครก็ตามที่แสดงพฤติกรรมที่มีจริยธรรมแล้วได้เบี้ยอรรถกรไป เขาสามารถที่จะนำเบี้ยอรรถกรอันนี้ไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ที่เขาชอบได้

1.2 การใช้ตัวแบบ เป็นกระบวนการที่เสนอตัวแบบเพื่อให้บุคคลสังเกตและลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้น ซึ่งการใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีจริยธรรมของบุคคลนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด เนื่องจากบุคคลอยู่ในสังคมและในสังคมนั้นมีตัวแบบอยู่มากมาย ซึ่งบุคคลนั้นเลียนแบบซึ่งกันและกันภายในสังคมตลอดเวลา โดยที่ตัวแบบอาจเป็นบุคคลจริง ๆ บุคคลในนวนิยาย บุคคลในการ์ตูน บุคคลในวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ เป็นต้น ในการพัฒนาพฤติกรรมที่มีจริยธรรมของบุคคลในสังคมให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ดังนั้น ผู้ที่ฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่มีจริยธรรมจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นตัวแบบที่ดีให้กับเด็กอีกด้วย หลักในการที่จะใช้ตัวแบบในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น มีดังต่อไปนี้

- 1) ต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการจะให้ตัวแบบแสดงเพื่อให้บุคคลสังเกตและลอกเลียนแบบให้ชัดเจน
- 2) ความชัดเจนของพฤติกรรมนั้นจะต้องหมายถึง การสังเกตเห็นได้ วัดได้ โดยที่ใช้คนตั้งแต่ 2 คน สามารถสังเกตและวัดได้ตรงกัน
- 3) ต้องแน่ใจได้ว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้น จะต้องอยู่ภายใต้ระดับความสามารถของเด็ก ไม่เช่นนั้นจะก่อความคับข้องใจในการเรียนรู้ได้
- 4) ต้องทำให้แน่ใจว่า พฤติกรรมที่จะให้บุคคลลอกเลียนแบบนั้น คู่มือข้ออาจจะแยกเป็นพฤติกรรมย่อย ๆ ก็ได้ จากนั้นอาจใช้คำพูดชี้แนะได้
- 5) ต้องแน่ใจได้ว่าผู้สังเกตนั้นตั้งใจสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบอย่างแท้จริง (มองหรือฟัง) จึงอาจใช้สัญญาณที่เป็นคำพูดแก่ผู้สังเกตก่อน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ
- 6) ต้องแน่ใจเสมอว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกนั้นชัดเจนและกระทำสม่ำเสมอ
- 7) เมื่อผู้สังเกตตัวแบบลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้องแล้ว ผู้ลอกเลียนแบบต้องได้รับการเสริมแรงทันที
- 8) การเสริมแรงที่ให้กับผู้ลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ถูกต้องแล้ว หรือใกล้เคียงแล้ว ผู้ลอกเลียนแบบจะต้องได้รับการเสริมแรงทันที

9) ต้องแน่ใจได้ว่า ผู้ดำเนินโปรแกรมต้องไม่ควบคุมความสนใจของผู้สังเกตตัวแบบด้วยวิธีการที่รุนแรง เช่น ตี หรือดุด่า เป็นต้น

10) ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงความก้าวหน้าของผู้สังเกตด้วย เพราะทำให้ผู้สังเกตได้รู้ว่าตนเองก้าวหน้าจริง และเป็นตัวเสริมแรงที่ดีอีกด้วย

11) ในกรณีที่ผู้สังเกตไม่สามารถลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้โดยอาจใช้การชี้แนะโดยทางร่างกายเข้าช่วยด้วยได้ เพราะทำให้เรียนรู้ได้เร็วขึ้น

12) ในการเสนอตัวแบบนั้น เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่มีจริยธรรมควรมีการให้การเสริมแรงต่อตัวแบบด้วย การทำเช่นนี้เป็นการจูงใจให้ผู้สังเกตอยากลอกเลียนแบบมากยิ่งขึ้น

13) ควรเลือกตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกต พร้อมทั้งให้มีความเด่นตลอดจนสามารถแสดงพฤติกรรมที่จะให้ลอกเลียนแบบได้อย่างคล่องแคล่วด้วย

1.3 การแต่งพฤติกรรม

การแต่งพฤติกรรม คือ การเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ โดยวิธีการให้การเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่คาดหวังว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ วิธีการแต่งพฤติกรรมนี้ จัดได้ว่าเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีจริยธรรมให้กับบุคคลที่ยังไม่เคยมีพฤติกรรมดังกล่าวมาก่อน การที่ใช้วิธีแต่งพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพนั้น สามารถทำได้ดังนี้

1) ผู้ดำเนินการต้องตระหนักถึงเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา

2) เริ่มจากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกอยู่ตลอดเวลาแล้ว

3) จากนั้นให้บุคคลเริ่มแสดงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มที่ทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสแสดงพฤติกรรมเป้าหมายในอนาคตได้

4) เลือกขั้นตอนของพฤติกรรมที่นำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมาย โดยที่พฤติกรรมนั้นต้องไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไปที่จะกระทำเช่นกัน

5) คงพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงไว้แต่ละขั้นตอนให้นานพอสมควรแล้วจึงค่อยเคลื่อนไปสู่ขั้นตอนที่สูงขึ้นไปอีก

6) ถ้าบุคคลนั้นยังทำในขั้นตอนที่ต้องการให้กระทำไม่ได้ ให้ถอนขั้นตอนลงมาถึงขั้นตอนที่บุคคลนั้นทำได้

7) ควรใช้ร่วมกับการให้ดูตัวแบบและการชี้แนะ จากนั้นเมื่อบุคคลกระทำพฤติกรรมดังกล่าวไว้แล้วจึงค่อย ๆ ถอดตัวแบบและการชี้แนะออก

8) ใช้การเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพตลอดกระบวนการ

9) ให้พฤติกรรมที่เสริมสร้างเกิดขึ้นสม่ำเสมอแล้วค่อย ๆ

ถอดตัวเสริมแรงออก

แนวคิดของการแต่งพฤติกรรมนี้ ควรจะได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในทุกโครงการของการปรับพฤติกรรม เพราะการค่อย ๆ เสริมสร้างพฤติกรรมใหม่หรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้นนั้น จะมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จสูงกว่า

1.4 การชี้แนะ เป็นการให้สิ่งเร้า ซึ่งอาจได้แก่ คำพูดหรือท่าทางแก่บุคคล เพื่อให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ต้องการ และเมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตามที่ชี้แนะก็จะได้รับการเสริมแรงทางบวกทันที แนวทางในการดำเนินการชี้แนะในกระบวนการปรับพฤติกรรม มีดังนี้

- 1) กำหนดให้ชัดเจนเสียก่อนว่าต้องการให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นใด
- 2) พิจารณาดูว่าควรใช้การชี้แนะแบบคำพูด แบบท่าทาง หรือผสมผสานทั้งสองแบบ
- 3) การชี้แนะต้องทำเป็นขั้นตอนอย่างรวบรัด
- 4) เมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้แล้วให้การเสริมแรงทันที
- 5) เมื่อบุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ ได้สม่ำเสมอแล้วต้องค่อย ๆ

ถอดตัวเสริมแรงออก ซึ่งอาจจะทำได้โดยการให้การเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวแทน แล้วจากนั้นควรหยุดการเสริมแรงทันที เมื่อแน่ใจได้ว่าพฤติกรรมนั้นมีลักษณะเป็นนิสัยของบุคคลนั้นแล้ว

1.5 การลงโทษ คือ การให้ผลกรรมที่บุคคลไม่พึงพอใจ หลังจากที่บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมบางอย่างอันเป็นผลทำให้พฤติกรรมนั้นลดลงหรือหยุดลงชั่วขณะหนึ่ง การให้ผลกรรมที่บุคคลไม่พึงพอใจนั้นอาจทำได้ใน 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การให้บางสิ่งบางอย่างที่บุคคลไม่พึงพอใจ กับการถอดถอนบางสิ่งบางอย่างที่บุคคลพึงพอใจ จากคำจำกัดความของการลงโทษนี้สามารถแยกออกได้เป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนแรก แสดงถึงกระบวนการของการลงโทษ และส่วนที่สองนั้นแสดงถึงผลของการลงโทษ อันได้แก่ การทำให้พฤติกรรมนั้นของบุคคลลดลงหรือหยุดลงชั่วขณะหนึ่ง

การลงโทษอาจทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมใช้กันมากและได้ผลเป็นที่อย่างดีนั้นมีอยู่ด้วยกัน 4 วิธี คือ

- 1) การดำเนิน เพราะว่าการดำเนินนั้นทำได้ง่ายและได้ผลดี
- 2) การปรับสินไหม คือ การถอดถอนสิ่งของที่มีอยู่ หรือสิทธิต่าง ๆ ที่บุคคลพึงได้ การปรับสินไหมจะใช้ได้ผลอย่างมากถ้าสิ่งที่ถอดถอนเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นเห็นคุณค่าหรือชอบมากเป็นพิเศษ แต่ถ้าสิ่งที่ถอดถอนนั้นเป็นสิ่งที่มีความน้อยมากตามการรับรู้ของบุคคลที่ถูกปรับ จะพบว่า การปรับสินไหมนั้นใช้ไม่ได้ผล

- 3) การใช้เวลานอก คือ การนำเอาบุคคลากรออกจากสภาพที่ได้รับการเสริม

แรงชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งโดยปกติมักจะใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที

4) การแก้ไขเกินกว่าเหตุ เป็นการให้บุคคลที่กระทำพฤติกรรมที่ไม่มีจริยธรรมกระทำพฤติกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าวมากกว่าความผิดพลาดที่กระทำ

การลงโทษแม้ว่าจะจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพอย่างมากในการหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่มีจริยธรรมของบุคคล แต่ถ้าใช้การลงโทษอย่างไม่ระมัดระวังแล้ว จะก่อให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ได้

1.6 การควบคุมตนเอง หมายถึง การที่บุคคลค่อย ๆ ลดอิทธิพลจากการถูกควบคุมจากบุคคลภายนอกลงและทำให้บุคคลนั้นมีเอกภาพในการควบคุมตนเองมากขึ้น ซึ่งการควบคุมตนเองนี้ นับว่ามีความสำคัญมากต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่มีจริยธรรมของบุคคล ซึ่งผู้ฝึกสอนจะอยากเห็นบุคคลที่ตนฝึกนั้นแสดงพฤติกรรมที่มีจริยธรรมทั้งต่อหน้าและลับหลัง ดังนั้น ในช่วงสุดท้ายของกระบวนการปรับพฤติกรรมจึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรเพื่อให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ในทุกสถานการณ์ จากคำถามนี้เองจึงได้มีนักปรับพฤติกรรมเป็นจำนวนมากได้พยายามฝึกให้บุคคลต่าง ๆ ที่เข้าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมสามารถที่จะควบคุมตนเองได้ ซึ่งกระบวนการฝึกที่จะทำให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้นั้นอาจจะมีวิธีการดังต่อไปนี้

1) ให้สามารถตั้งเป้าหมายพฤติกรรมด้วยตนเองได้
2) ให้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง เพื่อทำให้เกิดความตระหนักถึงพฤติกรรมเป้าหมายตลอดเวลา และคงพฤติกรรมที่มีจริยธรรมไว้ได้นานขึ้น

3) ให้รู้จักประเมินพฤติกรรมตนเองโดยให้บุคคลนั้นนำเป้าหมายที่ตั้งไว้มาเปรียบเทียบกับผลที่ตนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง แล้วดูว่าตนเองทำพฤติกรรมได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งถ้าบรรลุหรือไม่บรรลุก็จะนำไปสู่ขั้นที่ 4

4) การที่ให้บุคคลนั้นเสริมแรงหรือลงโทษด้วยตนเอง ในกรณีที่ทำสำเร็จก็ให้เสริมแรงตนเอง เช่น การไปเที่ยวพักผ่อน หรือซื้อของ เป็นต้น แต่ถ้าทำไม่สำเร็จก็ให้ลงโทษตนเอง เช่น ไม่ดูรายการโทรทัศน์ที่ตนเองชอบเป็นเวลา 1 สัปดาห์ เป็นต้น

2. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นที่นิยมและนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยการใช้เทคนิคการอภิปราย การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อนำไปสู่การอภิปราย การรวบรวมข้อมูล การรวบรวมเหตุผลจึงมีความสำคัญมาก

3. กิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยการทำความกระจ่างในค่านิยม เป็นวิธีการให้เกิดความมั่นใจ เข้าใจและเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนคิด สิ่งที่ตนยึดมั่นเชื่อถือและสิ่งที่ตนเลือกกระทำลงไป

การพัฒนาค่านิยมโดยการทำความกระจำงในค่านิยม เป็นการให้ผู้เรียนค้นหาค่านิยมด้วยตนเอง ไม่ได้เน้นที่เนื้อหาว่าควรพัฒนาค่านิยมอะไร แต่จะเน้นวิธีการที่จะให้มีค่านิยมมากกว่า

4. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แนวพุทธวิธี ซึ่งมีวิธีการสอนหลายรูปแบบ เช่น วิธีสอนแบบบรรยายหรืออธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์หาเหตุผล จนเกิดความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป และสรุปเพื่อให้เกิดมโนคติที่ถูกต้อง วิธีสอนแบบไตรสิกขาเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดความเข้าใจ และนำความรู้ที่นำมาแก้ปัญหาของตนต่อไป วิธีสอนแบบปจฉาวิสัชนา เป็นวิธีสอนที่ใช้การถาม - ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นเร้าหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนช่วยกันตอบ เป็นวิธีทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญาขึ้นในตนเองคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น วิธีสอนแบบธรรมสากัจฉา เพื่อให้ผู้เรียนสนทนากัน จนเกิดความรู้ทางธรรม นับเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะรู้จักคิดและแก้ปัญหา วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างมีเหตุผล รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ ทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ควรนำเทคนิคที่ใช้เพื่อแต่งพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมขึ้น แยกออกได้โดยใช้เทคนิคการวางเงื่อนไขผลกรรมเพื่อให้มีผลทางบวกเกิดขึ้นกับผู้เรียนเมื่อกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ออกมา และให้นักเรียนควบคุมตนเอง อาจใช้เทคนิคการลดความถี่ของพฤติกรรมด้วยการหยุดยั้งหรือยุติการเสริมแรง การลงโทษ การตำหนิ รวมถึงการปรับเปลี่ยนใหม่ เป็นต้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรม

ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมไว้หลายท่านมีดังนี้

พรชัยพร ยกเชื้อ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องพุทธศาสนากับปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย : ศึกษาความค่านิ่งเรื่องศีล 5 ของผู้กระทำผิดในเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการวิจัยพบว่า ศีล 5 ในพระพุทศาสนา ได้แก่ เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำร้ายชีวิต เว้นจากการลักขโมยหรือฉ้อโกง เว้นจากการประพฤติดิในกาม เว้นจากการพูดเท็จหรือพูดหลอกลวง เว้นจากการดื่มสุราเมรัยหรือสิ่งเสพติดต่าง ๆ เป็นศีลพื้นฐานของพระพุทศาสนา การละเมิดศีล 5 นับได้ว่าเป็นทั้งความผิดในแง่ศีลธรรมและในแง่อาชญากรรมในทัศนะของกฎหมายและอาชญาวิทยา พระพุทศาสนายังมีความสอดคล้องกับหลักอาชญาวิทยาที่ว่า อาชญากรรมมีสาเหตุมาจากบุคลิกภาพของบุคคลและปัจจัยภายนอก ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้กระทำผิดความผิดนั้น มีความรู้และความค่านิ่งในศีล 5

สมคิด เหลาฉลาด (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเรื่องบุญและบาปมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทุกด้าน ส่วนความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรมเท่านั้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ในส่วนของมูลเหตุที่เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาป พบว่า บิдамารดา คือ ผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาป รองลงมาคือ ตนเองและพระสงฆ์ บิдамารดาถูกจัดให้เป็น ผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาปอันดับหนึ่งและอันดับที่สองมากที่สุด ส่วน ครูอาจารย์ถูกจัดเป็นอันดับรองลงมา ครอบคลุมนักเรียนส่วนใหญ่ นาน ๆ ครั้งจึงจะได้ไปวัดเพื่อ ทำบุญให้ทาน รักษาศีลและฟังเทศน์ เป็นต้น นาน ๆ ครั้งจะมีการใส่บาตรพระสงฆ์และนักเรียนจึง จะได้รับคำแนะนำให้ปฏิบัติตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรมจากครอบครัว ได้รับการอบรมสั่ง สอนในเรื่องการกตัญญูตเวทียเป็นประจำ สำหรับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนพบว่า ส่วน ใหญ่ไม่มีใครคิดอบายมุข เรื่องผลของกรรมและเรื่องนรกและสวรรค์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความ เชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเชื่อเรื่องการกตัญญูตเวทีย นักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่อ อยู่ในระดับสูง ด้านการปฏิบัติตามหลักเบญจศีลและเบญจธรรม โดยเฉลี่ยนักเรียนมีแนวโน้มว่าจะ ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่มีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติ (รวมทุกด้าน) นักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติได้ในระดับปานกลางเท่านั้น

เทิดศักดิ์ ลิ้มชาวฟ้า (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพของผู้ต้องขัง ชายไทยและการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมศึกษากรณีเรือนจำกลาง บางขวาง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า หลักศีล 5 ธรรม 5 มีความเหมาะสมที่นำมาใช้ทั้งการแก้ปัญหาอาชญากรรมและการดำรงชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ เรื่องจิตใจเป็นสาเหตุสำคัญในการกระทำผิดของผู้ต้องขัง การอบรมทางศาสนาของทางเรือนจำมี ส่วนช่วยลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังได้ และการอบรมจิตตภาวนาเป็นกิจกรรมทาง ศาสนาที่มีความเหมาะสมกับผู้ต้องขังในเรือนจำ

ตรีนุช พलगูร (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : ศึกษากรณีผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลดอนแสลบ อำเภอยะหาญ กระจ่าง จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชีวิตต้องได้รับการพัฒนาด้านการมีความ คิดเห็นที่ถูกต้อง โดยใช้หลักธรรม คือ สัมมาทิฐิและโสวัสสตาควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านการ ควบคุมตนเอง โดยใช้หลักธรรม คือ สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปยะและกุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น หลักธรรมที่ทางวัดหนองปลิงเน้นเป็นพิเศษเพื่อใช้ในการอบรมผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท คือ หลักอบายมุข 6 และหลักเบญจศีลเบญจธรรม เนื่องจากผู้พ้นโทษเหล่านี้ส่วนใหญ่มีแนวโน้มต้อง กลับไปใช้ชีวิตแบบฆราวาสอีก ดังนั้นการเตรียมตัวเพื่อกลับเข้าสู่สังคมตามปกติ โดยใช้หลักธรรม ชั้นพื้นฐานมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นการป้องกัน

ไม่ให้ผู้พ้นโทษหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก สำหรับพระภิกษุและประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีความคิดเห็นว่า ผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทส่วนใหญ่มีศีลาจารวัตรที่เหมาะสมดีแล้ว แต่ก็มีบางรูปที่ยังมีข้อวัตรปฏิบัติย่อหย่อนบางประการ ส่วนทัศนคติในการใช้หลักธรรมมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบทมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

วรเชษฐ ชัยวรพล (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการนำหลักพุทธธรรมมาอบรมพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังชาย ศึกษากรณีเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ต้องขังเห็นว่าหลักธรรมคำสอนที่ได้รับการอบรมจากทางเรือนจำ ทำให้เกิดผลโดยตรงกับสภาวะจิตใจ คือ ช่วยให้จิตใจสงบ ไม่เครียดและไม่คิดฟุ้งซ่าน แต่การนำหลักธรรมคำสอนมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตภายในเรือนจำนำมาใช้ได้เพียงส่วนน้อยเพราะ เนื่องมาจากการดำรงชีวิตในเรือนจำต้องเอาตัวเองให้รอดเสียก่อน เพราะถ้ามีแต่ห่วงคนอื่นจะทำให้ตัวเองลำบาก

2. อนุศาสนาจารย์เห็นว่า ในการอบรมให้กับผู้ต้องขังจำเป็นต้องบังคับให้ผู้ต้องขังเข้ารับการอบรมเพราะถ้าไม่บังคับจะมีผู้เข้าร่วมน้อยมาก และการบังคับส่งผลในทางที่ดีแก่ผู้ต้องขังได้ เพราะหลักธรรมในศาสนาสามารถเกิดจากการเรียนรู้ และซึมซับไปเรื่อย ๆ คือ การได้เรียนรู้อยู่ทุกวัน

3. พระสงฆ์ที่เข้าไปเทศน์อบรมในเรือนจำ บอกว่า หลักธรรมในศาสนามีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในเรือนจำอย่างมาก เพราะช่วยให้ผู้ต้องขังเข้าใจและยอมรับในสภาพความเป็นจริงที่พวกเขาได้รับ ทำให้พวกเขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายในนั้นได้ และทำให้ดำรงชีวิตกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกันอย่างปกติ

4. พระสงฆ์ที่ทางกรมราชทัณฑ์อุปสมบทให้บอกว่า การตัดสินใจอุปสมบทไม่ได้เกิดจากการที่ได้อบรมพัฒนาจิตใจจากทางเรือนจำ แต่เป็นความประสงค์ของตัวเองเพราะไม่ต้องการกลับไปมีสภาพชีวิตเช่นอดีต จึงต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองเพราะคิดว่าศาสนาสามารถเป็นเครื่องช่วยให้ไม่กระทำความผิดเพราะยังมีวินัยของพระเป็นข้อห้ามอยู่ช่วยป้องกันไม่ให้กระทำความผิด นอกจากนี้ยังพบว่า ข้อวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ส่วนใหญ่ดี มีการทำตามกฎเกณฑ์ของวัดและของสงฆ์ มีการปฏิบัติสมาธิ เติบงกรรมเป็นการส่วนตัว ลงทำวัตรเช้า - เย็นและทำความสะอาดวัดทุกวัน แต่มีพระส่วนน้อยที่ยังทำผิดในวินัยของพระอาจเป็นเพราะฟังบวชได้ไม่นาน แต่ก็มีพระบางรูปที่มีการเสพยาเสพติดอยู่ในขณะที่เป็นพระซึ่งทางเจ้าอาวาสคอยสอดส่องดูแลและลงโทษพระรูปนั้นที่ได้กระทำความผิด

ปริญญา ฤกษ์อรุณ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางจริยธรรมที่มีศักยภาพในการพยากรณ์แนวโน้มหรือโอกาสเกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่เกิด

พฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการมีพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นได้และมีประสิทธิภาพในการพยากรณ์โอกาสเกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและไม่เกิดพฤติกรรมอาสาช่วยเหลือผู้อื่น

สมปอง นครไธสง (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาคุณธรรมแนวพุทธกับผลวัดพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : ศึกษากรณี ค่ายคุณธรรมและศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาตามแนวทางของสำนักงานพุทธมณฑล สำนักงานพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานและภาพรวมของโรงเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม 4 โรงเรียน รูปแบบเนื้อหา หลักการ วิธีการของค่ายคุณธรรมทั้ง 4 โครงการมีดังนี้

วันที่ 1 ของการอบรม พระวิทยากรในค่ายคุณธรรมจะสร้างความคุ้นเคย แนะนำกฎกติกา ระเบียบในการอยู่ค่ายแก่นักเรียน สอนธรรมปฏิบัติเบื้องต้นแก่ผู้เข้ารับการอบรม

วันที่ 2 ของการอบรม จะเข้าสู่เนื้อหาที่เข้มข้นและเน้นในเรื่องของความกตัญญู ห่วงต่อบิดามารดาและสถาบันการศึกษา

วันที่ 3 ของการอบรม จะเน้นในเรื่องของการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในสองวันแรก มาปฏิบัติและเน้นถึงความกตัญญูต่อครูอาจารย์ กระตุ้นเตือนและตอกย้ำถึงหน้าที่ที่นักเรียน ที่ต้องนำไปปฏิบัติให้ต่อเนื่องต่อไป

2. การพัฒนาคุณธรรมแนวพุทธกับการพัฒนาทางจริยธรรมของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรมและศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาในพุทธมณฑล และศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่ วังอ้อ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า พระวิทยากรและครูอาจารย์เข้าใจเรื่องการพัฒนาคุณธรรมแนวพุทธและแนวทางการพัฒนาทางจริยธรรมของนักเรียนโดยยึดหลักการหลัก 5 ดีหรือเส้นทาง 5 สายหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา และหลักของศีล 5

3. ผลวัดพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม พบว่าพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนที่เข้าค่ายคุณธรรม ปรากฏชัดเมื่อร่วมกิจกรรมหลัก 3 ลักษณะ คือ

1) ผลวัดพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนขณะร่วมภาคกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมเพื่อปลูกจิตสำนึก ประกอบด้วยกิจกรรมแสงเทียนแสงธรรม กิจกรรมขอขมาบูชาครูและกิจกรรมการมีวินัยในตนเอง

2) ผลวัดพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมภาควิชาการ

3) ผลวัดพฤติกรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมภาคบริหารจิตเจริญปัญญา

4. การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในขณะที่เข้าค่ายคุณธรรมของนักเรียนพบว่า

1) ความสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาของนักเรียนในขณะที่เข้าค่ายคุณธรรมเกี่ยวข้องกับประเด็นการฝึกความอดทน ความมีระเบียบวินัย ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความมีจิตใจเข้มแข็ง มีสำนึกเมื่อพูดคำหยาบ ได้ขัดเกลาจิตใจ มีความเสียสละมากขึ้น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การปรับตัว ลดทิฐิมานะ อาทิเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นของตนเองลงเพื่อเข้ากับคนอื่นให้ได้ ลดความก้าวร้าวรุนแรง เอาใจเขามาใส่ใจเรา แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้เป็นไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

2) พระวิทยากรและครูอาจารย์มีความคาดหวังต่อประสิทธิผลของการฝึกอบรมค่ายคุณธรรมในลักษณะสมจริง กล่าวคือ ไม่ได้คาดหวังให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ได้เลยภายใน 3 วัน แต่หวังให้เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกที่หวานเมลิคพันธ์แห่งความดี เพื่อให้ประยุกต์ใช้และเกิดผลจริงเมื่อนักเรียนกลับไปสู่บ้าน และโรงเรียนหรือสังคมภายนอก แต่ก็ไม่แน่ใจว่าหลังจากกลับไปที่บ้านหรือที่โรงเรียนนักเรียนจะเป็นเช่นใด และเห็นว่าการสานต่องานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยสถานศึกษาและสถาบันครอบครัวจะส่งผลให้พัฒนาการด้านนี้ของเด็กมีความก้าวหน้าต่อเนื่อง

ญาณิกา สวัสดิพิงสา (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ เหตุผลเชิงจริยธรรมและความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้วยการฝึกสมาธิ ผลการวิจัยพบว่า

1. ในส่วนของเพศ พบว่า เพศหญิงและเพศชายที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเชาวน์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน

2. ภายหลังจากการฝึกสมาธิผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่าก่อนฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเชาวน์อารมณ์สูงขึ้นในด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และด้านทักษะทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

3. ภายหลังจากการฝึกสมาธิผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ระยะเวลาติดตามผลภายหลังจากการฝึกสมาธิ 4 สัปดาห์ ผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเชาวน์อารมณ์ไม่แตกต่างกัน

5. ภายหลังจากการฝึกสมาธิผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนฝึกสมาธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ภายหลังจากการฝึกสมาธิผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิ

ศิริพร แซ่เท็น (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมเพื่อลดความก้าวร้าว โดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 : กรณีศึกษาโรงเรียนปากเกร็ดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้การศึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมโดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการเปลี่ยนแปลงของความก้าวร้าวด้านความรู้สึกเป็นศัตรูกับผู้อื่น จากการรับรู้ของผู้ปกครองที่ใกล้ชิด ได้รายงานการเปลี่ยนแปลงความก้าวร้าวรวมและความก้าวร้าวด้านการใช้กำลัง นอกจากนี้ความก้าวร้าวของนักเรียนที่เข้าโปรแกรมก็แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่เข้าโปรแกรม โดยนักเรียนที่เข้าโปรแกรมมีคะแนนเฉลี่ยความก้าวร้าวต่ำกว่านักเรียนที่ไม่เข้าโปรแกรมทั้งความก้าวร้าวรวมและความก้าวร้าวด้านการใช้กำลังและวาจา ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวรวมทั้งกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมได้แก่ การทำกิจกรรมที่โรงเรียนหรือองค์กรอื่น ๆ และการศึกษาของมารดา

สมพร รัตนละออ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความตระหนักในคุณธรรมและความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมตามแนวทางฟื้นฟูพุทธจิตของผู้ปฏิบัติธรรมในมูลนิธิคุณธรรมนำใจร่วม ตลาดน้ำ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมมีความตระหนักในคุณธรรม คือ ด้านความยุติธรรม ด้านความเสียสละและด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านความกตัญญูและด้านความเมตตาเท่านั้นอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยด้านภูมิสำเนาและด้านการศึกษามีผลทำให้ความตระหนักในคุณธรรมของผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศและสถานภาพสมรส ไม่มีผลต่อความตระหนักในคุณธรรม ผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมโดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมจัดงานบรรยายธรรม และส่งเสริมการบำเพ็ญธรรม ด้านการปลูกฝัง ฝึกฝน ยกกระดับคุณธรรมแก่ญาติ ด้านการร่วมงานทำอาหารจัดเลี้ยงในงานบรรยายธรรมและด้านการร่วมปฏิบัติ พิธีกรรมสวดมนต์ไหว้พระและด้านการช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ภัย ไปเยี่ยมไข้ อนุเคราะห์คนทุกข์ยากและไว้อาลัยผู้ตายอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านภูมิสำเนาและด้านการศึกษามีผลทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านเพศและสถานภาพสมรสไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรม

2. แนวคิดเกี่ยวกับวินัยผู้ต้องขัง

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาขั้นสุดท้ายที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลคือ “งานราชทัณฑ์” นับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาจำคุกจำเลย จำเลยจะเปลี่ยนฐานะเป็นนักโทษของกรมราชทัณฑ์ในทันทีและต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบแบบอย่างเดียวกัน ภายใต้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 และภารกิจของกรมราชทัณฑ์ต้องควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีและดำเนินการอบรมแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง ให้การศึกษอบรม ฝึกหัดวิชาชีพเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของสังคม เมื่อพ้นโทษออกไปจะได้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศต่อไป และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำกลุ่มหนึ่งมีพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังที่มักอ้างสิทธิมนุษยชน ประกอบกับเรือนจำได้พยายามเสริมสร้างอำนวยความสะดวกทุกรูปแบบ ทำให้ผู้ต้องขังไม่เกรงกลัวระเบียบวินัยและมักสร้างปัญหาในการปกครอง ตลอดจนมีการลักลอบใช้วิธีการต่างๆ ในการกระทำผิดพฤติกรรมดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังแก่เรือนจำ อีกทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นก็มีลักษณะเฉพาะ อาจกล่าวได้ว่าวินัยของผู้ต้องขัง หมายถึง การประพฤติของผู้ต้องขังที่เกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขังตามที่กำหนดและบังคับใช้ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2479 (ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ 2546 : 36) นอกจากนี้ตามกฎหมายกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2479 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (2552 : ออนไลน์) ได้เสนอถึงเหตุที่ถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดวินัย ซึ่งจะต้องได้รับโทษทางวินัย ได้แก่ ประพฤติผิดระเบียบหรือข้อบังคับอันมิไว้สำหรับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้วแต่ได้ตัวคืนมา นำเข้ามาหรือมีสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของคนออกจากเรือนจำ โดยมีได้รับอนุญาต ทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือของผู้อื่นเสียหายโดยประมาท กระทำการให้เกิดเหตุขัดขวางงานของผู้อื่นโดยประมาท กระด้างกระเดื่องต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ก่อการวิวาทขึ้นกับผู้ต้องขังอื่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา สูบกัญชา ฝิ่นหรือเสพของเมาอื่น ๆ คำสั่งของต้องห้าม ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่องานอันเป็นหน้าที่ พยายามหรือทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานและก่อการวุ่นวาย อาจกล่าวได้ว่าการกระทำผิดวินัยผู้ต้องขัง หมายถึง พฤติการณ์ฝ่าฝืนกฎหมายตั้งแต่พระราชบัญญัติจนถึงระเบียบเรือนจำในสองประการกล่าวคือ ประการแรก กระทำในสิ่งที่กฎหมายห้าม เช่น ดื่มสุรา เล่นการพนัน ประการที่สอง ละเว้นหรืองดเว้นในสิ่งที่ผิดกฎหมายระบุให้ต้องปฏิบัติ เช่น ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่องานอันเป็นหน้าที่ เป็นต้น

ซึ่งแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดของผู้ต้องขังจากการสังเคราะห์เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่สังเคราะห์ได้จากยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546:9 - 32) และรัชนิกรณ์ แก้วไพรวลัย (2552:8 - 12) และพุดพิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552:9 - 16) สามารถสรุปได้ว่า นับตั้งแต่

ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมาได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าทฤษฎีของอาชญากรรมหรืออาการกระทำ ความผิดสามารถแบ่งออกเป็น 3 พวกใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีทางชีววิทยา คำตอบของสาเหตุนี้ว่า ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นบุคคลซึ่งกระทำผิดเพราะเป็นผลของความผิดปกติทางชีววิทยา ผู้กระทำผิดเป็น ผลลัพธ์ของความบกพร่องทางพันธุกรรม เช่น ความไม่สมดุลของต่อมหรือพยาธิสภาพทางสมอง โครงสร้างของร่างกายหรือแบบอารมณ์ ซึ่งจะผลักดันให้เขาต้องการกระทำผิด ในส่วนของทฤษฎี ทางจิตวิทยานั้นมีความเป็นแตกต่างออกไป กล่าวคือผู้กระทำผิดแสดงพฤติกรรมเพราะเป็นผลของ พยาธิสภาพทางจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่งในทฤษฎีทางจิตวิทยา ส่วนมากเด็กที่มีปัญหาในการปรับตัว มักจะถูกประเมินว่าเป็นผลของประสบการณ์ทางสังคมที่ใกล้ชิดตัวเขาคือในครอบครัวหรือ สภาพการณ์อื่นที่คล้ายกัน และสำหรับข้อคิดทางด้านสังคม

วิทยานั้นมักจะอธิบายความแตกต่างในเรื่องอัตรากระทำของบุคคล โดยใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ของ โครงสร้างทางสังคมหรืออธิบายผู้กระทำผิดแต่ละคน โดยขบวนการเรียนรู้ในกลุ่มแก๊งค์และ สิ่งแวดล้อม แนวความคิดหรือทฤษฎีทางด้านนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. **ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงการสร้างทางสังคม** กล่าวถึงระบบโครงสร้างของสังคมอันเป็นตัว กำหนดให้เกิดอาชญากรรม มีทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มนี้คือ

1.1 **ทฤษฎีความกดดัน** เอมีล เดิร์คไฮม์ (Emile Durkheim อ้างถึงในยุทธศักดิ์ ทอง ประพันธ์ (2546:9 - 32) และรัชนิกรณ์ แก้วไพรวัดย์ (2552:8 - 12) และพุฒิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552:9 - 16)) ได้เสนอหลักสำคัญเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมไว้ 2 ประการ คือ

ประการแรก คือว่าอาชญากรรมเป็นสิ่งธรรมดาในสังคม เป็นสิ่งที่มีอาจจะหลีกเลี่ยง ได้เป็นลักษณะของสังคมที่มีสุขภาพดี เป็นสิ่งที่จะต้องลงทุนแก้ไขเพื่อความมีเสถียรภาพในสังคม และเสถียรภาพนี้เองที่ทำให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ อันเป็นรากฐานของความเจริญในสังคม อาชญากรรมเป็น ตัวการสำคัญที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง ในบางกรณีอาชญากรรมยังมีผลโดยตรงต่อความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงอีกด้วย กล่าวคือ อาชญากรรมบางอย่างสะท้อนถึงพฤติกรรมในรูปแบบใหม่ แม้ว่าเราจะ ไม่ยอมรับพฤติกรรมนั้น ๆ โดยคุณวิพากษ์ก็ตาม

ประการที่สอง คือ การนำคำว่าสภาพไร้บรรทัดฐานมาใช้ เดิร์คไฮม์ได้อธิบายไว้ว่า สภาพไร้บรรทัดฐาน หมายถึง สภาพที่กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติไม่มีความชัดเจนเพียงพอ ทำให้ผู้คนมีอาจจะคาดคะเนพฤติกรรมของผู้อื่นได้ อาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่า กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนั้นมิอาจจะเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรมในบางสถานการณ์ได้ คือ คนแสดง ความประพฤติโดยไม่เคารพกฎเกณฑ์นั่นเอง

1.2 ทฤษฎีความกดดันทางสังคมของโรเบิร์ต เมอร์ตัน

ทฤษฎีความกดดันทางสังคมของโรเบิร์ต เมอร์ตัน (Robert Merton อ้างถึงใน บุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : 9 - 32) และรัชนีภรณ์ แก้วไพรวลัย (2552 : 8 - 12) พุฒิปัทธน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552 : 9 - 16) และบรรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ 2547 : 8 - 18)) เชื่อว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นจากการใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย โดยมุ่งจะได้บรรลุเป้าหมายที่สังคมต้องการ ความกดดันทางสังคมนี้เกิดกับบุคคลหลากหลายในสังคม ซึ่งความกดดันเกิดขึ้นได้เนื่องจากเหตุผลที่สำคัญ 2 ประการ คือ

ประการแรก วัฒนธรรมทางสังคมได้เน้นย้ำถึงความสำเร็จในการมีฐานะทางเศรษฐกิจและยังถือว่าทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการบรรลุผลสำเร็จนี้

ประการที่สอง โครงสร้างทางสังคมเองเป็นตัวจำกัดความเป็นไปได้ของบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำในการบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคมนี้ ทฤษฎีของเมอร์ตันใช้โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวอธิบายถึงสาเหตุที่ชนชั้นล่างของสังคมมีอัตราการกระทำผิดสูงกว่าชนชั้นกลางหรือสูง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการมีอยู่หรือการจัดกระจายของ โอกาสที่จะสร้างฐานะอย่างถูกต้องตามกฎหมายตามโครงสร้างของสังคม หรืออีกนัยหนึ่ง โอกาสเหล่านี้มากกว่าชนชั้นล่างแต่ในขณะเดียวกันสังคมก็เน้นถึงจุดมุ่งหมายทางสังคมมากกว่าวิธีการที่ได้รับ ในสถานการณ์เช่นนี้ชนชั้นล่างก็จะได้รับความกดดันมากกว่าชนชั้นอื่นในสังคม เป็นเหตุให้ต้องมีตอบโต้ต่อความกดดันจากวัฒนธรรมนี้ ซึ่งบุคคลจะตอบโต้ต่อความกดดันนี้ 5 รูปแบบ คือ

พวกที่ 1 ยึดถือจุดมุ่งหมายทางสังคมและวิธีการที่ได้รับการยอมรับหรือการปฏิบัติตาม แม้ว่าบุคคลกลุ่มนี้จะได้รับความกดดันที่เน้นให้ตนเองสร้างฐานะความร่ำรวย มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและประกอบอาชีพการงานอย่างสุจริต ซึ่งสามารถทนได้มากในสภาวะที่สังคมมีสภาพปกติ

พวกที่ 2 เป็นการปรับตัวของชนชั้นต่ำในสังคม เนื่องจากว่าหนทางสู่จุดมุ่งหมายทางสังคมของพวกนี้ถูกปิดกั้นจากโครงสร้างทางสังคม ชนชั้นนี้จึงมีความกดดันทางสังคมมากที่สุด

พวกที่ 3 เป็นการปรับตัวของบุคคลที่เลิกยึดถือจุดมุ่งหมายของวัฒนธรรมเดิม แต่ในขณะเดียวกันต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากการละเมิดกฎระเบียบของสังคม บุคคลเหล่านี้ส่วนมากมาจากชนชั้นกลางระดับต้น พวกเขาได้รับความสำเร็จไม่มากนักจากการที่ปฏิบัติตามวิธีการของสังคม แต่ก็ไม่ได้คาดหวังว่าจะได้รับอะไรมากไปกว่านี้ พวกเขากลัวที่จะสูญเสียสิ่งที่มีอยู่เนื่องจากกระทำผิดกฎหมาย

พวกที่ 4 เป็นการไม่ยอมรับหรือล่าถอยจากการบรรลุจุดมุ่งหมายทางสังคม หรือการปฏิบัติตามวิธีการที่ได้รับการยอมรับ ดังนั้นคนที่ยึดแนวทางนี้จึงหนีตัวออกจากแรง

กดดันหรือความต้องการของสังคม เป็นกลไกในการหลบหนีความกดดันของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นต่ออุดมการณ์ของสังคมและวิธีการที่ยอมรับแต่่าไม่มีโอกาสที่จะเป็นไปได้

พวกที่ 5 การปฏิวัติ เป็นบุคคลกลุ่มที่รู้สึกผิดหวังกับอุดมการณ์สังคม จึงได้เปลี่ยนอุดมการณ์ใหม่ซึ่งอาจเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งวิธีการอาจต้องใช้กำลังปฏิวัติหรืออาจเป็นวิธีการอย่างสันติ แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่บุคคลพวกนี้จะหยุดการเป็นสมาชิกของสังคมและเริ่มที่จะอาศัยอยู่ภายใต้วัฒนธรรมใหม่ที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกว่า กล่าวคือ บุคคลกลุ่มนั้นจะไม่ยอมรับทั้งอุดมการณ์และวิธีการในการบรรลุอุดมการณ์ของสังคมที่เขาอาศัยอยู่

กล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีของเมอร์ตัน (Merton) เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรม โดยที่โครงสร้างทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเป้าหมายชีวิตของคนในสังคม แต่ในขณะเดียวกันโครงสร้างทางสังคมเป็นตัวกำหนดวิถีทางหรือความประพฤติที่จะเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าว เหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในตัวคนเรานั้นเนื่องจากคนเราไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเงื่อนไข

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคลว่ามีกระบวนการอย่างไรอันมีผลทำให้เขากลายเป็นอาชญากร หรือมีพฤติกรรมอาชญากร ทฤษฎีประเภทนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรียนรู้ได้ และดังนั้นพฤติกรรมอาชญากรก็อาจได้รับมาโดยกระบวนการการเรียนรู้ เช่นเดียวกับพฤติกรรมมิใช่อาชญากรก็ได้รับโดยกระบวนการเรียนรู้

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เกเบเรียล เทรด (Gabriel Tarde) อ้างถึงใน ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546:9 - 32) และรัชนิกรณ์ แก้วไพรวลัย (2552:8 - 12) พุทธิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552:9 - 16) และบรรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ (2547 : 8 - 18)) เชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลจะสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ตัว ดังนั้นบุคคลมีแนวโน้มที่จะเข้าไปอยู่ในสังคมหรือสร้างสังคมที่มีสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับพฤติกรรม ความเชื่อและเครือข่ายความผูกพันของบุคคล อาชญากรรมจึงเกิดจากการเรียนรู้โดยมนุษย์ได้เรียนรู้แนวความคิดจากการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นและแนวความคิดนี้เองก็ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมของบุคคลนั้น จึงเสนอถึงการเกิดอาชญากรรมจากการเลียนแบบ คือ

กฎข้อแรก บุคคลจะเลียนแบบบุคคลอื่นเป็นสัดส่วนกับการที่ได้เข้าไปใกล้ซิดติดต่อกับบุคคลผู้นั้น ดังนั้นการเลียนแบบจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วในสังคมเมือง เทรด เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “แฟชัน” ในขณะที่สังคมชนบทการเลียนแบบจะเกิดขึ้นไม่บ่อยครั้งและเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ เทรดเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “ธรรมเนียม” และนำเสนอว่า

อาชญากรรมเริ่มต้นในลักษณะที่เป็นแพชชัน และต่อมาก็กลายเป็นธรรมเนียมเช่นเดียวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติทั่วไป

กฎข้อที่สอง ผู้ที่มีลักษณะด้อยกว่าจะเลียนแบบผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า อาชญากรรมประเภทนี้ในระยะเริ่มแรกจะกระทำโดยการเลียนแบบ และเกิดขึ้นในสังคมเมืองก่อน ต่อมาจึงได้ถูกเลียนแบบโดยบุคคลในสังคมชนบท

กฎข้อที่สาม แพชชันที่ใหม่ก็จะไปแทนที่แพชชันที่เก่ากว่า ตัวอย่างเช่นการฆ่าผู้อื่นด้วยมีดจะค่อย ๆ ลดจำนวนลง และถูกแทนที่ด้วยการฆ่าผู้อื่นอาวุธปืนหรือระเบิด

2.2 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland อ้างถึงในยุทธศาสตร์ ทองประพันธ์ (2546:9 - 32) และรัชนิกรณ์ แก้วไพรวลัย (2552:8 - 12) พุดิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552:9 - 16) และบรรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ 2547 : 8 - 18) ได้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม ซึ่งมีปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญ ได้แก่ โรคจิตครอบครัว อายุ ชนชั้นทางสังคมและติดแอลกอฮอล์หรือยาเสพติด จึงเสนอทฤษฎีการเรียนรู้ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 9 หลักการ ดังนี้

1. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้
2. พฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นตามกระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. หลักการสำคัญในส่วนของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนมใกล้ชิดกัน
4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรรมได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้นี้จะรวมถึงเทคนิคในการกระทำความผิดและทิศทางเฉพาะของแรงคลใจ แรงผลักดัน การใช้เหตุผล แรงจูงใจ แรงกระตุ้น การหาสาเหตุเข้าข้างตนเองและทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำความผิด
5. ทิศทางของแรงคลใจและแรงผลักดันจะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ในบางสังคมบุคคลอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่บุคคลอื่นอยู่ในกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย จึงเป็นการเรียนรู้จากเพื่อน ไขว่กฎหมายใครควรจะปฏิบัติตามหรือไม่ควรจะปฏิบัติตาม
6. หลักการของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันก็คือ บุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำความผิดเพราะว่า ความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่าความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิดกฎหมาย
7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน มีลักษณะของความแตกต่างกันของการคบหาสมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม

8. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันแบบอย่างในการเป็นอาชญากร หรือแบบอย่างในการเป็นปฏิบัติภัยต่ออาชญากรเกี่ยวข้องกับกลไกในการเรียนรู้ทำนองเดียวกับการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ

9. พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและค่านิยม เนื่องจากพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็มีความต้องการและค่านิยมเดียวกัน ความพยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมจากแรงผลักดันและค่านิยมทั่วไป เช่น ความสุข การดิ้นรน เพื่อสถานภาพทางสังคม แรงกระตุ้นจากเงิน หรือความผิหวัง

2.3 ทฤษฎีกลไกการควบคุม (Containment Theory) เรคเลส (Reckless อ้างถึงใน บวรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ 2547 : 8 – 18) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน การกระทำความผิดจะมีกลไกในการควบคุมที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ระบบ คือ

ระบบการควบคุมภายใน เป็นองค์ประกอบของความเป็นตัวเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตัวเองได้ ความอดกลั้น ความคิดใฝ่ดี จิตใจที่สูงพอจะมองข้ามสิ่งเร้า หรือความชั่วร้าย ความเข้มแข็งของจิตสำนึก ความมีสติสัมปชัญญะ ความอดทนสูง

ระบบการควบคุมนอก หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบ จารีต ประเพณี ศีลธรรม การมีเป้าหมายและความมุ่งหวังแห่งชีวิต สภาพสังคมที่มีความหวังและมีเหตุผล คำแนะนำที่ดี วินัยที่มีประสิทธิภาพ โอกาสที่จะได้รับการยอมรับนับถือ

สาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่ว่าระบบการควบคุมภายในและระบบการควบคุมภายนอก สิ่งที่ผลักดันให้เกิดอาชญากรรม ทฤษฎีกลไกในการควบคุมชี้เห็นถึงข้อกำหนดพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบแบบแผนที่จะต่อต้านการเบี่ยงเบนและปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อการเป็นอยู่ที่มีความหวังในสังคม ดังนั้นระบบการควบคุมภายในและระบบการควบคุมภายนอกจึงป้องกันแรงกดดันและแรงดึงดูดจากสภาพแวดล้อมภายนอกและป้องกันกิเลสในจิตใจ แรงกดดันภายนอก เช่น ความยากจน ความเสียเปรียบ การขัดแย้งและการทะเลาะกัน และข้อห้าม ส่วนกิเลสภายในจิตใจ เช่น ความต้องการ ความวิตกกังวล ความวุ่นวายใจ ความผิหวัง ความรู้สึกเป็นปฏิบัติภัย ความมุ่งร้าย ความรู้สึกต่ำต้อย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การควบคุมภายในมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ในตัวบุคคลเอง เช่น การควบคุมตนเองการมีทัศนคติต่อตนเองที่มี ความแข็งแรงของ “ego” มี “supere go” ที่พัฒนาดี แล้วความสามารถทนทานต่อความคับข้องใจสูง มีความสำนึกในความผิดชอบสูง มีแนวทางมีจุดมุ่งหมายมีความสามารถในการหาสิ่งชดเชยเพื่อความรู้สึกพึงพอใจความสามารถในการหาเหตุเพื่อช่วยลดความเครียดได้ สภาพของจิตใจเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเบี่ยงเบนใน

สังคม โดยต้องพยายามปรับปรุงสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็งพร้อมกับการฝึกฝนระเบียบวินัยหรือความมีสติสัมปชัญญะให้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

2.4 ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory) การสังเคราะห์เอกสารจากยุทธศักดิ์ทองประพันธ์ (2546:9 - 32) รัชนีภรณ์ แก้วไพรวัดย์ (2552:8 - 12) และพุดิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552:9 - 16) พบว่าการติดตราเป็นตัวแปรอิสระที่อาจทำให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนในลักษณะถาวรหรือคงทนนั้นเองอย่างไรก็ดีกระบวนการสำหรับการติดตราหรือการประณามซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมหรือเบี่ยงเบนนั้นบางครั้งก็ไม่เรียบง่ายแต่กลับซับซ้อนมากกว่าที่เราจินตนาการ ทฤษฎีกลุ่มนี้ได้อธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรม สรุปดังต่อไปนี้คือ

1. การกำหนดเป็นตนเอง ทฤษฎีติดตราอธิบายว่าพฤติกรรมอาชญากรรมเกิดจากการที่บุคคลมีความเชื่อว่าตนเองเป็นอาชญากร ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการที่บุคคลในสังคมได้กำหนดให้บุคคล
2. พฤติกรรมเบี่ยงเบนดั้งเดิมหรือครั้งแรก เชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรรมหรือเบี่ยงเบนครั้งแรกเกิดจากปัจจัยทางชีวะภาคจิตวิทยาและสภาพแวดล้อมทางสังคม แต่ก็เป็ นพฤติกรรมที่มีลักษณะไม่สม่ำเสมอและไม่มืรูปแบบที่ถาวร พฤติกรรมอาชญากรรมหรือเบี่ยงเบนอาจจะคงอยู่แต่ก็มีลักษณะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวและไม่บ่อยครั้ง อีกทั้งยังไม่มีการพัฒนาเป็นรูปแบบที่ถาวร
3. พฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวร นักทฤษฎีติดตราเชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวรมาจากกระบวนการควบคุมทางสังคมที่ทำให้บุคคลที่ถูกลงโทษทางสังคมไม่ว่าจะเป็นการถูกดำเนินคดีหรือการถูกสังคมดูถูก
4. การปฏิบัติตามกระบวนการควบคุมนี้จะสร้างประสบการณ์ใหม่ให้แก่บุคคลที่ ถูกจับกุมหรือลงโทษ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกนึกคิดว่าเป็นคนภายนอกสังคมเป็นคนเลวที่สังคมไม่ต้องการ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดและสำคัญตนเองว่าเป็นอาชญากร อันนำไปสู่การมีพฤติกรรมอาชญากรรมหรือเบี่ยงเบนที่ถาวรตลอดไป
5. ทางเลือกของบุคคลที่ถูกติดตรา นักทฤษฎีติดตราไม่จำกัดเฉพาะใช้อธิบายสาเหตุพฤติกรรมอาชญากรรมถาวรเท่านั้น บุคคลอาจถูกติดตราว่าเป็นผู้อยู่ในกรอบของกฎหมายหรือประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งจะนำไปสู่แนวโน้มที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ดีต่อไป ในขณะที่เดียวกันจะลดพฤติกรรมอาชญากรรมของบุคคลนั้นด้วย ดังนั้นทฤษฎีติดตราอาจถูกนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายด้วยได้เช่นกัน

2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของเอเคอร์ (Aker's Social Learning Theory) เอเคอร์ (Aker) อ้างถึงในยุทธศาสตร์ดี ทองประพันธ์ (2546 : 9 - 32) รัชนิกรณ์ แก้วไพรวลัย (2552 : 8 - 12) พุฒิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552 : 9 - 16)) ได้นำเสนอหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ดังนี้ คือ

การคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีประสบการณ์กับ ค่านิยมในการให้ความยอมรับหรือไม่ยอมรับพฤติกรรมผิดกฎหมายหรือถูกต้องตามกฎหมาย หลักการนี้ครอบคลุมทั้งมิติในการคบหาสมาคมกันและค่านิยมของสังคม มิติในการคบหาสมาคมกันคือ การที่บุคคลมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมเดียวกัน ส่วนมิติทาง ค่านิยมนั้นเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้ประสบกับรูปแบบของบรรทัดฐานและค่านิยมในการคบหา สมาคมกับบุคคลอื่น

การสนับสนุนที่แตกต่าง หมายถึง ความสมดุลของการคาดหวัง หรือความสมดุล ระหว่างรางวัลและโทษที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะละเว้นจากการกระทำผิดหรือ จะกระทำผิดกฎหมายต่อไปหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เกี่ยวกับรางวัลและโทษที่เป็นผลมา จากพฤติกรรมนั้นทั้งในอดีต ปัจจุบันหรืออนาคต

การเลียนแบบ หมายถึง การเข้าไปยุ่งเกี่ยวในพฤติกรรมหลังจากที่ได้มีการสังเกต พฤติกรรมที่คล้ายคลึงกันของบุคคลอื่น การเลียนแบบขึ้นอยู่กับคุณลักษณะและรูปแบบของ พฤติกรรมที่ถูกสังเกต ตลอดจนผลที่ได้รับจากพฤติกรรมนั้น การสังเกตรูปแบบที่เด่นชัดในกลุ่ม บุคคลที่สำคัญและจากสื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย และ การสังเกตดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการสร้างพฤติกรรมใหม่มากกว่าที่จะคงไว้หรือหยุดพฤติกรรม ที่ได้สร้างขึ้นมาแล้ว และมีความสำคัญต่อการรักษาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว กระบวนการในการ เรียนรู้ทางสังคมมีส่วนในกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลทั้งในอดีตและสถานการณ์ปัจจุบันที่เปิด โอกาสให้มีการกระทำผิดกฎหมาย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับวินัยของ ผู้ต้องขังไว้หลายท่านดังนี้

สายพิณ สุพุททมงคล (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องคุกกับคน : อำนาจและการ ต่อต้านขัดขืน ผลการวิจัยพบว่า อำนาจที่กระทำผ่านการนิยามความปกติและไม่ปกติ ซึ่งส่งผลต่อ ความเป็นธรรมชาติและความชอบธรรมของการสร้างวินัยและความเคร่งครัดรัดกุมของระบบคุก ในขณะที่เดียวกันก็สะกดให้เสียงของผู้ต้องขังเงียบลงผ่านภาพของคุก เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาพ อันเกิดจากการปล่อยให้ผู้ต้องขังได้แสดงการโต้แย้งจากกรอบนอก เสียงโต้แย้งเหล่านี้แสดงให้เห็น การต่อต้านขัดขืนกลไกการสร้างวินัย อันประกอบด้วยการกำราบพฤติกรรม “ผิดปกติ” ด้วย ตารางเวลา การแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมและการสอดส่องให้ปฏิบัติการของกลไกดังกล่าวเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการจัดพื้นที่ หน่วยงานและจัดวางผู้ต้องขังแต่ละคน ซึ่งภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษาและการกระทำผิดแตกต่างกันลงในพื้นที่ที่เหมาะสมกับภูมิหลังดังกล่าว รวมทั้งการต่อต้านขัดขืนระบอบคุกซึ่งตัดอิสรภาพในการดำรงชีวิตทางสังคมในรูปแบบเดิม โดยอาศัยเกณฑ์การชี้ขาดและวินัยของศาสนาเป็นเครื่องมือในการต่อต้านขัดขืน

นายยา บัวลอย (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยในการกระทำผิดคิดของผู้ต้องขังหญิงในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ผลการวิจัยพบว่า การกระทำผิดคิดมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดคือ ปัจจัยด้านสังคม จิตวิทยา บุคลิกภาพและภูมิหลัง การกระทำผิดคิดมีองค์ประกอบเกี่ยวกับผู้กระทำผิด ผู้ถูกกระทำ พฤติกรรมแห่งคดี อุปกรณ์ประกอบในการกระทำผิด การดำเนินการและผู้ตกเป็นเหยื่อของผู้กระทำผิด ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการกระทำผิดมีผลสำคัญต่อการตัดสินใจกระทำผิด มูลเหตุจูงใจที่ผลักดันให้กระทำผิดเกิดจากสภาพอารมณ์ จิตใจเป็นเหตุผลักดันให้มีการกระทำผิดมากที่สุด

สุมลทิพย์ ใจเหล็ก (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดียาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสพมักจะกระทำผิดระเบียบวินัยของเรือนจำเสมอ การประสบปัญหาไม่มีญาติมาเยี่ยมและการกระทำผิดซ้ำ กำหนดโทษที่ผู้ต้องขังในคดียาเสพติดได้รับเป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขฟื้นฟู เจ้าหน้าที่ขาดการฝึกอบรมให้มีความชำนาญในการแก้ไขฟื้นฟูในคดียาเสพติด เจ้าหน้าที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับความเครียดเนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มจำนวนมากขึ้น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเสี่ยงภัยสูงในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับคำตอบแทนจากการทำงานที่ไม่มีความเหมาะสม สถานที่ไม่เหมาะสมจำนวนผู้ต้องขังมาก แออัดเกินไป ขาดโปรแกรมการแก้ไขเฉพาะสำหรับบุคคลกิจกรรมที่จัดให้ผู้ต้องขังไม่เหมาะสม งบประมาณไม่เพียงพอ

ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการวิจัยพบว่า เกิดจากความเครียดและความแออัดก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท การมีเวลาว่างมากและการฝึกวิชาชีพไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการเล่นการพนัน การลงโทษที่ไม่สมดุลกับความผิดและการเอาผิดเอาเปรียบจากผู้ต้องขังด้วยกันหรือเจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดการกระด้างกระเดื่องและต่อต้านกฎระเบียบ ซึ่งผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยมากที่สุดคือ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้าม เช่น เงินสด โทรศัพท์ อุปกรณ์เล่นการพนัน และยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ยังเห็นว่า กฎระเบียบในการลงโทษไม่รุนแรงจึงมีการฝ่าฝืนและมีไว้ในครอบครอง

สุวรรณ ใจคล่องแคล่ว (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 25 ปี กระทำผิดเป็นครั้งที่ 2 มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้างรายวัน เลขเสพติดประเภท

เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ลักษณะของแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนแออัด ชอบเที่ยวยามค่ำ คิน เรียนรู้พฤติกรรมจากเพื่อนมากที่สุด ต้องการเงินหรือทรัพย์สินเนื่องจากไม่มีรายได้และว่างงานมีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างยากจน มีภาระหนี้สิน ก่อนถูกจำคุกจะพักอาศัยอยู่กับมารดา สนธิสนทนากับมารดา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบแสดงออก กล่าวคือ เป็นผู้ที่มักมีลักษณะชอบกิจกรรมแสดงออก นิสัยก้าวร้าว และห้วนไหว เป็นผู้มีลักษณะตื่นเต้นง่าย คิดมากมีความโน้มเอียงเป็นโรคประสาท

กรมราชทัณฑ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ผลวิจัยพบว่า

1. สาเหตุการกระทำผิดวินัยในทัณฑสถานของเจ้าหน้าที่ มีดังนี้

1.1 การกระทำจนเป็นนิสัยสันดาน เป็นลักษณะนิสัยส่วนตัวจนกลายเป็นสันดานที่ยากต่อการแก้ไขและคนเหล่านี้มักจะเป็นพวกที่กระทำผิดซ้ำซาก ไม่เข็ดหลาบ

1.2 เจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่ผู้ต้องขังหรือละเลยที่จะตรวจตราตามหน้าที่ ทำให้ผู้ต้องขังมีโอกาสที่จะสามารถกระทำผิดขึ้นได้

1.3 การพนัน ผู้ต้องขังเล่นการพนันเพราะในเรือนจำไม่อยู่ในภาวะที่จะทำกิจกรรมที่คลายเครียดได้

1.4 ความเครียด เป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่งให้เกิดการกระทำผิดวินัย ผู้ต้องขังทุกคนมีความเครียดทั้งสิ้น เมื่อเกิดความเครียด ฐติภาวะทางอารมณ์ที่ไม่มั่นคง การกระทบกระทั่งก็เกิดขึ้นได้ง่าย เช่น ปัญหาในเรื่องการทะเลาะวิวาท ถ้าอารมณ์ไม่มั่นคงก็ง่ายต่อการตอบโต้จนทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้

1.5 ผู้ต้องขังมีอิทธิพล ผู้ต้องขังแสดงตนเป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือผู้ต้องขังอื่นจนเกิดความขัดแย้งกับผู้ต้องขังอื่น และทำให้เกิดปัญหาการกระทำผิดวินัยเกิดขึ้น

2. แนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยในทัณฑสถานของเจ้าหน้าที่

2.1 การอบรมและจัดกิจกรรม การจัดการอบรมทำให้ผู้ต้องขังใหม่ทราบถึงระเบียบวินัยในเรือนจำ และสำหรับผู้ต้องขังเก่าก็จะเป็นการทบทวนความจำ การอบรม หมายถึง การอบรมให้ความรู้ในเรื่องอื่น ๆ ด้วย เช่น การปรับตนวิธีการผ่อนคลายความตึงเครียด การให้ความรู้ในการจัดหางาน เป็นต้น รวมทั้งการอบรมพัฒนาจิตใจให้เป็นบุคคลที่มีสติใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา และมีเหตุผลซึ่งการอบรมสามารถจะพัฒนาให้ผู้ต้องขังเป็นคนที่สังคมคาดหวังได้

2.2 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความยุติธรรม โดยปฏิบัติต่อทุกคนด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม การตัดสินใจหรือการลงความผิดต้องพิจารณาโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม

2.3 เรือนจำและทัณฑสถานควรจัดสวัสดิการผู้ต้องขังอย่างเพียงพอ เพราะสาเหตุหนึ่งของการกระทำผิดวินัยเกิดมาจากการกระทบกระทั่งกันในเรื่องของสาธารณูปโภคและเครื่องอุปโภคที่มีไม่เพียงพอ

2.4 ในการแก้ปัญหาในลักษณะของการพัฒนาพฤตินิสัยจึงเป็นการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยเป็นต้องทำควบคู่กันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้การพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพตามที่สังคมคาดหวังไว้

2.5 เกณฑ์และบทลงโทษจะต้องเป็นธรรมและเหมาะสม การกำหนดโทษมีความชัดเจน เป็นธรรม เหมาะสม ก็จะทำให้ผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม การลงโทษควรจะถูกนำมาใช้อย่างเด็ดขาด รวดเร็วและเปิดเผย ผู้ต้องขังอื่นทราบจะทำให้เกิดความกลัว เป็นตัวอย่างและเกิดความเกรงกลัวที่จะกระทำผิด

2.6 การแยกผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยออกไปไว้ในอีกแดนหรือย้ายเรือนจำแยกออกไปจะเป็นการดีกว่า เพราะการแยกผู้ต้องขังออกไปจะทำให้เหมือนกับเป็นการแยกตัวหัวใจหรือหัวหน้ากลุ่ม

2.7 การตรวจค้นต้องกระทำอย่างละเอียด เพื่อเป็นการป้องกันการนำสิ่งของต้องห้ามเข้าในเรือนจำ อันจะเป็นการป้องปรามไว้ก่อนที่จะเกิดเหตุ

2.8 การร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก หรือการร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ทำให้สามารถป้องกันเหตุหรือป้องกันการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังได้

เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลของกิจกรรมที่มีต่อการลดการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 18 - 24 ปี มีการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพโสด กระทำผิดวินัย 1 - 3 ครั้ง ไม่มีการใช้อาวุธร่วมในการกระทำผิดวินัย ผลของกิจกรรมกลุ่มหลังการทดลองพบว่า ทักษะคิดของผู้ต้องขังในการแก้ไขปัญหา การเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดการกับอารมณ์ของตนเองเพิ่มขึ้นและสามารถลดการกระทำผิดวินัยและใช้ความรุนแรงของผู้ต้องขังลง ปัญหาอุปสรรคที่ผู้ต้องขังเห็นว่าสำคัญที่สุด คือ ปัญหาด้านทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่ยังมองว่าพวกเขาเป็นเด็กเถร ไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงตัวเองได้

กรมราชทัณฑ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาผู้ต้องขังหลบหนีภายนอกเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า

1. การทำงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควบคุมผู้ต้องขังภายนอก พบว่า เจ้าหน้าที่ควบคุมไม่มีโอกาสได้ทำความรู้จักและคัดเลือกผู้ต้องขัง ทำให้ไม่มีโอกาสในการเรียนรู้นิสัยใจคอหรือรับทราบข้อมูลเบื้องต้นของผู้ต้องขังก่อนออกไปทำงานภายนอก

2. เจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังภายนอกไม่ได้รับสวัสดิการเรื่องค่าเลี้ยงชีพ

3. การปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควบคุมผู้ต้องขังภายนอก ต้องมีเทคนิคเรื่องการควบคุมและมอบหมายงานให้กับผู้ต้องขัง

4. สาเหตุของการหลบหนีของผู้ต้องขังที่ทำงานภายนอกเรือนจำพบว่า มีสาเหตุมาจากผู้ต้องขังเกิดความรู้สึกคิดถึงบ้านและเป็นห่วงครอบครัว ปัญหาการปรับตัวของผู้ต้องขัง มีปัญหาสุขภาพจิต หรือกลัวผลแห่งคดี

กรมราชทัณฑ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องมาตรการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขังพบว่า

1. สภาพปัญหาที่มีผลต่อการหลบหนีของผู้ต้องขัง จากการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาที่มีผลต่อการหลบหนีของผู้ต้องขังมี 3 ด้าน คือ

1) ปัญหาจากการควบคุมผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังขาดระเบียบวินัย ผ่าฝืนกฎทะเลาะวิวาท คือด้านยากต่อการควบคุม การรวมกลุ่มของผู้ต้องขังที่มีอิทธิพล ปัญหาการเรียกร้องสิทธิของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังมีการสร้างอิทธิพลทางการเงินในกลุ่มผู้ต้องขังด้วยกัน มีปัญหาการพ่นส่งผลต่อการทะเลาะวิวาทระหว่างผู้ต้องขัง นอกจากนี้ผู้ต้องขังที่ทำงานกึ่งนอก/สาธารณชนไม่เข้าใจสิทธิและกฎเกณฑ์ ระเบียบในการทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน

2) ปัญหาจากเจ้าหน้าที่ควบคุม เรือนจำขาดอัตรากำลังในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ขาดทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานและเจ้าหน้าที่ละเลยต่อการปฏิบัติตามกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน

3) ปัญหาจากสภาพเรือนจำและสิ่งแวดล้อม มีสภาพเรือนจำเก่า ไม่มีป้อมสูงในการสอดส่องพฤติกรรมผู้ต้องขัง ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยในการควบคุม

2. ปัจจัยการหลบหนีของผู้ต้องขัง จากการศึกษาพบว่าปัจจัยในการหลบหนีของผู้ต้องขังมี 2 ปัจจัย คือ

2.1 ปัจจัยมูลเหตุ

- ปัจจัยจากตัวผู้ต้องขัง ได้แก่ ปัญหาความเครียดของผู้ต้องขัง เช่น การทราบข่าวร้ายเกี่ยวกับครอบครัว ความกังวลใจในเรื่องกำหนดโทษ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่ได้

- ปัจจัยจากสภาพความเป็นอยู่และกฎระเบียบภายในเรือนจำ ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำ เช่น ปัญหาความแออัดของจำนวนผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังประพฤติดนศิคระเบียบวินัยเรือนจำเป็นประจำ ความเคร่งครัดในเรื่องระเบียบวินัยของเรือนจำ

2.2 ปัจจัยอื่นที่ทำให้การหลบหนีสำเร็จ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยอื่นมี 2

ปัจจัย คือ

(1) ปังจัยจากเจ้าหน้าที่ควบคุม โดยเฉพาะในส่วนของกาปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุม ได้แก่ การขาดประสบการณ์ในการควบคุมของเจ้าหน้าที่การละเลยต่อกฎระเบียบในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ความไว้วางใจของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังขณะปฏิบัติหน้าที่

(2) ปังจัยด้านกายภาพและสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพความทรุดโทรมของเรือนจำการละเลยในการตรวจตราการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกองงานหลังปิด

3. แนวทางในการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง แนวทางที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง มีดังนี้

1. เสนอให้กรมราชทัณฑ์กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ เนื่องจากผู้ต้องขังดังกล่าวไม่เกรงกลัวการลงโทษ การลดชั้น

2. กรมราชทัณฑ์ควรสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดสร้างระบบการควบคุมผู้ต้องขังโดยนำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขัง

3. ทุกเรือนจำควรมีป้อมสูงบนกำแพงเรือนจำ สำหรับเจ้าหน้าที่ไว้สอดส่องพฤติกรรมผู้ต้องขัง

4. กรมราชทัณฑ์ควรมีมาตรการลงโทษในการควบคุมด้านวินัยที่ชัดเจนและรวดเร็วเพื่อง่ายต่อการควบคุมและควรลงโทษผู้ต้องขังด้วยการส่งผู้ต้องขังที่ทำผิดวินัยบ่อยครั้งหรือควบคุมยากไปฝึกกระเบียบแถวร่วมกับกรมทหารในพื้นที่เพื่อให้เข็ดหลาบและไม่กล้ากระทำผิดอีก

5. กรมราชทัณฑ์ โดยสถาบันพัฒนาข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ต้องจัดอบรมเทคนิคการควบคุมผู้ต้องขังเป็นประจำ และจัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ให้ครอบคลุมทุกด้านเพื่อใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และจัดสรรงบประมาณและอุปกรณ์เสริมความมั่นคง

6. กรมราชทัณฑ์ควรเพิ่มมาตรการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของโลก เช่น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการสิทธิมนุษยชน โดยการสร้างเครือข่ายองค์ความรู้เครือข่ายข้อมูล และโดยวิธีการฝึกอบรมให้ข้าราชการทั้งหมด

7. กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดมาตรการไว้คืออยู่แล้ว เรือนจำ/ทัณฑสถานควรวางมาตรการป้องกันให้สม่ำเสมอ และวางแนวทางเพิ่มเติม เช่น การฝึกสุนัขเพื่อใช้ตรวจค้น

ประเสริฐ ทรงคอนบนและคณะ (2550) ได้วิจัยถึงพฤติกรรมการเล่นการพนันและรูปแบบการแก้ไขและป้องกันการเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังมีพฤติกรรมเคยเล่นการพนันในเรือนจำเป็นส่วนมาก การพนันจำพวกไพ่ โดมิโน่ กัดปลา และสอได้ ปรากฏว่าเคยเล่นมามากกว่า 12 เดือน บางอย่างเคยได้เงินแต่ซื้อและไม่เคยได้เงินซื้อ

เป็นส่วนน้อย คือ โคมินิ และสอด้ไต้ การเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ส่วนใหญ่เล่นกันในวันหยุดของทางเรือนจำ ประการแรกคือ การพนันจากรายการโทรทัศน์ ได้แก่ รายการกีฬาต่าง ๆ อาทิเช่น มวย ฟุตบอล หว่ยรัฐบาล ประการที่สอง คือ เกิดจากกิจกรรมกีฬาที่ทางเรือนจำจัดให้มี เช่น เปตอง ตะกร้อ และฟุตบอล

สาเหตุของการเล่นการพนัน โดยมากเกิดจากการต้องการเงินมากที่สุด รองลงมา คือ มีปัญหาชีวิต น้อยที่สุด คือ เกิดจากการเพื่อนชวน การพนันที่เคยเห็นเพื่อนของตนเล่นตามระดับความถี่ของการเล่นการพนันในเรือนจำ ส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นเป็นครั้งคราว รองลงมา คือ เล่นเป็นประจำ และน้อยที่สุดตอบว่าไม่เคยเห็นเล่น สถานที่ที่ใช้เล่นการพนันพบว่า ที่ใช้เล่นการพนันมากที่สุด คือ บริเวณสนามกีฬา รองลงมา คือ โรงเลี้ยงอาหารและต่ำสุด คือ แคนเรือนนอน การพนันที่ผู้ต้องขังชอบที่สุด คือ หว่ยใต้ดิน รองลงมา คือ การพนันบอล และต่ำสุด คือ พนันเปตอง ผลกระทบด้านต่าง ๆ พบว่า เกิดผลกระทบทำให้เกิดความทุกข์มากกว่าความสุข มีผลกระทบต่อสังคมไทย โดยเกิดต่อเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก รองลงมาเกิดการทุจริต การป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน ส่วนใหญ่ตอบว่าสามารถป้องกันได้ โดยบอกว่าคววดักตรวจตรามากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การตัดปัจจัยต่าง ๆ และน้อยที่สุด คือ การอบรมจิตภานา ลด ละ เลิก

รชนิภรณ์ แก้วไพรวัลย์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดวินัยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26 - 40 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ก่อนต้องโทษจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และมีรายได้จากการประกอบอาชีพประมาณ 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน กระทำความคิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีกำหนดโทษอยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี อยู่ในระดับชั้นเยี่ยม ระยะเวลาที่ต้องโทษมาแล้ว 1 - 5 ปี และเคยกระทำผิดวินัยเรือนจำมาแล้ว 1 ครั้ง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมและสังคม พบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นในด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวของผู้ต้องขังอยู่ในระดับน้อย เข้ามาอยู่ในเรือนจำสมาชิกในครอบครัวมาเยี่ยมและให้กำลังใจอยู่ในระดับน้อย ในด้านกลุ่มเพื่อนผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลาง การกระทำผิดวินัยในแต่ละครั้งเพื่อนเป็นคนชักชวนอยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านสภาพแวดล้อมในเรือนจำอยู่ในระดับปานกลาง การกินอยู่หลับนอนมีผลทำให้กระทำผิดวินัยอยู่ในระดับมาก และในด้านเจ้าพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง ความเข้มงวดของเจ้าพนักงานทำให้กระทำผิดวินัยอยู่ในระดับมาก

การศึกษาถึงแรงจูงใจในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง พบว่า เกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับ สภาพแวดล้อมเรือนจำทำให้กระทำผิดวินัยเพื่อความทำหายสนุกและตื่นเต้น เพื่อนผู้ต้องขังชักชวนและต้องการให้

เพื่อนยอมรับ ต้องการเรียกร้องความสนใจ เจ้าพนักงานมีความไม่เป็นธรรมในการลงโทษ เจ้าพนักงานขาดความรู้ความเข้าใจในบทลงโทษ เกิดปัญหาในครอบครัว และไม่มีการฝึกวิชาชีพหรือไม่ได้เรียนหนังสือ ตามลำดับ

พุดิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการกระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวาง ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดในปี พ.ศ.2551 มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ลักษณะความผิดที่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ขาเสพติด มีกำหนดโทษประหารชีวิต ต้องโทษในเรือนจำมาแล้วตั้งแต่ 1 - 5 ปี กระทำผิดวินัยในเรือนจำมากที่สุดการทะเลาะวิวาทร้อยละ 30 รองลงมาเป็นกระทำความผิดวินัยมีโทรศัพท์มือถือร้อยละ 19 นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างกระทำผิดวินัยในเรือนจำครั้งแรก รวมทั้งต้องโทษครั้งแรก และส่วนใหญ่กระทำผิดวินัยเกิดจากความเครียดที่ต้องถูกจำกัดอิสรภาพและความแออัดภายในเรือนจำทำให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งกันของผู้ต้องขัง

3. เรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

พัศจุจ พินิจ (2548 : 39 - 46) ได้รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรมไว้ ดังนี้

1. บริบทของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ประวัติ

เรือนจำกลางคลองเปรมได้ก่อสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2487 โดยความเห็นชอบของ ฯพณฯ ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีและพลตำรวจตรีขุนศรีสรากร อธิบดีกรมราชทัณฑ์ในสมัยนั้น ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 233/2487 ลงวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2487 เดิมเรือนจำกลางคลองเปรมเป็นเรือนจำชั่วคราว โดยตั้งอยู่ที่ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน

ต่อมา ปี พ.ศ. 2502 ได้เปลี่ยนเป็นสถานอบรมและฝึกอาชีพ ตำบลลาดยาว อำเภอบางเขน เป็นสถานที่สำหรับอบรมและฝึกวิชาชีพบุคคลที่มีนิสัยและความประพฤติเป็นอันธพาล ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 16/2502 ลงวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2502

ในปี พ.ศ. 2503 กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า เรือนจำกลางคลองเปรม ถนนมหาไชย (ปัจจุบัน คือ สวนรมมณีนาถ) มีผู้ต้องขังแออัดมาก จึงให้ตั้งเรือนจำชั่วคราวเพิ่มขึ้นในบริเวณกำแพงของสถานที่นี้อีก โดยแบ่งเป็นสถานอบรมและฝึกอาชีพส่วนหนึ่ง และเป็นเรือนจำชั่วคราวลาดยาว สังกัดเรือนจำกลางคลองเปรม ถนนมหาไชยอีกส่วนหนึ่ง ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 174/2503 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2503

ในปี พ.ศ. 2505 กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดอาณาเขตเรือนจำชั่วคราวลาดยาว แบ่งแยกจากสถานอบรมและฝึกอาชีพเป็นการถาวร โดยคำสั่ง ที่ 85/2505 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์

พ.ศ. 2505 และให้ย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำกลางคลองเปรม ถนนมหาไชย มาคุมขังยังเรือนจำใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2513 และให้ยกขึ้นเป็นเรือนจำกลางคลองเปรม ตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 453/2515 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2515 โดยให้เรือนจำกลางคลองเปรม ถนนมหาไชย เป็นเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และได้แยกสถานอบรมและฝึกอาชีพไปตั้งยังสถานที่ก่อสร้างแห่งใหม่

สถานที่ตั้งเรือนจำกลางคลองเปรมปัจจุบันจึงเป็นเรือนจำกลางคลองเปรมโดยสมบูรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา โดยตั้งอยู่เลขที่ 33/2 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900 มีเนื้อที่ 124 ไร่ 3 งาน 85 ตารางวา

หน้าที่ความรับผิดชอบ

เรือนจำกลางคลองเปรมมีหน้าที่ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งของผู้มีอำนาจตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติ หลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

โครงสร้างการบริหารงาน

ฝ่ายบริหาร มีภาระหน้าที่ด้านเอกสารและงบประมาณ ประกอบด้วย งานเลขานุการงานแผนและโครงการ งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ งานการเงิน งานพัสดุและอาคารสถานที่ งานบริหาร บุคลากรและสวัสดิการ งานประชาสัมพันธ์

1. ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง มีภารกิจในการควบคุมผู้ต้องขังให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและหลักสิทธิมนุษยชนประกอบด้วย ฝ่ายควบคุมกลาง ฝ่ายรักษาการณ์ ฝ่ายระบบเสริมความมั่นคงและสื่อสาร ฝ่ายควบคุมแดนต่าง ๆ ประกอบด้วย

แดน 1 เป็นที่ตั้งของโรงพิมพ์ราชทัณฑ์ รับงานพิมพ์จากหน่วยงานและมีโรงงานฝักวิชาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า

แดน 2 มีโรงงานรับจ้างเย็บรองเท้า

แดน 3 มีโรงงานฝักวิชาชีพช่างศิลป์และรับจ้างผลิตถ้วยกระดวยใส่เครื่องดื่มบรรจุผลิตภัณฑ์หลอดนม พับถุงกระดวย เย็บรองเท้า

แดน 4 มีโรงงานฝักวิชาชีพช่างไม้ ไม้ประกอบเหล็ก เครื่องใช้ เครื่องเรือน และรับจ้างทำดอกไม้ประดิษฐ์ เย็บแห

แดน 5 มีโรงงานฝักวิชาชีพไม้ ผลิตโต๊ะหมี่บุชา ชุดรับแขก ชุดอาหาร

แดน 6 เป็นแดนแรกกับผู้ต้องขังเข้าใหม่ มีการฝึกระเบียบให้เป็นไปตามกำหนดของกรมราชทัณฑ์ ก่อนจะจำแนกแยกขังตามความถนัดและสภาพแห่งร่างกายไปยังแดนต่าง ๆ และรับจ้างเย็บรองเท้า เป้สนาม

แดน 7 เป็นแดนเกษตรกรรม ฝึกวิชาชีพด้านการเกษตร ปลูกผักปลอดสารพิษ เพาะชำกล้าไม้ เลี้ยงเป็ด ไก่ และสุกร

แดน 8 เป็นที่ตั้งของฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ โดยมีโรงเรียนเปรมประชา วิทยา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้การศึกษาด้านสายสามัญ และสายอาชีพ รวมทั้ง ควบคุมและให้การดูแลผู้ต้องขังสูงอายุ

แดน 9 เป็นแดนสุทกรรมประกอบอาหารเลี้ยงผู้ต้องขังทั้งเรือนจำวันละ 3 มื้อ และ ควบคุมผู้ต้องขังสูงอายุ

แดน 10 เป็นแดนศูนย์บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในความดูแลของกรมคุมประพฤติ

แดนพยาบาล ปัจจุบันแยกออกเป็นทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ รักษา ผู้ต้องขังป่วยจากเรือนจำทั่วประเทศ

2. ส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง มีภารกิจในด้านการจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์และ นันทนาการแก่ผู้ต้องขัง ประกอบด้วย

ฝ่ายสวัสดิการ ดูแลรับผิดชอบด้านสุทกรรม เลี้ยงดูผู้ต้องขัง เปิดโอกาสให้ ผู้ต้องขังพบปะเยี่ยมญาติสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และจัดโครงการวันพบญาติตลอดปี

ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ต้องขัง จัดเครื่องอุปโภคบริโภค จัดหาอวัยวะเทียมให้แก่ ผู้ต้องขังพิการ บริการรับส่งจดหมาย พัสดุภัณฑ์ โทรศัพท์ติดต่อญาติ จัดนันทนาการ เช่น คนตรี กีฬา

ฝ่ายเงินฝากผู้ต้องขัง ดูแลเงินฝากผู้ต้องขัง รับ - จ่ายธนาณัติ และเก็บรักษาของ ฝากที่มีค่าของผู้ต้องขัง

3. ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ประกอบด้วย

ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรับ ย้าย ตาย ป่วย เลื่อน ลดชั้น พักการลงโทษ ทูลเกล้าถวายฎีกา ดูแลผู้ต้องขังต่างชาติ ตลอดจนการปล่อยตัวผู้ต้องขัง เมื่อพ้นกำหนดโทษ

ฝ่ายฝึกวิชาชีพ มีภาระหน้าที่ในการให้การฝึกอบรมด้านวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง เช่น ด้านการพิมพ์ ช่างไม้ ช่างเชื่อม ตัดเย็บเสื้อผ้า เจียรนัยพลอย จักสาน คนตรี งานศิลปะ และ นำผู้ต้องขังออกทำงานบำเพ็ญสาธารณชนนอกเรือนจำ

ฝ่ายจำแนกลักษณะและคุมประพฤติ มีหน้าที่แยก คัด ตรวจสอบวิเคราะห์ เกี่ยวกับความถนัดขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขัง สืบเสาะ ดูแล เยี่ยมเยียนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ระหว่างถูกคุมประพฤติ

4. ส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง มีภารกิจในการดูแลให้การศึกษอบรมแก่ผู้ต้องขังทั้งด้านศาสนา จริยธรรม การศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ ตั้งแต่ผู้ต้องขังที่อ่านหนังสือไม่ออก และเขียนหนังสือไม่ได้ จนถึงระดับปริญญาตรี

อำนาจการควบคุมผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางคลองเปรมจัดอยู่ในกลุ่มเรือนจำที่มีระดับความมั่นคงสูงมีอำนาจการควบคุมผู้ต้องขัง ดังนี้

1. ผู้ต้องขังคดีทั่วไปที่คดีเด็ดขาดแล้ว ซึ่งมีกำหนดโทษถึงประหารชีวิต รวมถึงผู้ต้องขังชาวต่างประเทศด้วย และผู้ต้องขังที่มีความประพฤติไม่น่าไว้วางใจที่ย้ายมาจากเรือนจำและทัณฑสถานอื่น ๆ ทั่วราชอาณาจักร

2. ผู้ต้องขังป่วยที่ย้ายมาจากเรือนจำและทัณฑสถานทั่วราชอาณาจักร เพื่อรับการบำบัดรักษาที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งตั้งอยู่ภายในบริเวณของเรือนจำกลางคลองเปรม

3. รับผู้ต้องขังที่ย้ายระบายนความแออัดขัดแย้งมาจากเรือนจำหรือทัณฑสถานอื่น ๆ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

1. ด้านการควบคุมผู้ต้องขัง ได้มีการปรับปรุงและออกแบบแดนให้เหมาะสมกับกำหนดโทษพฤติกรรมและประเภทของผู้ต้องขัง เช่น แดนความมั่นคงสำหรับผู้ต้องขังกำหนดโทษสูง ความประพฤติก้าวร้าว แดนความมั่นคงต่ำสำหรับผู้ประพฤติดี ศูนย์บำบัดพิเศษสำหรับผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น นอกจากนี้ ได้นำนวัตกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการฟื้นฟูพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อให้กลับประพฤติเป็นคนดีภายหลังพ้นโทษ โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ การฝึกอบรมตามความต้องการของตลาดแรงงาน การอบรมทางด้านจิตใจเป็นผู้รับผิดชอบด้านการอบรมศีลธรรมจริยธรรมและการบำเพ็ญจิตตภาวนา ตลอดจนการให้การดูแลผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

3. ด้านการปฏิบัติผู้ต้องขังในชุมชน กรมราชทัณฑ์ได้ส่งเสริมนโยบายการอนุญาตให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีให้ออกมาใช้ชีวิตภายนอกก่อนพ้นกำหนด โดยคณะกรรมการพิจารณาได้พิจารณาภายใต้เงื่อนไขคุมประพฤติ เพื่อเป็นการจูงใจผู้ต้องขังอยู่ในระเบียบวินัยและกลับตัวเป็นคนดี อีกทั้ง ยังเป็นการระบายนความแออัดในเรือนจำอีกด้วย

4. ด้านการป้องกันปราบปราม เรือนจำได้จัดหน่วยการพิเศษไว้ดูแลและตรวจยานพาหนะ อาคาร สถานที่ เรือนนอน รวมทั้งตัวผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันการลักลอบนำสิ่งของต้องห้าม อุปกรณ์สื่อสารและยาเสพติดเข้าเรือนจำ พร้อมทั้ง

ลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจังและให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดจนสามารถเลิกยาเสพติดและไม่หวนกลับไปเสพอีก

5. ด้านการนำผู้ต้องขังออกไปปรับใช้สังคม เรือนจำได้จัดให้มีการนำผู้ต้องขังออกไปบำเพ็ญประโยชน์ ทำงานสาธารณประโยชน์ เช่น พัฒนาวัดวาอาราม ขุดลอกคูคลอง ทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เป็นต้น และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีระหว่างผู้ต้องขังกับประชาชน

6. ด้านการรักษาพยาบาล เรือนจำกลางคลองเปรม มีสถานพยาบาล 1 แห่ง และหากมีผู้ต้องขังซึ่งป่วยหนักจะส่งไปรักษายังทัณฑสถาน โรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณเรือนจำกลางคลองเปรม มีหน้าที่ในการรักษาพยาบาลผู้ต้องขังป่วยจากเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ตลอดจนควบคุมดูแลอนามัยผู้ต้องขังและการสุขภาพของเรือนจำ

การจัดการศึกษาอบรม

เรือนจำให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาอบรมผู้ต้องขังเป็นอย่างมาก เพราะจะเป็นหนทางแห่งการฟื้นฟูจิตใจและถือเป็นนโยบายที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนภารกิจหลักที่กรมราชทัณฑ์กำหนดไว้ โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ประเภท คือ

1. ส่วนให้การศึกษาอบรมด้านศีลธรรม ส่วนพัฒนาผู้ต้องขังโดยฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำเป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาอบรมให้แก่ผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 อบรมผู้ต้องขังเข้าใหม่
- 1.2 อบรมผู้ต้องขังเป็นหมู่ตามประเภทโทษหรืออบรมรายตัว
- 1.3 อบรมผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่ม
- 1.4 อบรมผู้ต้องขังทั่วไปประจำสัปดาห์
- 1.5 อบรมผู้ต้องขังก่อนพ้นโทษ
- 1.6 อบรมผู้ต้องขังในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 1.7 อบรมผู้ต้องขังด้านวิชาธรรมศึกษา ตรี โท และเอก
- 1.8 อบรมผู้ต้องขังโดยจัดให้มีการฝึกสมาธิ วิปัสสนา และจิตตภาวนา
- 1.9 นิมนต์พระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ต้องขัง

ทุกสัปดาห์

1.10 ติดต่อประสานงานกับพุทธสมาคมแห่งประเทศไทย เพื่อเชิญวิทยากรจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ มาบรรยายและให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

1.11 ติดต่อประสานงานกับผู้นำทางศาสนาคริสต์ เพื่อจัดให้มีการอบรมผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาคริสต์เดือนละ 2 ครั้ง

1.12 ติดต่อประสานงานกับสำนักจุฬาราชมนตรี เพื่อเชิญวิทยากรหรือผู้นำทางศาสนาอิสลามเข้าอบรมผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลามทุกวันศุกร์

2. การให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาสามัญ เรือนจำกลางคลองเปรมได้จัดตั้งโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีโรงเรียนเปรมประหาวิทยาเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน

3. การให้การศึกษาระดับวิชาชีพ มีการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ดังนี้ ช่างไม้ คุกกี้ ช่างปูน ช่างยนต์ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างประปา ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุและโทรทัศน์ ช่างจักสาน ช่างศิลป์ ช่างปั้น ช่างตัดผม เกษตรกรรม เจียรไนเพชรพลอย ดนตรีสากล คอมพิวเตอร์ สันทนาการภาษาอังกฤษ

การจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง

1. การจัดหาอาหารเลี้ยงผู้ต้องขัง มีการจัดหาอาหารตามหลักโภชนาการวันละ 3 มื้อ โดยแยกการประกอบอาหารผู้ต้องขังต่างชาติและผู้ต้องขังที่นับถือศาสนาอิสลาม

2. ร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง มีการจัดให้มีร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขังทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ เพื่อให้บริการจำหน่ายสินค้าราคาถูกพิเศษให้แก่ผู้ต้องขังและญาติผู้ต้องขัง

3. สวัสดิการด้านการเยี่ยมญาติ มีการจัดสถานที่เยี่ยมญาติให้กับผู้ต้องขังชาวไทยและชาวต่างชาติ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ประเภทถึงตัว มีการจัดโครงการวันพบญาติตลอดปี

3.2 ประเภทปกติ อนุญาตให้ญาติเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังได้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ยกเว้นวันหยุดราชการ)

4. สวัสดิการด้านการรับฝากเงินผู้ต้องขัง มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการบริการรับฝากเงินของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีโอกาสซื้อสินค้าหรืออาหารบางประเภทที่นอกเหนือจากที่เรือนจำจัดเลี้ยงให้ โดยการใช้รูปของซื้อสินค้าในแดนนั้น ๆ ได้

5. การรับส่งจดหมายระหว่างญาติกับผู้ต้องขัง มีการให้บริการรับ - ส่งจดหมายและพัสดุภัณฑ์ รวมทั้งการโทรศัพท์ติดต่อญาติ

6. จัดงานด้านนันทนาการให้กับผู้ต้องขัง

6.1 จัดหาอุปกรณ์กีฬา เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ออกกำลังกาย

6.2 จัดการแสดงดนตรีเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด ตลอดจนให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสแสดงออกทางดนตรี

6.3 จัดหาวิดีโอเทปและคาราโอเกะ ให้ผู้ต้องขังได้ชมในวันหยุดราชการ

7. งานสังคมสงเคราะห์

7.1 จัดหาเครื่องอุปโภคที่จำเป็นแก่ผู้ต้องขัง เช่น เสื้อ กางเกง ผ้าห่ม เป็นต้น

7.2 ประสานงานกับกรมราชทัณฑ์และมูลนิธิ เพื่อขอทุนการศึกษาให้แก่บุตรผู้ต้องขังและขอวิทยะเทียมพร้อมอุปกรณ์ให้ผู้ต้องขังพิการ

7.3 ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการประกอบอาชีพภายหลังโทษ

7.4 จัดหารถหรือประสานงานไปยังมูลนิธิ เพื่อนำผู้ต้องขังที่พ้นโทษแต่ไม่สามารถกลับภูมิลำเนาได้ให้กลับไปยังภูมิลำเนา

การเตรียมผู้ต้องขังก่อนปล่อย

ภายหลังที่ผู้ต้องขังได้รับโทษจำคุกมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง เรือนจำกลางคลองเปรมจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นผู้ต้องขังจากชั้นกลาง เป็นชั้นดี ชั้นดีมากและชั้นเยี่ยมตามลำดับ โครงการหนึ่งที่ผู้ต้องขังบางคนได้รับ คือ การพิจารณาคัดเลือกเพื่อส่งออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานสาธารณประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดท่อระบายน้ำ ถ้าเป็นงานที่มีประโยชน์ตอบแทน ผู้ต้องขังจะได้รับเงินรางวัล นอกจากนี้ผู้ต้องขังจะได้รับการลดวันต้องโทษตามจำนวนวันที่ออกไปทำงานและสำหรับผู้ต้องขังตั้งแต่ชั้นดีขึ้นไปที่มีความประพฤติเป็นที่ไว้วางใจว่าจะไม่หลบหนีและโทษเหลือน้อยจะได้รับการคัดเลือกให้เข้าเลือกโครงการเกษตรโยธิน เพื่อฝึกวิชาชีพด้าน เกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ปรับตัวให้พร้อมก่อนที่จะออกไปอยู่ร่วมกับชุมชนได้ภายหลังการพ้นโทษ ตามนโยบายของรัฐบาล

โครงการอบรมก่อนปล่อย ก่อนครบกำหนดโทษ เรือนจำจะจัดให้มีการอบรมผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัว ดังนี้

1. การอบรมศีลธรรม จริยธรรม และให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติตนตลอดจนการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน
2. ให้การฝึกวิชาชีพระยะสั้น เช่น ช่างตัดผม ช่างประปา ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ ช่างเครื่องยนต์
3. ให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ โดยเชิญวิทยากรจากกรมจัดหางานมาให้คำแนะนำ
4. ติดต่อญาติหรือมูลนิธิเพื่อเตรียมรับผู้ต้องขังที่พ้นโทษกลับภูมิลำเนา
5. ในวันปล่อยตัว หากผู้พ้นโทษไม่มีเครื่องแต่งกาย ทางเรือนจำจะจ่ายเสื้อผ้าตามความเหมาะสมให้ 1 ชุด และให้ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทางจนกลับถึงภูมิลำเนา
6. ผู้ต้องขังที่ประสงค์จะหางานทำหรือไม่มีที่พักพิง เรือนจำจะติดต่อประสานงานบ้านสวัสดิ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การสงเคราะห์ตามควร

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ได้มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ไว้ดังนี้

ธีรพงศ์ พงษ์ศิริเดชา (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องทัศนคติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการวิจัย พบว่า

1. ส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีอายุระหว่าง 36 - 40 ปี จบระดับปริญญาตรีและสมรสแล้ว ไม่เคยปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถานอื่นเลย

2. ทัศนคติเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พบว่า

1) ไม่แน่ใจว่ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในปัจจุบันมีความเหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด และสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำเอื้อต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เนื่องจากปริมาณผู้ต้องขังเพิ่มอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้ต้องขังในคดีอุกฉกรรจ์ควรมีการควบคุมดูแลที่เข้มงวดกว่าผู้ต้องขังในคดีธรรมดา จึงมีแนวโน้มในการแหกหักหลบหนีมากกว่าผู้ต้องขังที่ต้องโทษระยะเวลาสั้น ๆ

3) การบำบัดรักษาผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด โดยวิธีชุมชนบำบัดช่วยให้ผู้ต้องขังเลิกยาเสพติดได้ และไม่หวนกลับไปเสพยาอีก และควรให้การดูแลผู้ต้องขังสูงอายุเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากอายุที่มากขึ้นทำให้สภาพร่างกายและจิตใจอ่อนแอลง หากต้องอยู่ในสถานะผู้ต้องขังแล้ว เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จำต้องดูแลเป็นกรณีพิเศษเพราะสภาพจิตใจอ่อนไหวมากกว่าผู้สูงอายุทั่วไป

4) ไม่แน่ใจว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังรับรู้ข่าวสารภายนอกได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจากข่าวสารภายนอกบางประเภทอาจกระตุ้นให้จิตใจของผู้ต้องขังเกิดความอึดหิม อันจะป็นภัยต่อความมั่นคงของเรือนจำได้

5) ไม่เห็นด้วยว่าจำนวนเจ้าพนักงานผู้ควบคุมมีสัดส่วนไม่เหมาะสมกับจำนวนผู้ต้องขัง เนื่องจากกรอบอัตรากำลังที่มีอย่างจำกัด ผนวกกับจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งพื้นที่เรือนจำและทัณฑสถานที่คับแคบ ทำให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต้องตรากตรำทำงานหนักเกินกว่าที่ควรจะเป็น

3. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีอายุ อายุราชการและประสบการณ์การทำงานภายในเรือนจำที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

4. ส่วนความรู้ ความเข้าใจด้านการปฏิบัติ การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และระเบียบกรมราชทัณฑ์ด้านการควบคุมและการฟื้นฟู วิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ โครงสร้างการบริหารของเรือนจำที่ต่างกัน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อมาตรการการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

5. ปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอ ปัญหาปริมาณผู้ต้องขังมากทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังลดลง

ปัญหาด้านงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ปัญหาด้านการขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการควบคุมผู้ต้องขัง และปัญหาทัศนคติของบุคลากรในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

พัศรุจ พินิจ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวไทย และผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวต่างประเทศในเรือนจำกลางคลองเปรม พบว่า ผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวไทยมีปัญหาและความต้องการมากที่สุดในด้านสวัสดิการ และการจัดกิจกรรมนันทนาการ รองลงมาคือ ความเป็นอยู่ด้านพื้นฐาน ด้านการฝึกวิชาชีพ ด้านการศึกษา ผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวไทยมีปัญหาเรื่องเวลาในการพบญาติมากที่สุด ในขณะที่ผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวต่างประเทศมีปัญหาและความต้องการมากที่สุดในด้านการฝึกวิชาชีพ เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพื่อให้มีผลงานการฝึกวิชาชีพเป็นของตนเอง รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ด้านสวัสดิการและการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านความเป็นอยู่พื้นฐาน และปัจจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำ เป็นอันดับท้ายสุด โดยปัญหาที่มีการเรียกร้องมากที่สุด คือปัญหาด้านเวลาในการเยี่ยมญาติที่น้อยเกินไปเช่นกัน

ประณิตศิลป์ พันเผ่าเลิศ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการศึกษาพบว่า

1. ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับอาชีวะ นับถือศาสนาพุทธ มีนิสัยขุ่นเคี้ยว โกรธง่าย ใจร้อน อาชีพก่อนต้องโทษ คือ รับจ้าง ต้องโทษคดีลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์และไม่มีความรู้สึกเกี่ยวกับการกระทำผิดตามที่ถูกศาลตัดสิน ส่วนใหญ่เห็นว่า เมื่อพ้นโทษไปแล้วไม่กระทำความผิดซ้ำอีกและมีกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาลต่ำกว่า 5 ปี โดยต้องโทษในเรือนจำมาแล้วต่ำกว่า 5 ปี นอกจากนี้ส่วนใหญ่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลมาแล้ว 1 ครั้ง และเคยกระทำความผิดมาแล้ว 2 ครั้ง

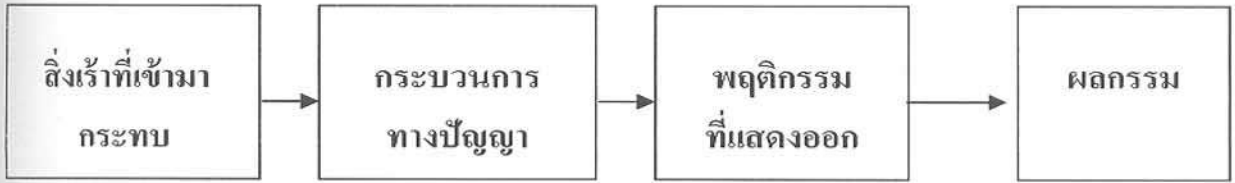
2. ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่าการพัฒนาพฤติกรรม คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ได้แก่ การฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังมากที่สุด ส่วนด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพฤติกรรม ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีความต้องการฝึกวิชาชีพที่เรือนจำกำหนด และต้องการให้กรมราชทัณฑ์จัดหางานให้ทำเมื่อพ้นโทษมากที่สุดและด้านความคาดหวังผลที่ได้รับจากการพัฒนาพฤติกรรม ผู้ต้องขังส่วนใหญ่คิดว่ารางวัลปันผลที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพน้อยเกินไปมากที่สุด

3. ด้านวิชาสามัญ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการเรียนสายสามัญครึ่งวันและฝึกวิชาชีพครึ่งวันมากที่สุด ส่วนด้านการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่าควรให้ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในการฝึกวิชาชีพด้วยมากที่สุด และด้านศาสนาและศีลธรรมให้ผู้ต้องขังทุกคนมากที่สุด

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในการพัฒนาพฤตินิสัยด้านการให้การศึกษาวิชาสามัญ ด้านการฝึกวิชาชีพ และด้านการอบรมและศีลธรรม ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในการพัฒนาพฤตินิสัยดีพอสมควรมากที่สุด ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังด้านการให้การศึกษาวิชาสามัญ พบว่า การที่ผู้ต้องขังไม่ว่างมาเรียนเป็นเพราะติดงานในแดนของตนมากที่สุด ส่วนปัญหาในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังด้านการให้การศึกษาฝึกวิชาชีพ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาชีพไม่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษมากที่สุด และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังด้านการอบรมทางศาสนาและศีลธรรม พบว่า เป็นเพราะผู้ต้องขังให้ความสนใจมากที่สุด ในส่วนของข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ผู้ต้องขังเห็นว่าควรเน้นความสมัครใจของผู้ต้องขังในการเรียนมากที่สุด

จากการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมกรุงเทพมหานคร เป็นฉบับร่างที่ 1 เพื่อนำไปศึกษาและพัฒนาให้รูปแบบดังกล่าวมีความสมบูรณ์ถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป ทั้งนี้ ผู้วิจัย ได้นำแนวคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดการพัฒนาจริยธรรมด้วยวิธีการและเทคนิคตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่เกิดจากการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และความเชื่อพื้นฐานของแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยม คือ สภาพแวดล้อม ตัวแปรทางปัญญา และผลกรรมที่บุคคลได้รับจากการกระทำพฤติกรรมต่างส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ดังนั้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จึงเป็นการจัดการกับสภาพแวดล้อม เปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญา และเปลี่ยนผลกรรมที่บุคคลได้รับหลังการมีพฤติกรรมใหม่ โดยการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญามาเป็นหลักคิด โดยการเปลี่ยนความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลมาสู่ความสมเหตุสมผลมากขึ้น และการศึกษาและสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ซึ่งยอมรับแนวคิดที่ว่า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาเพื่อส่งผลให้พฤติกรรมภายนอกเปลี่ยนแปลง เพราะกระบวนการทางสติปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน กล่าวได้ว่าบุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอกด้วยการชี้แนะจากกระบวนการทางปัญญา และขณะเดียวกันพฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางปัญญา รายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2

แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม
ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร
ฉบับร่างที่ 1

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง คลองเปรม กรุงเทพมหานคร และศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

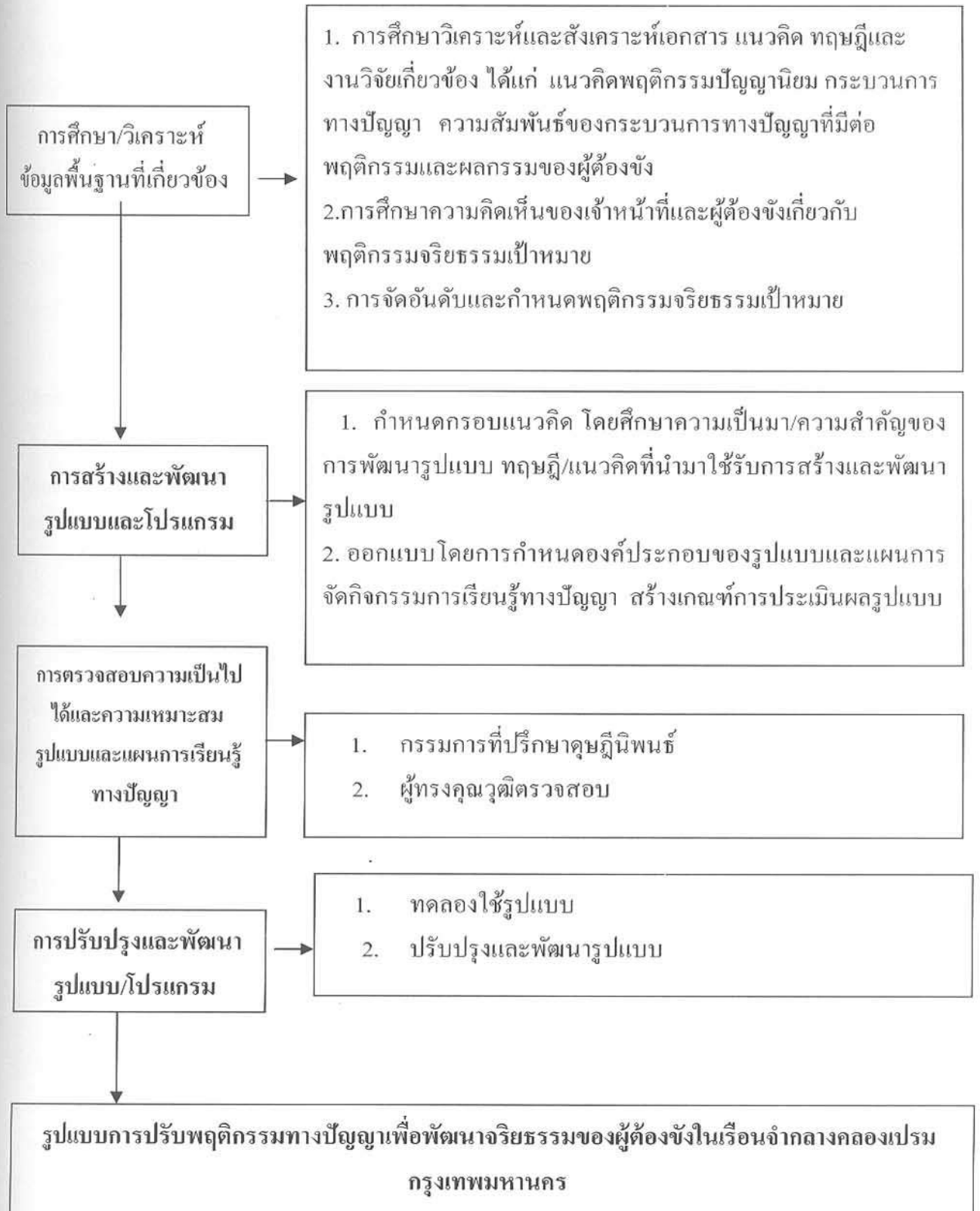
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

สำหรับขั้นตอนรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดตามแผนภาพที่ 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาประกอบพิจารณากำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขัง เป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วย ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความ โดยเริ่มจากอ่านวิเคราะห์สาระเอกสาร จากนั้นได้นำไปวิสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปโดยนำข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารโดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระ แยกแยะ แล้วทำการสังเคราะห์สาระเอกสารและเขียนสรุป

ขั้นที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมผู้ต้องขัง ผู้วิจัยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำของเรือนจำกลางคลองเปรมเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง มาประกอบพิจารณากำหนดพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมายให้กับผู้ต้องขัง ดังนี้

ประชากร

ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์เอกสารและจากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขังแล้วนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีแบบโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบได้อย่างอิสระและความเป็นจริงมากที่สุด ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุ ราชการ วันและเวลาที่ให้สัมภาษณ์
- 2) ประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา โดย

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์เท่ากับ 1.00 โดยหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข

2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 10 คน แล้วสรุปผลการทดลองและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำไปพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นจึงได้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรีและเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและผู้ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของเรือนจำแล้วมาจำแนกตามความถี่ตามหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษาแล้ว แล้วนำมาจัดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 มีจำนวนทั้งสิ้น 324 คน ในวันที่ 26 กันยายน 2551

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน จำนวน 175 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายด้วยความสมัครใจของผู้ต้องขัง

เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีรายละเอียดดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ชนิดแบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบได้อย่างอิสระและความเป็นจริงมากที่สุด ประกอบด้วย

1) ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุล อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาของฐานโทษ วันและเวลาที่ให้สัมภาษณ์

2) ประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข

2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ต้องขังของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 10 คน แล้วสรุปผลการทดลองและนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำไปพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้ต้องขังของเรือนจำคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ต้องขังของส่วนการศึกษาและพัฒนาพฤตินิสัยเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรีและเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและผู้ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร แล้วมาจำแนกความถี่ตามหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษาแล้วนำมาจัดเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย

ขั้นที่ 4 การจัดอันดับและกำหนดพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมาย หลังจากผู้วิจัยได้

วิเคราะห์และสังเคราะห์สาระจากเอกสาร การศึกษาความคิดเห็นเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จึงได้นำสาระมาจัดเรียงตามอันดับ โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการของ Rubric Scoring ได้ลำดับขั้นคะแนน 1 – 10 ของการกระทำพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขังที่ไม่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา

จริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาพร้อมกับผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมจริยธรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยนำทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมเป็นหลัก

1.2 กำหนดรายละเอียดของรูปแบบและเนื้อหาสาระตามกรอบแนวคิดของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม

1.3 นำผลการสังเคราะห์และออกแบบร่างรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร รวมถึงสร้างแผนการเรียนรู้ทางปัญญา ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเอกสารดังนี้

1.3.1 กำหนดกรอบแนวคิด เนื้อหาสาระและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัย

1.3.2 กำหนดรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังและแผนการเรียนรู้ทางปัญญา ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาและรูปแบบวิธีหรือขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2. ออกแบบรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ฉบับร่างที่ 1 โดยการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา สร้างเกณฑ์การประเมินผลรูปแบบและสร้างเอกสารประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบและการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา

ผู้วิจัยได้นำร่างการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม สำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมนำไปแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของเนื้อหา ขั้นตอนและภาษา โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นได้นำปรับแก้ไขตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงได้นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. การทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ใช้เวลา 2 สัปดาห์ มีการดำเนินงานดังนี้

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตศึกษาวิจัย โดยทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและดำเนินการทดลองกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบและผู้ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

3) การเตรียมผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับส่วน การศึกษาและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รวมถึงการสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสามารถใช้เครื่องมือการวิจัยอย่างถูกต้อง ตลอดจนการปฏิบัติตามแผนการทดลองที่ผู้วิจัยเตรียมไว้

1.2 ขั้นทดลอง ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.2.1 ออกแบบการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร และผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแบบแผนการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบแผน Pre Experimental Designs ใช้แบบ One Group Pretest – Posttest Design ซึ่งเขียนเป็นตารางได้ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 60) ดังนี้

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ หมายถึง การทดสอบก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

X หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

T₂ หมายถึง การทดสอบหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

1.2.2 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการทดลอง

1. เตรียมสถานที่ ป้ายกิจกรรมการเรียนรู้ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิทยากร ตารางการอบรมให้ความรู้ แผนการทดลอง
2. เตรียมผู้ช่วยผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้ฝึกทักษะการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังและอธิบายลักษณะของจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังตามนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้มีความรู้และเข้าใจตรงกัน
3. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากผู้บัญชาการเรือนจำและหัวหน้าส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจ โดยให้ผู้ต้องขังแจ้งความประสงค์สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา
4. นัดหมายผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ผู้รับผิดชอบดูแลและอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นทดลอง การวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Pre Experimental Designs โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง เป็นระยะที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ต้องขังและทีมผู้วิจัย เป็น เวลา 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของ

ผู้ต้องขัง พுகุยและซักถามถึงความสมัครใจที่เข้าร่วมกิจกรรมและอธิบายถึงขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง และให้ผู้ต้องขังตอบแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง

ระยะทดลอง เป็นระยะที่ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการในการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทางปัญญาเป็นภาคทฤษฎี จำนวน 5 ครั้ง หลังจากนั้นได้กำหนดให้ผู้ต้องขังทำการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาด้วยตนเองและทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยด้วยตนเองต่อเนื่องทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพยาของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ และพฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำ เป็นระยะเวลา 3 เดือน และเมื่อยุติการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาแล้วผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้ผู้ต้องขังตอบแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังและรวบรวมแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยด้วยตนเองของผู้ต้องขังเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แผนการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดแผนการทดลองเพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ระยะเวลา	แผนการทดลอง
ระยะก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มตัวอย่าง 2. พுகุยและซักถามถึงความสมัครใจที่เข้าร่วมกิจกรรม 3. อธิบายถึงขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง 4. ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของตนเองโดยตอบแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง

ระยะเวลา

แผนการทดลอง

ระยะเวลาทดลอง ภาคทฤษฎี (5 ครั้ง)	5. แจกสมุดสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความ มีวินัยด้วยตนเองและอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการ สังเกตและการจดบันทึก รวมถึงประโยชน์ที่ได้จากการ บันทึก 1. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเข้า ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครและให้ กลุ่มตัวอย่างซักถามข้อข้องใจ 2. ดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ทางปัญญา (ตาม รายละเอียดในภาคผนวก)
ภาคปฏิบัติ (3 เดือน)	1. ให้กลุ่มตัวอย่างฝึกทักษะการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ด้วยตนเองโดยเลือกเทคนิคการปรับพฤติกรรมทาง ปัญญาที่วิทยากร ได้ให้ความรู้และฝึกทักษะตามสภาพ ของสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของตนเองที่ส่งผลให้ ไปในทางกระทำผิดวินัยของเรือนจำ 2. ให้กลุ่มตัวอย่างสังเกตตนเองแล้วทำการบันทึก พฤติกรรมหลังการฝึกด้วยตนเองในทุกครั้งที่รู้สึกหรือ คิดหรือมีอารมณ์ที่ไม่ปกติ ตลอดระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งผู้วิจัยจะทำการเก็บแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ความมีวินัยของผู้ต้องขังและพูดคุยซักถาม เป็นระยะๆ รวม 5 ครั้ง ดังนี้ ครั้งที่ 1 เป็นสัปดาห์ที่ 2 หลังจากภาคทฤษฎี ครั้งที่ 2 เป็นสัปดาห์ที่ 5 หลังจากภาคทฤษฎี ครั้งที่ 3 เป็นสัปดาห์ที่ 7 หลังจากภาคทฤษฎี ครั้งที่ 4 เป็นสัปดาห์ที่ 10 หลังจากภาคทฤษฎี

ระยะเวลา

แผนการทดลอง

ครั้งที่ 5 เป็นสัปดาห์ที่ 12 หลังจากภาคทฤษฎี
 ในครั้งนี้เป็นการสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ให้กลุ่ม
 ตัวอย่างประเมินพฤติกรรมของตนเอง โดยแบบวัด
 พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจ
 ในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 มีจำนวนทั้งสิ้น 560 คน ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและ
 พัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้มาจากการสุ่ม
 แบบอย่างง่ายด้วยความสมัครใจของผู้ต้องขัง

3. เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอแนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้และการตรวจสอบ
 คุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

(1) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็น
 แบบเลือกตอบ ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอแนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้และการตรวจสอบคุณภาพของ
 เครื่องมือดังนี้

1.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง
 ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ-สกุลของผู้ต้องขัง วันเดือนปี เวลาและสถานที่
 ขณะที่ทำการสังเกต

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเกิดสิ่งเร้าหรือ
 สถานการณ์มากระทบแล้วส่งผลให้เกิดความคิดและความรู้สึกที่เป็นผลต่อการแสดงออกซึ่งเป็นการ
 แสดงออกที่เป็นการกระทำผิดวินัยของเรือนจำ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมจริยธรรม
 ความมีวินัยที่เกิดขึ้นกับตนเอง

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้ต้องขังที่สร้างขึ้น
 ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และ

ความชัดเจนของภาษา โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์เท่ากับ 1.00 หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสังเกตและแบบบันทึกพฤติกรรมมาปรับปรุงแก้ไข

2) ผู้วิจัยนำแบบการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้ต้องขังส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 10 คน แล้วจึงสรุปผลการทดลองและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำไปพัฒนาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตทำการสังเกตบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังของเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรีและเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2) ขี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบและผู้ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

3) การเตรียมผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสามารถใช้อุปกรณ์การวิจัยอย่างถูกต้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มาจัดเรียงตามประเด็นที่ศึกษาแล้วจำแนกตามความถี่ของพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง

(2) แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยขอนำเสนอแนวทางการสร้างเครื่องมือที่ใช้และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยของผู้ต้องขัง จำแนกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพยาของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ ลักษณะของแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 110) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

คะแนน 3 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1 คะแนน หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนไปเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ย ซึ่งได้กำหนดค่าระดับคะแนนตาม
น้ำหนักปีนทศนิยม 2 ตำแหน่ง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับระดับ
มาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับน้อย

2. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้าน
ความมีวินัยของผู้ต้องขังที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 12 คน เพื่อ ความเที่ยงตรง
ตามเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ และได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของข้อคำถามและจุดประสงค์เท่ากับ 1.00 ผู้วิจัยได้นำแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขังมา
ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการที่ปรึกษา อีกครั้ง จึงไปทดลองใช้
กับผู้ต้องขังส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 20 คน แล้วนำมาหา
ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha –
Coefficient) ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94

3. การปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงแก้ไขของแบบวัด
พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังทั้งทางด้านภาษา ความเข้าใจตรงกับความเหมาะสม
แล้วจึงนำไปวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยการดำเนินการ ดังนี้

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงอธิบดีกรมราชทัณฑ์
กระทรวงยุติธรรม เพื่อขออนุญาตวัดพฤติกรรมจริยธรรมความวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง
คลองเปรม กรุงเทพมหานคร และเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยและดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่มีหน้าที่
ผู้รับผิดชอบและผู้ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย

3) การเตรียมผู้ช่วยวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และสามารถใช้อุปกรณ์การวิจัยอย่าง
ถูกต้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์
ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่

1) คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังจากแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง

2) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามของในแต่ละพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังหลักด้วยสถิติทดสอบค่าที (t - test)

6. ทบทวนและปรับปรุง ผู้วิจัยได้ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำปัญหาที่พบจากการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

1. ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ได้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังที่มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ที่มาของรูปแบบ

การปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐาน หลักการและเป้าหมาย จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยยึดแนวคิดทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาและใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา จากแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) ของนักปรับพฤติกรรมกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยมกลุ่มปัญญานิยม ซึ่งมีหลักที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสติปัญญา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของมนุษย์หรือการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมหรือสังคมภายนอกเรือนจำ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีที่สนับสนุนรูปแบบ ได้แก่

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรม ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมมาประกอบการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังแสดงพฤติกรรมจริยธรรมอันพึงประสงค์ หรือตรงตามพฤติกรรมจริยธรรมที่ต้องการพัฒนา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่

1) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ มีความเชื่อว่า การพัฒนาด้านจิตใจเพื่อเสริมสร้างบุคลิกให้มีคุณภาพด้วยการอบรมฝึกฝนการนำสติปัญญาไปใช้ประโยชน์ พยายามแสวงหาจุดมุ่งหมายให้แก่ชีวิต เพื่อชีวิตที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

2) ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญา มีความเชื่อพื้นฐานคือ พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์พัฒนาการของมนุษย์กับการเรียนรู้ทางสังคม ดังนั้นถ้าช่วยจัดสิ่งแวดล้อม โอกาสและประสบการณ์ใหม่ก็จะช่วยพัฒนาชาวปัญญาได้ นอกจากนี้ยังเชื่อว่า จริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจถูกคิดเกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของแต่ละบุคคล

3) แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา มีความเชื่อว่า

1. กิจกรรมทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม

2. กิจกรรมทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นได้และเปลี่ยนแปลงได้ และ

3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอาจจะเป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทาง

ปัญญา ซึ่งการปรับพฤติกรรมทางปัญญามุ่งที่การเปลี่ยนแปลงทางปัญญาเพื่อที่ว่าพฤติกรรมภายนอกจะได้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยอาศัยแนวคิดที่ว่า “ตัวแปรภายในบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก”

สำหรับเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ได้แก่

(1) การบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีหลักการสำคัญ คือ ความคิดและอารมณ์ของมนุษย์มีความสัมพันธ์กับตามรูปแบบของ ABC นั่นคือ อาการทางประสาทหรืออารมณ์ของบุคคล (C) ซึ่งเป็นผลมาจากระบบความเชื่อ (B) ของบุคคลไม่ว่าบุคคลนั้นจะถูกกระตุ้นจากประสบการณ์หรือเหตุการณ์ (A) ซึ่งมีเป้าหมายของการบำบัดคือ พยายามแยกแยะและทำลายความเชื่อที่ไม่เป็นเหตุเป็นผลที่รบกวนอารมณ์ ดังนั้นการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์จึงสร้างอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “บุคคลถูกครอบงำจากภายใน และมีแนวโน้มที่จะคิดและแสดงออกอย่างไม่มีเหตุผล การเปลี่ยนสภาพทางอารมณ์ของบุคคลจึงต้องจัดการเปลี่ยนแปลงที่ระบบความคิดพื้นฐานของคน”

(2) การบำบัดทางปัญญา มีความเชื่อว่า “อารมณ์ที่ผิดปกติของคน เป็นผลมาจากการบิดเบือนความคิดหรือการประเมินการดำเนินชีวิตด้วยความคิดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง นอกจากนี้ความรู้สึกและความคิดมีความสัมพันธ์กันและเสริมแรงซึ่งกันและกัน จึงเป็นผลทำให้

เกิดความบกพร่องทางอารมณ์และความคิด” เป้าหมายของบำบัดทางปัญญา คือ การทดแทนการประเมินเหตุการณ์ชีวิตที่บิดเบือนไปสู่การประเมินเหตุการณ์ในชีวิตที่ตรงกับความจริง วิธีการบำบัดก็โดยการสอนให้บันทึกความคิดที่เกิดขึ้น สอนให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ทดสอบความตรงของความคิด ใช้ความคิดที่ตรงกับความเป็นจริง และเรียนรู้ที่จะแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ทำให้เกิดความคิดที่ผิด

(3) การฝึกสอนตนเอง มีความเชื่อว่า พัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิด และพฤติกรรม ดังนั้นการพัฒนารูปแบบของการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้น เริ่มจากการได้รับกฎเกณฑ์จากบุคคลที่สำคัญ จากนั้นจึงนำมาสู่การกำกับตนเอง ซึ่งเป็นการบอกกับตนเองภายในใจ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ซึ่งผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูมาเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ โดยใช้การวิเคราะห์สาเหตุของการทำความผิดแล้วจึงแก้ไขที่สาเหตุ เน้นการปฏิบัติหรือฟื้นฟูผู้กระทำผิดเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม แล้วนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดรวมทั้งต้องมีการปรับปรุงองค์การเพื่อให้การแก้ไขฟื้นฟูมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

กรมราชทัณฑ์มีนโยบายแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ผู้ต้องขังให้กลับไปใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกโดยปกติสุข โดยนำกระบวนการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสนับสนุน กรมราชทัณฑ์ยึดถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 1 มาตรา 6 “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้น กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการในลักษณะของการผสมผสานกันระหว่างการใช้เรือนจำเป็นสถานที่ควบคุมกับการแก้ไขปรับปรุงความประพฤติของผู้ต้องขังให้มีคุณธรรม จริยธรรมด้วย โดยเน้นหนักในการใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง ซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดเป้าหมายหลักในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดการซึมซับและเข้าใจหลักธรรมและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

นอกจากนี้ผลการบำบัดและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังที่ผ่านมายังไม่สนองตอบต่อนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ดังนั้นจึงได้พยายามคิดสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการเพื่อพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้สามารถฟื้นฟูสภาพทางสังคม สร้างนิสัยด้วยกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูจิตใจ แต่จากการแก้ไขของกรมราชทัณฑ์มีผลว่า ไม่สามารถแก้ไขได้เนื่องจากสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขังส่งผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขัง อันเนื่องมาจากจิตใจของผู้ต้องขังเกิดความเครียด วิตกกังวลปรับตัวไม่ได้กับสภาพของเรือนจำ เป็นผู้บกพร่องทางจิตใจ มีพฤติกรรมก้าวร้าว ขาดคุณธรรม และจิตใจของผู้ต้องขังเป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังซึ่งปัญหาการขาดจริยธรรมของผู้ต้องขังที่มีต่อเรือนจำส่งผลโดยตรงกับการบริหารของเรือนจำทำให้เรือนจำต้องประสบปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งด้านการบริหารจัดการเรือนจำและการพัฒนาผู้ต้องขัง โดยเฉพาะปัญหาการดำเนินงานพัฒนาจิตใจของเรือนจำ ได้แก่ ความบกพร่องทางด้านจิตใจ การศึกษา เห็นผิดเป็นชอบ กักขฬะ ก้าวร้าว และขาดคุณธรรมประจำตัวของผู้ต้องขัง

2.2 วิธีดำเนินการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอผลการดำเนินการตามขั้นตอนการพัฒนาแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1) การกำหนดพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขังที่จะนำมาพัฒนา มีผลการศึกษา ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของผู้ต้องขังได้ข้อสรุปดังนี้

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำและทัณฑสถานจัดการอบรมด้านศาสนาและศีลธรรม โดยได้กำหนดเป็นรูปแบบการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง ซึ่งมีฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจของเรือนจำเป็นผู้กำหนดบาง โครงการ และมีอนุศาสนาจารย์เป็นผู้อบรมและประสานงานรูปแบบอบรม ได้แก่ การอบรมเป็นรายบุคคลตามหมู่ตามฐานโทษ ผู้ต้องขังแรกรับ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม และการอบรมทั่วไป นอกจากนี้กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดโปรแกรมแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังให้กลับสู่สังคมได้อย่างเป็นปกติสุขแบ่งเป็น 2 โปรแกรม คือ โปรแกรมการแก้ไขพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา และการอบรมทางศีลธรรม และโปรแกรมเฉพาะ ได้แก่ โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ ยาเสพติด ทริพย์ ชีวิตและร่างกาย การใช้ความรุนแรงในครอบครัวและการดื่มสุรา โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ และโปรแกรมเชิงสมานฉันท์

สำหรับจริยธรรมของผู้ต้องขังที่ควรมี ได้แก่ จิตสำนึก มีความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ความสามัคคี มีน้ำใจ จิตอาสา ขยันหมั่นเพียร ให้อภัยตนเองและผู้อื่นมีวินัยในตนเอง มีสติ ซื่อสัตย์

ขั้นที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ มีผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาจัดเรียงอันดับพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง จำแนกตามจำนวนของเจ้าหน้าที่ที่ให้ความคิดเห็นในแต่ละประเด็น โดยเรียงจากจำนวนผู้ที่เสนอความคิดเห็นประเด็นเดียวกันมากที่สุดไปหาจำนวนน้อยที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

พฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง	จำนวน (N = 10)	ร้อยละ	อันดับที่
1. ไม่ปฏิบัติหรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ วินัยของเรือนจำ	10	100	1
2. จงใจก่อความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ และผู้ต้องขังอื่น	8	80	2
3. จงใจกระด้างกระเดื่องหรือขัดคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ราชทัณฑ์	7	70	3
4. ลักลอบมีสิ่งของต้องห้ามไว้ในครอบครอง	6	60	4
5. ลักลอบเล่นการพนัน	5	50	5
6. จงใจหลีกเลี่ยงหรือละทิ้งเพิกเฉยต่องานอันเป็น หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4	40	6
7. พยายามก่อเหตุรุนแรงเพื่อต่อกรกับเรือนจำ	3	30	7
8. พยายามหลบหนี โดยมีสิ่งของต้องห้ามเป็น เครื่องมือ	2	20	8

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ สูงสุดคือ การไม่ปฏิบัติหรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบวินัยของเรือนจำอยู่ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ จงใจก่อความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการและผู้ต้องขัง มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และจงใจ กระด้างกระเดื่องหรือขัดคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 70 ตามลำดับ

ขั้นที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจัดเรียงอันดับพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของ ผู้ต้องขัง จำแนกจากจำนวนผู้ต้องขังที่เสนอความคิดเห็นประเด็นเดียวกันมากที่สุดไปหาจำนวน น้อยที่สุด รายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขังตาม
ความคิดเห็นของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง	จำนวน (N = 175)	ร้อยละ	อันดับที่
1. หลบหลีกหรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยของเรือนจำ	159	90.85	1
2. ก้าวร้าว เกร ใช้กำลังบังคับรังแกผู้ต้องขังอื่น	142	81.14	2
3. ทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น	139	79.43	3
4. ลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามหรือยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำ	137	78.29	4
5. เล่นการพนัน	136	77.71	5
6. ขัดคำสั่งเจ้าหน้าที่ให้เข้าแถวตรวจนับจำนวนอย่างเป็นทางการ ระเบียบ	134	76.57	6
7. สักตามร่างกาย	131	74.86	7
8. พยายามสร้างอิทธิพลโดยตั้งตัวเป็นหัวหน้ากลุ่ม(ขาใหญ่)	120	68.57	8
9. ลักขโมยสิ่งของหรือทรัพย์สินของผู้ต้องขังอื่น	118	67.43	9
10. แย่งชิงเพื่อเข้าแถวเดินเข้าโรงเลี้ยงและร้านค้าสวัสดิการ เรือนจำ	97	55.42	10

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง สูงสุดคือหลบหลีกหรือไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบวินัยของเรือนจำ มีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 90.85 รองลงมา คือ มีพฤติกรรมก้าวร้าว เกร ใช้กำลังบังคับรังแกผู้ต้องขังอื่น จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 81.14 ทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 79.43 ตามลำดับ

ขั้นที่ 3 กำหนดเป้าหมายของพฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมายเพื่อการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง เมื่อนำข้อมูลที่จัดกระทำและเรียงลำดับเรียบร้อยแล้ว โดยนำกลุ่มผู้ต้องขังเปรียบเทียบกับอันดับของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ด้วยการเลือกพฤติกรรมจริยธรรมที่อยู่ในอันดับที่ 1-10 มาพิจารณาและจัดกลุ่มจึงได้พฤติกรรมเป้าหมายที่จะนำมาพัฒนา จะเห็นได้ว่า ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ซึ่งลักษณะการ
แสดงออกเป็นพฤติกรรมการที่ขัดต่อระเบียบวินัยของเรือนจำกลางคลองเปรม ซึ่งผู้ต้องขังต้อง

ปฏิบัติเช่นเดียวกันทุกคน กล่าวโดยสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ผู้ต้องขังแสดงออกได้ เป็นพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับวินัยผู้ต้องขังตามข้อบังคับแห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 หมวด 8 วินัย ซึ่งถ้าผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยก็ให้เจ้าพนักงานเรือนจำพิจารณาลงโทษตาม ลักษณะของการปฏิบัติของผู้ต้องขังได้ ทั้งนี้กรณีผู้ต้องขังคนใดมีการกระทำ หรือพฤติกรรมที่ แสดงให้เห็นถึงความประพฤติปฏิบัติชอบ มีความอดสาหะความก้าวหน้าในการศึกษาและทำการ งานเกิดผลดีหรือทำความชอบแก่ราชการเป็นพิเศษก็จะได้รับผลประโยชน์เช่นกัน

3. ผลการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ

กลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอนำเสนอรูปแบบดังนี้

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

หลักการ

กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจหลักในการควบคุมผู้กระทำผิดตามคำพิพากษาและแก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยของผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคม ภายใต้คติพจน์ที่ว่า “ ควบคุมด้วยใจ แก้ไขด้วยเมตตา มุ่งพัฒนาสู่สากล ” มีกระบวนการทัศน์ใหม่ตามแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้ต้องขังและสามารถปฏิบัติตามภารกิจ ได้ตามมาตรฐานสากลกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดเป้าประสงค์ ที่ครอบคลุมถึงระบบการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ คิดค้นนวัตกรรม และพัฒนาเทคนิควิธีการเพื่อฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี ตามหลัก จริยธรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม เกิดความสำนึกที่ดี รับรู้ถึงผลกระทบ ความเสียหายและผลกรรมที่เกิดจากการกระทำของตน

เรือนจำเป็นสถานที่ควบคุมผู้กระทำผิดด้วยระเบียบวินัยที่เคร่งครัด เนื่องจาก เรือนจำเป็นแหล่งหรือสถานที่รวบรวมผู้ต้องขังที่มีความแตกต่างกัน แต่ถูกบังคับให้มาอยู่ร่วมกัน เมื่อผู้ต้องขังเกิดความเครียดและมีบุคลิกภาพที่ปรับตัวไม่ได้ อาจก่อให้เกิดเหตุการณ์รุนแรงตามมา นอกจากนี้ระบบงานราชทัณฑ์ต้องรับภาระควบคุมผู้ต้องขังมากขึ้น เพราะผู้ต้องขังต้องโทษจำนวนมากเกินความสามารถดูแลได้ทั่วถึง ทำให้การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคม ได้อย่างมี คุณภาพ

ซึ่งสภาพของสังคมภายในเรือนจำมีสภาพไม่แตกต่างจากสังคมภายนอกเรือนจำ ผู้ต้องขังมีความแตกแยกหรือทะเลาะวิวาทกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาการกระทำผิดวินัยของ

อุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ ทั้งด้านการควบคุมและการ
แก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเรือนจำ

ความมีวินัยเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ชีวิตร่วมกัน ความมีวินัยทำให้สมาชิกของสังคม
สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข เรือนจำนิยมใช้วิธีการฝึกระเบียบแถว เพื่อสร้าง
ระเบียบวินัย ความสามัคคี ความอดทน อดกลั้น การรับสภาพความกดดันจากความเหน็ดเหนื่อย
รวมถึงการฝึกฝนตนเองเพื่อสร้างภาวะความเป็นผู้นำ เรียนรู้การออกคำสั่งและทำตามคำสั่ง
โดยมีเป้าหมายปลายทางคือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์
พุทธศักราช 2479 หมวด 8 วินัย มาตรา 31 ที่กำหนดว่า “ผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ
และข้อบังคับของเรือนจำ” และเมื่อผู้ต้องขังปฏิบัติตามก็จะมีสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามมาตรา 32
มาตรา 33 และมาตรา 34 แต่ผู้ต้องขังผู้ใดกระทำผิดวินัยก็จะได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา
35 ได้แก่ ภาควินัย งดการเลื่อนชั้น ลดชั้น เป็นต้น

จริยธรรมด้านความมีวินัยเป็นการประพฤติปฏิบัติอย่างดีมีระเบียบแบบแผนของบุคคลซึ่ง
กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎและ
ระเบียบของสังคม ควบคุมพฤติกรรมของตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อครอบครัว และสิ่งใดไม่ดีควร
หลีกเลี่ยง สามารถคิดตัดสินใจและเลือกกระทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าเหมาะสม ดังนั้นเมื่อบุคคลมีวินัย
ที่ดีก็จะส่งเสริมพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของบุคคลนั้นได้ ซึ่งกรมราชทัณฑ์จึงได้ใช้เทคนิคเพื่อ
การเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ ได้ให้เรือนจำและทัณฑสถานคิดค้นและพัฒนาโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟู
ผู้ต้องขังเพื่อดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทัศนคติของผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดี กล่าวได้
ว่า กรมราชทัณฑ์ได้จัดระเบียบสังคมภายในคุกด้วยการจัดระเบียบใจของผู้ต้องขัง โดยการฝึกฝน
เพื่อให้เห็นคุณค่าของระเบียบวินัย โดยไม่ต้องใช้วิธีการฝึกแบบบังคับด้วยอำนาจหรือใช้
กระบวนการทางปัญญา คือ การเอาปัญญามาแทนที่การใช้อำนาจ จึงเป็นกระบวนการธรรมะ
หรือการทำให้ถูกต้อง ดังนั้นจึงควรดำเนินการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีผลต่อพฤติกรรม
จริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขัง เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์มีสาเหตุการกระทำของ
บุคคลโดยทั้งสิ้น

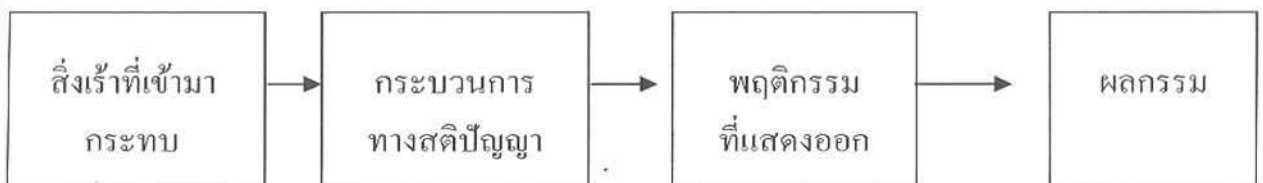
ผู้ต้องขังเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของเรือนจำ ถ้าผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่ไม่พึง
ประสงค์ก็ต้องทำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้สามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีความเชื่อว่า
“การที่บุคคลจะแสดงหรือมีพฤติกรรมใด ๆ ออกมา สิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม คือ ความเชื่อ
ค่านิยม ทัศนคติ” ดังนั้นการสร้างวินัยให้กับผู้ต้องขัง จึงเป็นการปรับความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ

ของผู้ต้องขังให้ไปในทิศทางที่มีเหตุผลที่ดี อันจะนำไปสู่การดำเนินชีวิตร่วมกันภายในสังคม เรือนจำได้อย่างเป็นปกติสุข และเมื่อครบกำหนดพิพากษาโทษก็จะเป็นคนดีที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ได้นำแนวคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดนี้ที่เกิดจากการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยม ความเชื่อพื้นฐานของแนวคิดกลุ่มพฤติกรรมปัญญานิยม คือ สภาพแวดล้อม ตัวแปรทางปัญญา และผลกรรมที่บุคคลได้รับจากการกระทำพฤติกรรมต่างส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ ดังนั้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จึงเป็นการจัดการกับสภาพแวดล้อม เปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญา และเปลี่ยนผลกรรมที่บุคคลได้รับหลังการมีพฤติกรรมใหม่ โดยการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางสติปัญญามาเป็นหลักคิด โดยการเปลี่ยนความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลมาสู่ความสมเหตุสมผลมากขึ้น และการศึกษาและสร้างความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ซึ่งยอมรับแนวคิดที่ว่า การเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญาเพื่อส่งผลให้พฤติกรรมภายนอกเปลี่ยนแปลงเพราะกระบวนการทางสติปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน กล่าวได้ว่าบุคคลแสดงพฤติกรรมภายนอกด้วยการชี้แนะจากกระบวนการทางสติปัญญา และขณะเดียวกันพฤติกรรมภายนอกก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางสติปัญญา รายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงความสัมพันธ์แบบปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการทางปัญญากับพฤติกรรม

จากผลการศึกษาถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมหรือการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยภาพรวม คือ การกระทำผิดวินัยของเรือนจำ

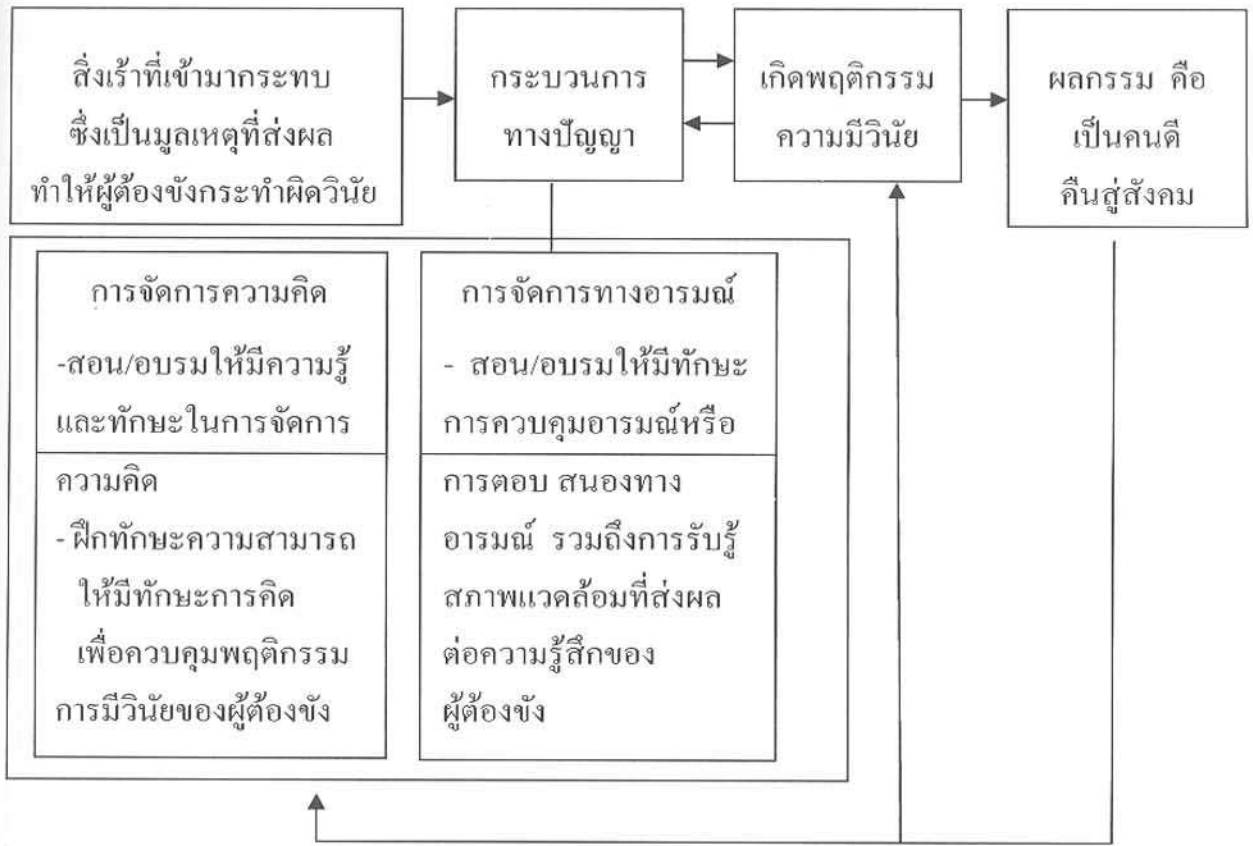
การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดหรือข้อมูลเพื่อนำมาพิจารณาสาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำกระทำผิดวินัย อันจะนำไปสู่การพิจารณาถึงสิ่งที่มากระทบหรือส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง และจากการสังเคราะห์พบว่า สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยของเรือนจำ ได้แก่ ผู้ต้องขังมีจำนวนมากทำให้แออัด กระทบกระทั่งกันง่ายทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท มีความเครียด มีเวลาว่างมาก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรมพบว่า เกิดจากสภาพแวดล้อม ความแออัดของจำนวนผู้ต้องขัง ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท มีเวลาว่างมาก การฝึกวิชาชีพไม่เหมาะสมก่อให้เกิดการเล่นการพนัน การเอาใจเปรียบจากผู้ต้องขังด้วยกันและเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดการกระด้างกระเดื่อง และต่อต้านกฎระเบียบของเรือนจำ กฎระเบียบในการลงโทษไม่รุนแรงจึงมีการฝ่าฝืน ผู้ต้องขังมีทุกประเภททุกคดี และมีกำหนดโทษสูง โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นจำนวนมาก มีอำนาจทางการเงินสูงและมีความเครียด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีปัญหาลักษณะบุคลิกภาพและสุขภาพจิต คือ มีบุคลิกภาพชอบพียงพิงผู้อื่น ถูกชักจูงง่าย ไม่มีความสุขในชีวิต การปรับตัวไม่ดี ยึดติดกลุ่มควบคุมตัวเองได้ไม่ดี ไม่มีวินัยในตนเอง ไม่ทำตามกฎ ชอบฝ่าฝืนกฎระเบียบ ไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ของสังคม ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ และวิตกกังวลง่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์ (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การกระทำผิดวินัยมีสาเหตุมาจากการขาดสติยั้งคิด

สำหรับการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยของเรือนจำเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษ ได้มีการศึกษาวิธีการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังที่หลากหลายรูปแบบ แต่ควรเน้นความสมัครใจของผู้ต้องขัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประณีตศิลป์ ผันแผ้วเลิศ (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ต้องขังมีนิสัยฉุนเฉียว ใจร้อนและโกรธง่าย และไม่รู้สึกเกี่ยวกับการกระทำผิดตามที่ถูกศาลตัดสิน ทั้งนี้ได้เสนอว่า ในการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังควรเน้นความสมัครใจของผู้ต้องขัง

สรุปได้ว่า มูลเหตุของการกระทำผิดวินัยมีผลจากความปฏิสัมพันธ์ของสิ่งเร้าหรือสภาพแวดล้อมที่มากระทบ เช่น สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำมีผู้ต้องขังจำนวนมาก มีอำนาจเงินมีกำหนดโทษสูง ไม่มีความสุขและมีเวลาว่างมากเกินไป แล้วส่งผลต่อกระบวนการทางปัญญา ได้แก่ ความคิดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้แก่ ไม่ได้รับความเป็นธรรม ถูกเอาใจเปรียบจากผู้ต้องขังด้วยกัน ต่อต้านกฎระเบียบ ขาดสติยั้งคิด ควบคุมตนเองไม่ได้ ไม่มีวินัยในตนเองและ

อารมณ์ของผู้ต้องขัง ได้แก่ ความเครียด ความวิตกกังวลสูง ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ โกรธง่าย ใจร้อน มีการสนองตอบด้วยการแสดงพฤติกรรมจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยกำหนดให้เป็นรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง เป็นการฝึกให้ควบคุมพฤติกรรมทางปัญญาของผู้ต้องขัง ด้วยการถ่ายทอดกระบวนการความรู้ให้มีความสามารถหรือทักษะทางปัญญา และสามารถนำไปใช้เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมภายในเรือนจำได้ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมที่เชื่อว่า กระบวนการทางปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน คือ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมภายในกับพฤติกรรมภายนอก ซึ่งแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมปัญญานิยมที่ต้องการปรับพฤติกรรมภายในหรือกระบวนการทางปัญญา สำหรับรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญานี้ ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจกระบวนการทางปัญญา คือ กระบวนการคิดเพื่อเปลี่ยนความคิดของผู้ต้องขังจากการรับรู้หรือเข้าใจเดิมและคิดถึงผลกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง รวมถึงกระบวนการความรู้สึกลึกที่มีปฏิสัมพันธ์กับกระบวนการคิด เพื่อควบคุมความคิดและอารมณ์ ซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ดังนั้น ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในการลดพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทางปัญญา โดยใช้ชื่อว่า “รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” รายละเอียดตามแผนภาพที่ 5 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา
จริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการพัฒนาตนเอง
ที่ประกอบด้วยสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบซึ่งเป็นมูลเหตุที่ส่งผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย
กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมความมีวินัยและผลกรรม คือ เป็นคนดี คือนักสู้สังคม โดยมุ่ง
พัฒนากระบวนการทางปัญญา ได้แก่ การจัดการความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้นำ
เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไปใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาเพื่อเปลี่ยน
พฤติกรรมภายในของผู้ต้องขัง นอกจากนี้แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญายังมีลักษณะเด่นอีก
ประการหนึ่ง คือ บุคคลหรือผู้ต้องขังต้องช่วยตนเองในด้านของการเรียนรู้ การฝึกทักษะและการ
ประเมินตนเอง การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญในปัจจุบันและสามารถใช้แก้ปัญหาในอนาคตที่มี
ลักษณะคล้ายคลึงกันได้ ดังนั้นในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม
กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง โดยมีตัวแปรทางปัญญาที่
สำคัญคือ การคิดที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งเร้ากับอารมณ์และพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อ

กระบวนการประมวลผลข้อมูล การจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง และกระบวนการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่พัฒนาจากกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีพื้นฐานความรู้ทางจิตวิเคราะห์ ได้แก่ อัลเบิร์ต อิลลิส (Albert Ellis) และอาร์รอน ที. เบ็ค (Aaron T. Beck) โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญาภายใต้ความเชื่อพื้นฐานที่ตรงกันว่า ตัวแปรทางปัญญาย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาได้ พฤติกรรมของบุคคลนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงตาม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าอารมณ์ที่ผิดปกติเป็นผลมาจากความคิดที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นวิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาก็คือ ทำให้เกิดความคิดที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า พฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกและผลกรรม ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขังที่เหมาะสมแล้ว ส่งผลต่อจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง คือ การจัดการความคิด ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองและและทักษะการจัดการทางอารมณ์และความรู้สึกร่วมด้วยกระบวนการให้การศึกษาและฝึกทักษะตามเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อปรับกระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง อันจะส่งผลให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาพฤติกรรมภายใน แล้วส่งผลให้มีพฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยที่พึงประสงค์ของเรือนจำกลางคลองเปรมกรุงเทพมหานคร รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดการความคิด ด้วยการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์ของตนเองให้เห็นถึงความคิดที่ไม่เป็นจริงและสร้างความคิดที่ถูกต้องมาทดแทนซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ทำให้เกิดความคิดที่ผิดของตนได้

ขั้นที่ 2 ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองด้วยการให้ความรู้และฝึกการสอนตนเองและฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ทักษะการจัดการทางอารมณ์ ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความเครียดและแนวทางแก้ปัญหามือเกิดอาการเครียด และการฝึกทักษะการหายใจและการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

2. ผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. รู้สึกพึงพอใจทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	1.94	.31	2.46	.50
2. คิดว่าคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่กำหนดให้ท่านปฏิบัติตามมีเหตุผลและควรปฏิบัติตาม	1.88	.32	2.40	.53
3. คิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำให้สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามได้	2.00	.40	2.52	.50
4. รู้สึกเลื่อมใสศรัทธากับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ	1.88	.47	2.22	.58
5. คิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้	1.78	.46	2.54	.54
รวม	1.90	.20	2.43	.37

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ สรุปได้ดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า คิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำให้สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.00$) รองลงมา คือ รู้สึกพึงพอใจทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$) คิดว่าคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่กำหนดให้ท่านปฏิบัติตามมีเหตุผลและควรปฏิบัติตาม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) รู้สึกเลื่อมใสศรัทธากับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) เช่นกัน และคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) ตามลำดับ

2. ระยะหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า คิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.54$) รองลงมา คิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำให้สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$) อยู่ในระดับมาก รู้สึกพึงพอใจทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) คิดว่าคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่กำหนดให้ท่านปฏิบัติตามมีเหตุผลและควรปฏิบัติตามอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.40$) และรู้สึกเลื่อมใสศรัทธากับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.22$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ	1.58	.49	2.60	.53
2. เมื่อมีความรู้สึก โกรธสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น	1.74	.44	2.82	.43
3. ไม่ชอบหาเรื่องรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเพราะรู้สึกว่าจะไม่มีความภาคภูมิใจที่เกิดจากการรังแกผู้ที่อ่อนแอ	2.04	.57	2.88	.32
4. สามารถควบคุมพฤติกรรมไม่ให้คิดแย่งชิงสิ่งของเครื่องใช้จากผู้อื่นมาเป็นของตน	1.96	.57	2.92	.27
5. สามารถควบคุมอารมณ์โกรธหรือรู้สึกไม่พอใจผู้ต้องขังคนอื่นไม่ว่ากรณีใดและจะไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ของผู้อื่นเพื่อเป็นการแก้แค้น	1.74	.44	2.80	.49
รวม	1.81	.28	2.80	.30

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น สรุปได้ดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ชอบหาเรื่องรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเพราะรู้สึกว่าจะไม่มีความภาคภูมิใจที่เกิดจากการรังแกผู้ที่อ่อนแอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.04$) รองลงมา คือ สามารถควบคุมพฤติกรรมไม่ให้คิดแย่งชิงสิ่งของเครื่องใช้จากผู้อื่นมาเป็นของตน อยู่

ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อมีความรู้สึกโกรธสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.74$) สามารถควบคุมอารมณ์โกรธหรือรู้สึกไม่พอใจผู้ต้องขังคนอื่นไม่ว่ากรณีใดและจะไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ของผู้อื่นเพื่อเป็นการแก้แค้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.74$) เท่ากัน เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.58$) ตามลำดับ

2. ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า พบว่า สามารถควบคุมพฤติกรรมไม่ให้คิดแย้งชิงสิ่งของเครื่องใช้จากผู้อื่นมาเป็นของตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ไม่ชอบหาเรื่องรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเพราะรู้สึกว่า ไม่มีความภาคภูมิใจที่เกิดจากการรังแกผู้ที่อ่อนแอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อมีความรู้สึกโกรธสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) สามารถควบคุมอารมณ์โกรธหรือรู้สึกไม่พอใจผู้ต้องขังคนอื่นไม่ว่ากรณีใดและจะไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ของผู้อื่นเพื่อเป็นการแก้แค้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.60$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนัน ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. สามารถควบคุมความคิดไม่ให้เข้ากลุ่มเล่นการพนันได้เสมอ	1.86	.49	2.72	.45
2. สามารถควบคุมความคิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	1.96	.49	2.78	.42
3. สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเล่นการพนัน	1.80	.53	2.74	.44
4. สามารถประพฤติดนไม่ให้ทำผิดวินัยเกี่ยวกับการเล่นการพนัน	1.88	.52	2.78	.42
5. สามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่ใช่ผู้คิดค้นวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนัน	2.16	.50	2.84	.42
รวม	1.93	.31	2.77	.32

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนัน สรุปได้ดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่ใช่ผู้คิดค้นวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) รองลงมา คือ สามารถควบคุมความคิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) สามารถประพฤติดนไม่ให้ทำผิดวินัยเกี่ยวกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) สามารถควบคุมความคิดไม่ให้เข้ากลุ่มเล่นการพนันได้เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$)

และสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.80$) ตามลำดับ

2. ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่เป็นผู้คิดค้นวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) รองลงมาคือ สามารถควบคุมความคิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.78$) และสามารถประพฤติตนไม่ให้ทำผิดวินัยเกี่ยวกับการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.78$) เท่ากัน สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพนัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$) และสามารถควบคุมความคิดไม่ให้เข้ากลุ่มเล่นการพนันได้เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเสพติดของมีนเมา ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมา	2.14	.61	2.90	.36
2. สามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิด	1.90	.51	2.80	.49
3. ไม่ชอบเสพของมีนเมาเพราะทำให้รู้สึกว่ามีผลเสียต่อสุขภาพ	2.24	.56	2.82	.44
4. รู้สึกเครียดหรือมีปัญหาจะใช้วิธีการอื่นทดแทนเสพสารเสพติดหรือของมีนเมา	2.10	.54	2.82	.48
5. เมื่อทราบว่ากาเสพติดของมีนเมาเป็นความผิดทางวินัยของเรือนจำ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาได้	2.10	.46	2.84	.37
รวม	2.10	.39	2.84	.32

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเสพติดของมีนเมา สรุปได้ดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเสพติดของมีนเมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ชอบเสพของมีนเมาเพราะทำให้รู้สึกว่ามีผลเสียต่อสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$) รองลงมา คือ สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.14$) รู้สึกเครียดหรือมีปัญหาจะใช้วิธีการอื่นทดแทนเสพสารเสพติดหรือของมีนเมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) และ เมื่อทราบว่ากาเสพติดของมีนเมาเป็นความผิดทางวินัยของเรือนจำ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้

เสพของมีนมาได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) เท่ากัน และสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) ตามลำดับ

2. ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$) รองลงมา คือ เมื่อทราบว่า การเสพของมีนเมาเป็นความผิดทางวินัยของเรือนจำ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาได้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) ไม่ชอบเสพของมีนเมาเพราะทำให้รู้สึกว่ามีผลเสียต่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) รู้สึกเครียดหรือมีปัญหาจะใช้วิธีการอื่นทดแทนเสพสารเสพติดหรือของมีนเมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) เท่ากัน และสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้เสร็จและสำเร็จ	1.96	.61	2.80	.40
2. มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานถึงแม้งานจะมีปริมาณมากก็ไม่เคยท้อแท้	2.02	.38	2.62	.49
3. ศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้งานที่มีคุณค่าและคุณภาพ	1.96	.49	2.82	.39
4. พยายามสร้างสรรค์งานให้ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ	2.02	.43	2.52	.50
5. สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ	1.86	.57	2.84	.37
รวม	1.96	.33	2.72	.30

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

1. ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานถึงแม้งานจะมีปริมาณมากก็ไม่เคยท้อแท้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$) และพยายามสร้างสรรค์งานให้ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$) เท่ากัน รองลงมา คือ มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้เสร็จและสำเร็จ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) และศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้

งานที่มีคุณค่าและคุณภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) เท่ากัน และสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$) ตามลำดับ

2. ระยะเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) รองลงมาคือศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้งานที่มีคุณค่าและคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้เสร็จและสำเร็จอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานถึงแม้งานจะมีปริมาณมากก็ไม่เคยท้อแท้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.62$) และพยายามสร้างสรรค์งานให้ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ ก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม		หลังเข้าร่วม	
	\bar{X}_1	S.D	\bar{X}_2	S.D
1. สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำ	2.16	.51	2.96	.20
2. รับรู้ว่าการก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำเป็นความคิดทางวินัยจึงไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง	2.08	.49	2.94	.24
3. มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อรองใด ๆ	2.02	.43	2.80	.40
4. สามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ไม่ให้เกิดพฤติกรรมกรหลบหนีจากเรือนจำ	2.06	.42	2.96	.20
5. สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำ	2.06	.42	2.94	.24
รวม	2.08	.3254	2.92	.19

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ สรุปได้ดังนี้

1. ระยะก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) รองลงมา คือ รับรู้ว่าการก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำเป็นความคิดทางวินัยจึงไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.08$) สามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ไม่ให้เกิดพฤติกรรมกร

หลบหนีจากเรือนจำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.06$) และสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.06$) เท่ากัน และมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อร้องใดๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$) ตามลำดับ

2. ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$) และสามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ไม่ให้เกิดพฤติกรรมหลบหนีจากเรือนจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$) รองลงมา คือ รับรู้ว่าการก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำเป็นความผิดทางวินัยจึงไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.94$) และสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.94$) เท่ากัน และมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อร้องใด ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน พฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยของผู้ต้องขัง ก่อน (\bar{x}_1) และหลัง (\bar{x}_2) การเข้าร่วม กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของ ผู้ต้องขัง

พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัย	ก่อนเข้าร่วม			หลังเข้าร่วม		
	กิจกรรมการเรียนรู้		ระดับ	กิจกรรมการเรียนรู้		ระดับ
	ทางปัญญา			ทางปัญญา		
	\bar{X}_1	S.D		\bar{X}_2	S.D	
1. การปฏิบัติตามคำสั่งของ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์	1.90	.21	ปานกลาง	2.43	.37	ปานกลาง
2. พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับ ผู้อื่น	1.81	.29	ปานกลาง	2.80	.30	มาก
3. พฤติกรรมการเล่นการพนัน	1.93	.32	ปานกลาง	2.77	.33	มาก
4. พฤติกรรมการเสพของมีนเมา	2.10	.39	ปานกลาง	2.84	.32	มาก
5. การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่	1.96	.33	ปานกลาง	2.72	.30	มาก
6. พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่ สงบ	2.08	.33	ปานกลาง	2.92	.19	มาก
รวม	1.96	.26	ปานกลาง	2.75	.20	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า

1. ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมการเสพของมีนเมา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) รองลงมา คือ พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.08$) ด้านการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) ด้านพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) การปฏิบัติตนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$)

2. หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) รองลงมา คือ พฤติกรรมการเสพของมีเนมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) พฤติกรรมการเล่นการพนัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$) การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติตนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.43$)

3. ผลการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีผลการตรวจสอบสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้อย่างตารางที่ 10 ดังนี้

ตารางที่ 10 ผลการทดลองความแตกต่างระหว่างคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังด้วยการทดสอบค่าที (t - test)

ระยะการทดลอง	\bar{X}	S.D	t	P
ก่อน	1.96	.26	16.52**	.000
หลัง	2.75	.20		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) และหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.75$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร และศึกษาผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยจึงนำเสนอตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 มีจำนวนทั้งสิ้น 560 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังผู้ต้องขังที่อยู่ในความควบคุมดูแลของส่วนการศึกษาและพัฒนาจิตใจในเรือนจำกลางคลองเปรมหรือแดน 8 จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มแบบอย่างง่ายด้วยความสมัครใจของผู้ต้องขัง

3. เครื่องมือที่ใช้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

(1) การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ-สกุลของผู้ต้องขัง วันเดือนปี เวลาและสถานที่ขณะที่ทำการสังเกต

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเกิดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์มากระทบแล้วส่งผลให้เกิดความคิดและความรู้สึกที่เป็นผลต่อการแสดงออกซึ่งเป็นการแสดงออกที่เป็นการกระทำผิดวินัยของเรือนจำ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยที่เกิดขึ้นกับตนเอง

(2) แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติที่แสดงออกถึงพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมึนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 110) ได้แก่ ระดับมาก ปานกลาง และน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้การดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครเป็นผู้ช่วยผู้วิจัย ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังทดลองตามรายละเอียดดังนี้

4. การทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ออกแบบการทดลอง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดแบบแผนการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบแผน Pre Experimental Designs ใช้แบบ One Group Pretest – Posttest Design

2) การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะก่อนการทดลอง เป็นระยะที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ต้องขังและทีมผู้วิจัย เป็น เวลา 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง พุดคุยและซักถามถึงความสมัครใจที่เข้าร่วมกิจกรรมและอธิบายถึงขั้นตอนหรือกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง และให้ผู้ต้องขังตอบแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง

ระยะทดลอง เป็นระยะที่ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการในการทดลอง โดยกลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทางปัญญาเป็นภาคทฤษฎี จำนวน 5 ครั้ง หลังจากนั้นได้กำหนดให้ผู้ต้องขังทำการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาด้วยตนเองและทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยด้วยตนเองต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 เดือน และเมื่อยุติการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญาแล้วผู้วิจัยจึงเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ผู้ต้องขังตอบแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง และรวบรวมแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยด้วยตนเองของผู้ต้องขังเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

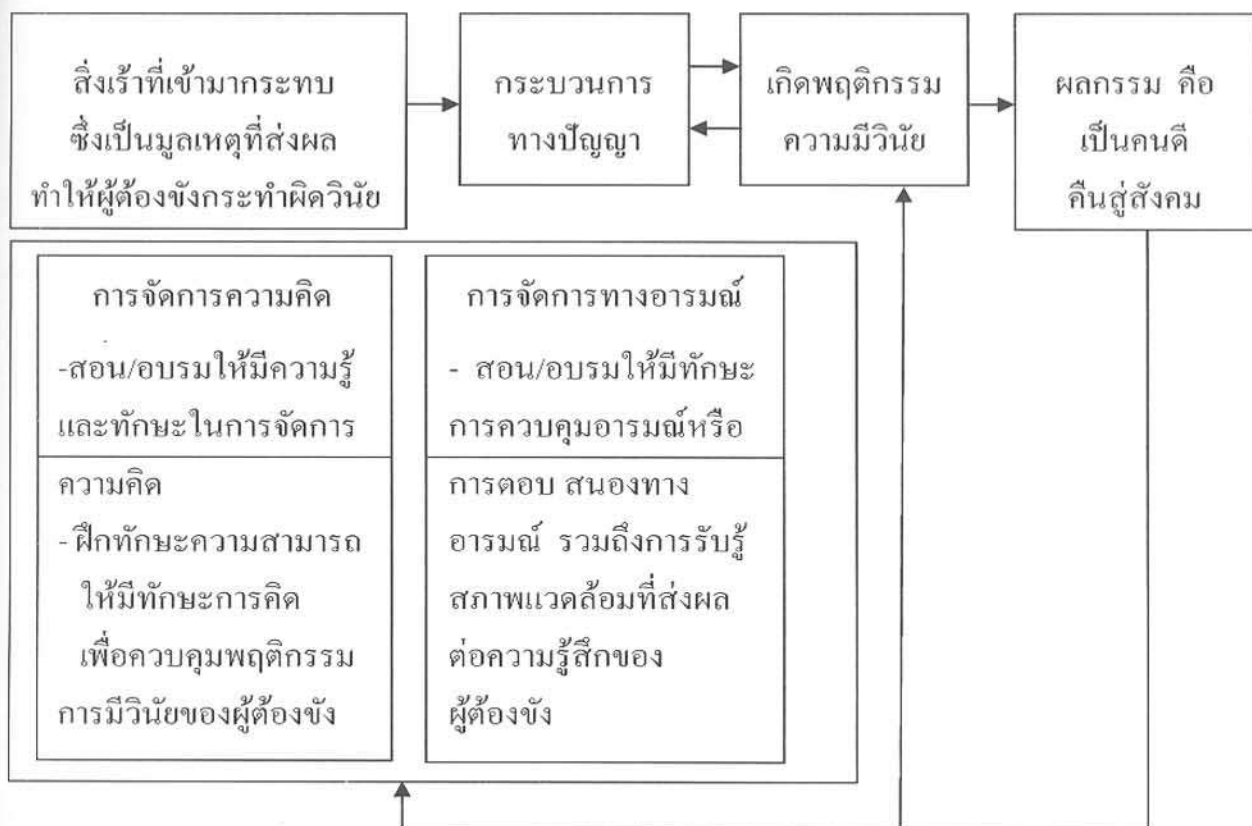
3)การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขัง และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามของในแต่ละพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยหลักทั้ง 6 ด้านด้วยสถิติทดสอบค่าที (t - test)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครมาจัดทำเป็นรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยเป็นรูปแบบการพัฒนาที่เน้นทั้งความรู้ทางวิชาการและฝึกปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง ดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ 6 ดังนี้

แผนภาพที่ 6 แสดงรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา
จริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร เป็นกระบวนการพัฒนาตนเอง
ที่ประกอบด้วยสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบ ซึ่งเป็นมูลเหตุที่ส่งผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย
กระบวนการทางปัญญา พฤติกรรมความมีวินัยและผลกรรม คือ เป็นคนดีคือนิสัยดี โดยมุ่ง
พัฒนากระบวนการทางปัญญาได้แก่ การจัดการความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขัง ซึ่งผู้วิจัยได้นำ
เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้ในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาเพื่อเปลี่ยน
พฤติกรรมภายในของผู้ต้องขัง นอกจากนี้แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญายังมีลักษณะเด่นอีก
ประการหนึ่งคือ บุคคลหรือผู้ต้องขังต้องช่วยตนเองในด้านของการเรียนรู้ การฝึกทักษะและการ
ประเมินตนเอง การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญในปัจจุบันและสามารถใช้แก้ปัญหาในอนาคตที่มี
ลักษณะคล้ายคลึงกันได้ ดังนั้นในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม
กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง โดยมีตัวแปรทางปัญญา
ที่สำคัญคือ การคิดที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งเร้ากับอารมณ์และพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อ

กระบวนการประมวลผลข้อมูลการจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง และกระบวนการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่พัฒนาจากกลุ่มนักจิตวิทยาที่มีพื้นฐานความรู้ทางจิตวิเคราะห์ โดยเน้นที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางปัญญาภายใต้ความเชื่อพื้นฐานที่ตรงกันว่า ตัวแปรทางปัญญาย่อมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าสามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรทางปัญญาได้ พฤติกรรมของบุคคลนั้นย่อมเปลี่ยนแปลงตาม นอกจากนี้ยังเชื่อว่าอารมณ์ที่ผิดปกติเป็นผลมาจากความคิดที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นวิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาก็คือ ทำให้เกิดความคิดที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าพฤติกรรมภายใน พฤติกรรมภายนอกและผลกรรมซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขังที่เหมาะสมแล้วส่งผลต่อจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง คือ การจัดการความคิด ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองและและทักษะการจัดการทางอารมณ์และความรู้สึกด้วยกระบวนการให้การศึกษาและฝึกทักษะตามเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อปรับกระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขังหรือเปลี่ยนพฤติกรรมภายในของผู้ต้องขัง อันจะส่งผลให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาพฤติกรรมภายใน แล้วส่งผลให้มีพฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยที่พึงประสงค์ของเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 การจัดการความคิด ด้วยการให้การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ของความคิด อารมณ์และพฤติกรรมด้วยการวิเคราะห์ของตนเองให้เห็นถึงความคิดที่ไม่เป็นจริงและสร้างความคิดที่ถูกต้องมาทดแทนซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถแยกแยะและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ทำให้เกิดความคิดที่ผิดของตนได้

ขั้นที่ 2 ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองด้วยการให้ความรู้และฝึกการสอนตนเองและฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ทักษะการจัดการทางอารมณ์ ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความเครียดและแนวทางแก้ปัญหาเมื่อเกิดอาการเครียด และการฝึกทักษะการหายใจและการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ใช้เวลา 5 วันทำการ ผู้วิจัยได้คัดเลือกวิทยากรที่มีทั้งความรู้ ประสบการณ์และประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานมาเป็นวิทยากรเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยอย่างมีคุณภาพและเกิดผลสูงสุด ซึ่งผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นต้องผ่านการประเมินแต่ละขั้นตอน ได้แก่ ต้องมีระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินย่อยตามชิ้นงานที่วิทยากรมอบหมายให้ปฏิบัติทุกชิ้นงาน ทั้งนี้ ผู้ต้องขังต้องเรียนรู้สู่การ

ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการประเมินตนเองตามแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอเสนอผลการทดลองใช้โดยจำแนกเป็นรายด้านพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังได้ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

1.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 1.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำให้สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามได้ อยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 2.00$) และมีคะแนนต่ำสุดคือ มีความคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$)

1.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 2.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.54$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ มีความรู้สึกเลื่อมใสศรัทธากับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.22$)

2. พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น

2.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุดคือ มีความคิดที่ไม่ชอบหาเรื่องรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเพราะรู้สึกว่าจะไม่มีความภาคภูมิใจที่เกิดจากการรังแกผู้ที่อ่อนแออยู่ในระดับปานกลาง

($\bar{X} = 2.04$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.58$)

2.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความสามารถควบคุมพฤติกรรมไม่ให้คิดแย้งชิงสิ่งของเครื่องใช้จากผู้อื่นมาเป็นของตนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.60$)

3. พฤติกรรมการเล่นการพนัน

3.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับ

พฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความสามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่เป็นผู้คิดค้นวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) และมีคะแนนต่ำสุดคือ มีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นการพนัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.80$)

3.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับ

พฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความสามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่เป็นผู้คิดค้นวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) และมีคะแนนต่ำสุดมีความสามารถ ควบคุมความคิดไม่ให้เข้ากลุ่มเล่นการพนันได้เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$)

4. พฤติกรรมการเสพของมีนเมา

4.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับ

พฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเสพของมีนเมาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ ไม่ชอบเสพของมีนเมาเพราะทำให้รู้สึกว่ามีผลเสียต่อสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.24$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ มีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.90$)

4.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการเล่นการพนันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ สามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ สามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$)

5. การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่

5.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานถึงแม้งานจะมีปริมาณมากก็ไม่เคยท้อแท้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$) และพยายามสร้างสรรค์งานให้ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$) เท่ากัน และมีคะแนนต่ำสุด คือ มีความสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.86$)

5.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุด คือ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) และมีคะแนนต่ำสุด คือ พยายามสร้างสรรค์งานให้ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.52$)

6. พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ

6.1 ระยะเวลาก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมี

วินัยเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุดคือ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) และมีคะแนนต่ำสุดคือมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อรองใดๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.02$)

6.2 ระยะเวลาหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีคะแนนสูงสุดคือ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$) และสามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ไม่ให้เกิดพฤติกรรมหลบหนีจากเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$) เท่ากัน และมีคะแนนต่ำสุดคือ มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อรองใด ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.80$)

ในการทดลองใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ในการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ และพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ โดยสรุปภาพรวมพบว่า

1. ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ต้องขังเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยมีคะแนนสูงสุดคือ พฤติกรรมการเสพของมีนเมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.10$) และมีคะแนนต่ำสุดคือ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.81$)

2. หลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ต้องขังมีความเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยมีคะแนนสูงสุดคือ พฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) มีคะแนนต่ำสุดคือ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.43$)

เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำ

กลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อลดพฤติกรรมกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร โดยเน้นให้ผู้ต้องขังมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองโดยเฉพาะจริยธรรมความมีวินัย จำนวนเป็น 6 ด้าน คือ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพยาของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ และพฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ ด้วยการถ่ายทอดความรู้ให้มีความสามารถหรือทักษะทางปัญญา และสามารถนำความรู้ไปใช้เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมภายในเรือนจำได้

สำหรับโดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ใช้แนวคิดตามแนวพฤติกรรมปัญญานิยมที่เชื่อว่า กระบวนการทางปัญญาและพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน คือ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมภายในกับพฤติกรรมภายนอก ดังนั้นเมื่อต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกให้เหมาะสมก็ต้องเปลี่ยนพฤติกรรมภายในหรือที่เรียกว่า กระบวนการทางปัญญาก่อน ดังนั้น รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จึงเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขังเพื่อให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรมความมีวินัย ดังนั้นรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร จึงเป็นกระบวนการพัฒนาตนเองที่มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน คือ 1) สิ่งเร้าที่เข้ามากระทบซึ่งเป็นมูลเหตุที่ส่งผลทำให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย 2) กระบวนการทางปัญญา 3) พฤติกรรมความมีวินัย และ 4) ผลกรรม คือ เป็นคนดี คือนิสิตผู้สังคม จะเห็นได้ว่ากระบวนการทางปัญญาเป็นที่มาหรือสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมความมีวินัยแล้วส่งผลต่อผลกรรมของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับกระบวนการทางปัญญาได้แก่ ความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขัง โดยการนำมา

พัฒนาแก้ไขฟื้นฟูด้วยเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่เน้นการพัฒนาความคิดที่ถูกต้องและเป็นจริง ตลอดจนการให้ความรู้เพื่อความเข้าใจและสร้างอารมณ์ที่สงบสุขภายใต้สภาพแวดล้อมหรือวิถีแห่งการดำรงชีวิตภายในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ดังนั้นในการพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม ผู้วิจัยจึงมุ่งพัฒนากระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง โดยมีตัวแปรทางปัญญาที่สำคัญคือ การคิดที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสิ่งเร้ากับอารมณ์และพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการประมวลผลข้อมูล การจัดการกับพฤติกรรมของตนเอง และกระบวนการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคิดและอารมณ์ของผู้ต้องขังที่เหมาะสมแล้วส่งผลต่อจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง คือ การจัดการความคิด ทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองและและทักษะการจัดการทางอารมณ์และความรู้สึกด้วยกระบวนการให้การศึกษาและฝึกทักษะตามเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อปรับกระบวนการทางปัญญาของผู้ต้องขัง อันจะส่งผลให้ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาพฤติกรรมภายใน แล้วส่งผลให้มีพฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ และพฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางปัญญาได้เน้นผู้เรียนหรือผู้ต้องขังเป็นสำคัญ การได้มาซึ่งความรู้ของผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง โดยให้ความสนใจกับกระบวนการเชื่อมโยงภายใน มีลักษณะการเรียนรู้ตามแนวคิดของชูเอลและมอแรน (Shuell & Moran 1994 : 3340-3342) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถจัดการกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง จึงควรเน้นให้ผู้ต้องขังสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่การกระทำในสภาพแวดล้อมของผู้ต้องขัง ซึ่งความคิดที่ได้จากความรู้ความเข้าใจนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถพัฒนาผู้ต้องขังได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ความคิดที่ดียังระงับอารมณ์หรือความวิตกกังวลได้ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เคนเนดี (Kennedy อ้างถึงในวัลลภา จันทรเพ็ญ 2544 : 122) พบว่ารูปแบบการฝึกการบริหารความโกรธกับนักโทษที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้การลดความโกรธเมื่อถูกกระตุ้นและมีพฤติกรรมทางวาจาที่เหมาะสมอยู่นอกจากนี้อรุณี ศิริสุข (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเผชิญปัญหาโดยการใช้โปรแกรมปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผลการวิจัย พบว่าโปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนว REBT ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพ ABC ของอัลลิส (Ellis) สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเผชิญปัญหาใน 2 ด้าน คือ การเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพและแบบด้อยประสิทธิภาพ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเผชิญปัญหาส่งผลให้ลดพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพลงและเพิ่มการเลือกใช้วิธีการเผชิญ

ปัญหาแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเมื่อผู้ต้องขังได้รับการปรับเปลี่ยนความคิดให้เป็นเหตุเป็นผลและได้รับการฝึกทักษะ รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความเครียด ความคิด ความเชื่อ และได้มีโอกาสระบายความรู้สึก มีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ทำให้เกิดบรรยากาศความเห็นอกเห็นใจ ความสามัคคีและเป็นกันเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของสุวิทย์ชัย คำโทน (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของผู้ต้องขังก่อนและหลังเข้ารับการอบรมจิตตภาวนา ปรากฏว่า ก่อนเข้ารับการอบรมผู้ต้องขังมีความก้าวร้าว ใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความอดทนน้อยมาก ทำที่ไม่เป็นมิตร แต่ภายหลังการอบรมจิตตภาวนาแล้ว ผู้ต้องขังมีความสุข ใจเย็น อดทน อดกลั้นได้ดี นิสัยใจคออ่อนน้อมถ่อมตน ปกครองง่าย ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบของเรือนจำ สามารถให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมของเรือนจำไม่กระทำผิดวินัยเรือนจำ

อารมณ์ก็เป็นตัวแปรทางปัญญาที่ทำให้พฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง ผู้วิจัยจึงได้มุ่งพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ แนวคิดนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอารีรัช จำนงค์ผล (2550 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาประกอบด้วย 3 ระยะดำเนินการ คือ ระยะที่ 1 เป็นการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความร่วมมือของผู้เข้ารับการฝึก ระยะที่ 2 เป็นการฝึกเรียนรู้แนวทางในการจัดการกับปัญหาทั้งทักษะทางพฤติกรรมและทักษะทางปัญญา ระยะที่ 3 เป็นการนำทักษะเกี่ยวกับการเผชิญกับความเครียดไปประยุกต์ใช้เมื่อต้องเจอกับสถานการณ์จริง สามารถส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีทักษะในการป้องกันและจัดการกับความเครียดที่ดีขึ้นและอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพ์มา ม่วงศิริธรรม (2544 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาถึงผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา ผลการวิจัย พบว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬานอกจากนี้ธิดา จับจิตต์ (2547 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ประกอบด้วยขั้นที่ 1 การตกลงบริการ สร้างสัมพันธภาพและการสร้างแรงจูงใจในการบำบัดรักษาและหยุดการสูบบุหรี่ ขั้นที่ 2 การหยุดวงจรการสูบบุหรี่และปฏิกิริยาของร่างกายในระยะการหยุดบุหรี่ ขั้นที่ 3 ตัวกระตุ้นและการจัดการภาวะทางอารมณ์ ขั้นที่ 4 การป้องกันการกลับไปสูบบุหรี่ การวางแผนการดูแลตนเองและการสรุปบททวนสถานการณ์ของผู้ที่ต้องการหยุดสูบบุหรี่ ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลธัญญบุรีเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชนภาภรณ์ หลายเจริญ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การค้นหาความคิดด้านลบที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นและนำไปสู่การตอบสนองอารมณ์ทางลบ

ขั้นที่ 2 บันทึกความคิดอัตโนมัติด้านลบที่เกิดขึ้นทันที ขั้นที่ 3 ตระหนักถึงความคิดอัตโนมัติด้านลบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ และขั้นที่ 4 การปรับเปลี่ยนความคิดอัตโนมัติด้านลบต่อสาเหตุการดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางความคิดมาเป็นความคิดอัตโนมัติด้านบวก โดยใช้เทคนิคหยุดความคิดตนเอง ควบคุมตนเอง การฝึกสอนตนเอง การเสริมแรงทางบวก การทำสัญญาเงื่อนไข การให้ข้อมูลย้อนกลับ การจัดเงื่อนไขพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า โดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยให้บุคคลเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรม สามารถนำทักษะความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากกลุ่ม ไปปรับปรุงตนเองในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่เน้นกระบวนการช่วยเหลือที่เกิดจากสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การบำบัดกับผู้รับการบำบัดเป็นกลุ่ม เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิดด้านลบอันไม่สมเหตุสมผลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์เปลี่ยนเป็นความคิดด้านบวกที่สมเหตุสมผลส่งผลต่อการลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัตลภา จันทรพีญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา โดยการให้ความรู้และฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับ เรื่อง การจัดการความคิดความเข้าใจ ทักษะการคิดเพื่อควบคุมตนเองด้วยเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา การเขียนโครงการช่วยเพื่อน การซักซ้อมซ้ำ การให้ข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางบวก และพบว่า ผลของการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญาส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจริยธรรม

สรุปได้ว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญาสามารถพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยของผู้ต้องขังได้ควรมีรูปแบบที่มุ่งพัฒนากลไกกระบวนการให้ความรู้และฝึกทักษะตามเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวควรประกอบด้วยเนื้อหาสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการความคิด การพัฒนาทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองและการพัฒนาทักษะการจัดการทางอารมณ์

2. ผลการใช้รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย รวมถึงศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร พบว่า พฤติกรรมจริยธรรมเป้าหมายคือ ความมีวินัยของผู้ต้องขัง ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พฤติกรรมการเล่นการพนัน พฤติกรรมการเสพของมีนเมา การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่และพฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ เมื่อผู้วิจัยได้จัด

กิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานครมาใช้ค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ พบว่า ผู้ต้องขังคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่ผู้ต้องขังมีสามารถยอมรับได้น้อย อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังมีความคิดขัดแย้งหรือข้อขัดแย้งต่อต้านเกิดขึ้นภายใน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสายพิณ สุพุทธมงคล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยถึงลูกกับคน อำนาจและการต่อต้านขัดแย้งพบว่า ปฏิบัติการของอำนาจที่ส่งผลต่อความเป็นธรรมชาติ ความชอบธรรมของการใช้เทคโนโลยีการสร้างวินัยและความเคร่งครัดรัดกุมของระบอบคุก อันประกอบด้วยการทำราบพฤติกรรมนิสัยผิดปกติด้วยตารางเวลาการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมนิสัย รวมถึงการสอดส่องให้การปฏิบัติการของกลไกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสะกดเสียดังของผู้ต้องขังให้เจียมและการต่อต้านขัดแย้งระบอบคุกซึ่งตัดอิสรภาพในการดำรงชีวิตทางสังคมและอัตลักษณ์ทางสังคม ผู้ต้องขังอาจสร้างขึ้นใหม่ระบอบคุกจึงนำไปสู่การต่อต้านขัดแย้งด้วยรูปแบบใหม่ ๆ ได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าเจ้าหน้าที่เป็นเหตุของการกระด้างกระเดื่องและต่อต้านกฎระเบียบของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นาถยา บัวลอย (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การคิดสิ้นใจหรือจิตใจเป็นเหตุผลผลักดันให้ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย

เมื่อผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า การปฏิบัติตนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับได้อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังได้รับการฝึกให้มีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลหรือความคิดเชิงบวกมากขึ้น ทำให้เกิดความคิดคล้อยตามคำสั่งหรือสามารถคิดเป็นเหตุผลที่เป็นจริงมากขึ้น จึงมีพฤติกรรมแสดงออกที่แสดงถึงการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการปรับตัวของผู้ต้องขังให้สามารถอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้ ดังนั้นการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพในการพัฒนาความมีวินัยให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศรี ไชยการมณ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกชุมชนประกอบด้วยเทคนิคการคิดแง่บวก การคิดอยู่กับปัจจุบัน การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดความรู้สึกและพฤติกรรม เทคนิคการรับรู้อารมณ์ตนเอง เทคนิคการควบคุมตนเอง เทคนิคการสร้างจินตนาการและการยังคิด เทคนิคการสอนตนเองสามารถทำให้สมาชิกสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้

2. พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น พบว่า เมื่อมีสิ่งเร้าหรือสภาพการณ์ที่เป็นข้อขัดแย้งกับผู้อื่น ผู้ต้องขังมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์น้อยและมักใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังอยู่สภาพที่มีคับแคบใจ ฟุ้งซ่าน มีความทุกข์ใจเกี่ยวกับคดีความหรือความเป็นอยู่ในเรือนจำ เมื่อเกิดเรื่องกระทบกระทั่งระหว่างผู้ต้องขังทำให้ผู้ต้องขังมีความสามารถควบคุมอารมณ์ได้น้อย แล้วจึงแสดงพฤติกรรมระบายอารมณ์โกรธด้วยการใช้คำพูดที่หยาบคายซึ่งนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกันในที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นาดยา บัวลอย (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่ามูลเหตุของการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเกิดจากสภาพของอารมณ์จิตใจมากที่สุด และสอดคล้องผลการวิจัยของ ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม เกิดจากความเครียดและความแออัดก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พุฒิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการกระทำผิดวินัยในเรือนจำกลางบางขวาง ผลการวิจัยพบว่า กระทำผิดวินัยในเรือนจำมากที่สุดการทะเลาะวิวาท ซึ่งสอดคล้องกับคูปลันเบิร์ก, โนวาโร, ซอร์สกีและชูคโฮล(Koop & Lundberg, 1992; Novello, Shosky, Froehle 1992) ที่กล่าวว่า อาชญากรรมรุนแรงขึ้นในหมู่วัยรุ่น ละเมิดกรอบครัวแพร่หลายอย่างต่อเนื่องโดยการบาดหมางกันทางเชื้อชาติและการกระทำล่าสุดของการก่อการร้ายมีส่วนหรือให้ความสนใจหันไปกับการสร้างความโกรธ ดังนั้นความโกรธจึงเป็นปัญหาสำคัญในความสัมพันธ์ของมนุษย์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึงผลของกิจกรรมที่มีต่อการลดการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทักษะจิตของผู้ต้องขังในการแก้ไขปัญหา การเห็นคุณค่าในตนเอง การจัดการกับอารมณ์ของตนเองเพิ่มขึ้น

เมื่อผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร พบว่าหลังการทดลองผู้ต้องขังส่วนใหญ่เห็นว่า เมื่อมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธอยู่ในระดับมาก อาจเป็นได้ว่าผู้ต้องขังสามารถควบคุมอารมณ์โกรธของตนเองได้มากขึ้น มีความคิดที่เป็นเหตุผล ใช้เป็นความคิดเชิงบวกแล้วให้เหตุผลกับตนเอง จนนำไปสู่การควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงกับการมีอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจอันนำไปสู่การทะเลาะวิวาทกับผู้อื่นในที่สุด ดังนั้นผู้ต้องขังควรได้รับการฝึกทักษะการคิดเพื่อการควบคุมตนเองและสร้างความตระหนักถึงกระบวนการทางปัญญาที่ประกอบด้วยความคิด ความรู้สึกหรืออารมณ์เพื่อลดอารมณ์โกรธโดยใช้เทคนิคการฝึกทักษะการหายใจ ซึ่งการนำเทคนิคการหายใจในทางพุทธศาสนามาใช้โดยการฝึกสมาธิหรือจิตตภาวนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ชัย คำโทน (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่เข้า

ร่วมโครงการฝึกอบรมจิตตภาวนา : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม ผลการวิจัยพบว่า ก่อนเข้ารับการอบรมผู้ต้องขังมีความก้าวร้าว ใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความอดทนน้อยมาก ทำที่ไม่เป็นมิตร แต่ภายหลังการอบรมจิตตภาวนาแล้ว ผู้ต้องขังมีความสุข ใจเย็น อดทน อดกลั้นได้ดี นิสสัยใจคออ่อนน้อมถ่อมตน ปกครองง่าย ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบของเรือนจำ สามารถให้ความร่วมมือและทำกิจกรรมของเรือนจำและไม่กระทำความผิดวินัยเรือนจำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของญาณิกา สวัสดิพิงศา (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชาวอารมณ์ เหตุผลเชิงจริยธรรมและความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้วยการฝึกสมาธิ ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการฝึกสมาธิผู้ที่ได้รับการฝึกสมาธิมีเชาวน์อารมณ์สูงกว่าก่อนฝึกสมาธิ และมีเชาวน์อารมณ์สูงขึ้นในด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และด้านทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับศิริพร แซ่เท็น (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมเพื่อลดความก้าวร้าว โดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 : กรณีศึกษาโรงเรียนปากเกร็ด นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เข้าร่วมโปรแกรมการให้การปรึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมโดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม มีการเปลี่ยนแปลงของความก้าวร้าวด้านความรู้สึกลึกเป็นศรัทธากับผู้อื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพอล เอ็ม วอลเลี่ยน (1995 : 77 - 93) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสำหรับการบริหารความโกรธสำหรับผู้ต้องขัง พบว่าใช้รูปแบบการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสำหรับการบริหารความโกรธสำหรับผู้ต้องขัง สามารถเปลี่ยนแปลงในการต่อต้านด้วยวาจาและไม่พอใจของผู้ต้องขัง สอดคล้องกับริชาร์ด เบ็ค และอิบราฮิม เฟอ์นันเดซ (Richard Beck and Ephrem Fernandez 1998 : 63 - 74) ได้วิจัยการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อรักษาความโกรธ ผลการวิจัยพบว่าสามารถบำบัดความโกรธและความชอบธรรมมีประสิทธิผลในการบรรลุปเป้าหมายที่ต้องการรักษาและสามารถทำนายและชอบธรรมมีประสิทธิผลในการบรรลุปเป้าหมายที่ต้องการรักษาและสามารถทำนายและการควบคุมความโกรธ

เทคนิคการสอนตนเองก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้นำมาให้ผู้ต้องขังทดลองใช้ในการควบคุมตนเองด้วยการใช้คำพูดของตนเองเป็นตัวชี้้นำหลังการกำจัดความคิดที่บิดเบือนเพื่อให้แบบแผนความคิดและการแสดงออกของพฤติกรรมที่ดี เมื่อผู้ต้องขังได้รับการฝึกทักษะการสอนตนเองและรับความรู้แล้วผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ที่ได้รับและรู้จักปรับความคิดให้ถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของซูซาน เอสเชอิดท์ (Susan Etscheidt, 1991 : 107 - 115) ได้วิจัยถึงโปรแกรมการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและเพิ่มการควบคุมตนเอง ซึ่งได้ศึกษาถึงการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อลดก้าวร้าวของนักเรียน โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดของตนเกี่ยวกับ

สถานการณ์ปัญหา การพัฒนาการประเมินผลและเลือกทางเลือกที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมศรี ไชยภรณ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการปรับตัวในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกชุมชนตำบลบ้านแสงตะวัน ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการปรับตัวเพื่อการอยู่ร่วมกันหลังการได้รับการปรับพฤติกรรมทางปัญญาสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นการฝึกกระบวนการทางความคิดอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมออกมา ประกอบด้วยเทคนิคการคิดแง่บวก การคิดอยู่กับปัจจุบัน การรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม เทคนิคการรับรู้อารมณ์ของตนเอง เทคนิคการสร้างจินตนาการและการยั้งคิด เทคนิคการสอนตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยชี้แนะให้บุคคลกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเป้าหมาย และช่วยให้สามารถมีการพัฒนาความสามารถในการปรับตัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของตรีสุข พลาญกูร (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : ศึกษากรณีผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท ณ วัดหนองปลิง ตำบลดอนแสลบ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชีวิตต้องได้รับการพัฒนาด้านการมีความคิดเห็นที่ถูกต้องโดยใช้หลักธรรม คือ สัมมาทิฏฐิและโสวักขสตา ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านการควบคุมตนเองโดยใช้หลักธรรม คือ สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปเปและกุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น หลักธรรมที่ทางวัดหนองปลิงเน้นเป็นพิเศษเพื่อใช้ในการอบรมผู้พ้นโทษที่เข้ารับการอุปสมบท คือ หลักอบายมุข 6 และหลักเบญจศีลเบญจธรรม ดังนั้นการเตรียมตัวเพื่อกลับเข้าสู่สังคมตามปกติ โดยใช้หลักธรรมขั้นพื้นฐานมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตจึงเป็นสิ่งที่ยังเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้พ้นโทษหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

3. พฤติกรรมการเล่นการพนัน พบว่า ผู้ต้องขังมีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกาพนัน อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังมีความคิดที่อยากมีสิ่งที่ต้องการทำเมื่อถูกควบคุมในเรือนจำ ว่างาน ประกอบกับการเล่นการพนันเป็นกิจกรรมที่สามารถกระทำได้ง่าย ผู้ต้องขังสามารถดำเนินการได้จากวิถีชีวิตประจำวัน รวมถึงสามารถเข้าร่วมกลุ่มกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ต้องขังกระทำความผิดวินัยมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้าม เช่น เงินสด โทรศัพท์ อุปกรณ์เล่นการพนัน และยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยของกรมราชทัณฑ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ผลวิจัยพบว่า การพนัน ผู้ต้องขังก็นิยมที่จะเล่นการพนัน อาจจะเป็นเพราะในเรือนจำไม่อยู่ในภาวะที่จะทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่คลายเครียดได้เป็นสาเหตุการกระทำผิดวินัยในทัสนะของเจ้าหน้าที่ สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของประเสริฐ ทรงคอนบน และคณะ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึงพฤติกรรมการเล่นการพนันและรูปแบบการแก้ไขและป้องกันการเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมเคยเล่นการพนันในเรือนจำเป็นส่วนมาก สาเหตุของการเล่นการพนันโดยมากเกิดจากการต้องการเงินมากที่สุด ผลกระทบด้านต่าง ๆ พบว่า เกิดผลกระทบทำให้เกิดความทุกข์มากกว่าความสุข

เมื่อผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังแล้วผู้ต้องขังมีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่น อยู่ในระดับมาก อาจเป็นไปได้ว่าผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาหรือเรียนรู้แล้วสามารถปรับความคิดอย่างมีเหตุผลและสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น เมื่อผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกทักษะการจัดการทางอารมณ์ด้วยการวิเคราะห์ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมอย่างมีเหตุผลทำให้ผู้ต้องขังลดภาวะความเครียดของตนเองได้ระดับหนึ่ง นอกจากการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ผู้วิจัยได้ให้ความรู้และการฝึกทักษะต่าง ๆ แล้วทำให้ผู้ต้องขังมีทักษะในการคิดเพื่อควบคุมตนเองมากขึ้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี ศิริสุข (2549 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนว REBT ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพ ABC ของอิลลิส (Ellis) สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเผชิญปัญหาโดยส่งเสริมให้เยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ลดพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพลงและเพิ่มการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลวิจัยของอารีรัช จำนงค์ผล (2550 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาส่งผลต่อความเครียดในผู้ดูแลผู้ป่วยโรคจิตเภท และผลการวิจัยของนิศยา วรรณรัตน์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่งผลให้มีความสามารถในการควบคุมตนเองสูงขึ้น หลังเข้าร่วมโปรแกรมดังกล่าว

4. พฤติกรรมการเสพยาของมีนเมา พบว่า ผู้ต้องขังมีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพยาของมีนเมาทุกชนิดได้น้อย อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังไม่สามารถคิดแก้ปัญหาหรือทางออกสำหรับการดำรงชีวิตและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำได้ จึงได้ใช้สิ่งของที่ทำให้เกิดมีนเมาเพื่อให้ลืมความทุกข์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นที่ตนเองครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลา ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของยุทศศักดิ์ ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ต้องขังกระทำความผิดวินัยมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้าม เช่น เงินสด โทรศัพท์ อุปกรณ์เล่นการพนัน และยาเสพติด เป็นต้น

เมื่อผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ต้องขังสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพยาของมีนเมาทุกชนิด อยู่ในระดับมาก อาจเป็นไปได้ว่า ผู้วิจัยได้ฝึกทักษะและเทคนิคการพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความคิดหรือความเชื่อที่มีเหตุผลขึ้น พฤติกรรมการเสพยาของมีนเมาอาจหมายถึงรวมถึงตั้งแต่บุหรี่ สุรา จนถึงยาเสพติดซึ่งเป็นสิ่งของต้องห้ามสำหรับผู้ต้องขังแต่ก็มีการลักลอบนำเข้าเรือนจำดังเช่นผลการวิจัยของยุทธศักดิ์ทองประพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้ต้องขังกระทำความผิดวินัยมากที่สุด คือ ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้าม เช่น เงินสด โทรศัพท์ อุปกรณ์เล่นการพนัน และยาเสพติด เป็นต้น การเสพยาของมีนเมาของผู้ต้องขังอาจเป็นผลมาจากความคิดที่ไม่มีเหตุผลแล้วส่งผลต่ออารมณ์และกระทำความผิดวินัย ดังนั้นเมื่อผู้ต้องขังได้รับการฝึกการจัดการความคิดที่ดี มีทักษะการคิดที่สามารถควบคุมตนเองทำให้ผู้ต้องขังมีความคิดที่มีเหตุผลมากขึ้น เข้าใจตนเองและสถานการณ์จริงและควบคุมตนเองได้มากขึ้นในที่สุด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของลอริ โอลสัน (Lori Olson 2010 : Online) ได้ศึกษารูปแบบพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อป้องกันการกลับทรมาน เป็นการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญามีการรักษาที่เน้นความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้สึกและการกระทำนำไปสู่ความเข้าใจในการบำบัดพฤติกรรมทางปัญญาสามารถรักษาสำคัญเพื่อป้องกันเงื่อนไขจิตตยาเสพติดและโรคพิษสุราเรื้อรัง รูปแบบการรักษาโดยให้คำปรึกษาและฝึกทักษะการเผชิญปัญหา โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการคิดเชิงลบที่นำไปสู่การใช้สารเสพติดหรือปัญหาพฤติกรรมอื่น ๆ การจัดการกลยุทธ์เพื่อทดแทนพฤติกรรมผิดปกตินำไปสู่การหยุดกลับหรือการเน้นซ้ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสรรกมล กรนุ้ม (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดียาเสพติดให้โทษ โดยวิธีการชุมชนบำบัดของสถานฟื้นฟูบ้านอุเบกขา กองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กระทรวงยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า การปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดียาเสพติดให้โทษฯ ด้วยกิจกรรมกลุ่มบำบัดและเครื่องมือของบ้านตามวิธีการชุมชนบำบัดของสถานฟื้นฟูบ้านอุเบกขา พบว่า หลังได้รับการบำบัดรักษาในสถานฟื้นฟูบ้านอุเบกขา เด็กและเยาวชนมีลักษณะพฤติกรรมทางบวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริวดี คำวะลี (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การใช้โปรแกรมการให้การปรึกษาแนวปัญญานิยมตามทฤษฎีเบค (Beck) เพื่อลดระดับความซึมเศร้าในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการรักษาในหน่วยงานโรคและโรคเอดส์นางเลิ้งได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการจัดการความคิด อารมณ์และพฤติกรรมตามวงจร ABC เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความคิดที่มีเหตุผลด้วยตนเองส่งผลให้ผู้ต้องขังสามารถเปลี่ยนความคิดที่ไม่มีเหตุผลให้เป็นความคิดที่มีเหตุผล

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ต้องขังมีความสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมาและเมื่อทราบว่าการเสพของมีนเมาเป็นความผิดทางวินัยของเรือนจำ สามารถควบคุมตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นคะแนนสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังมีผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังทำให้มีทักษะการคิดและสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาได้ นอกจากนี้ยังมีความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คือ ของมีนเมาทำให้มีผลเสียต่อสุขภาพซึ่งมีคะแนนอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของธิดา จับจิตต์ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาส่งผลต่อพฤติกรรมกาสูบหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลธัญบุรี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพัชนี มากเมือง (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดในผู้ป่วยเบาหวานในคลินิกเบาหวาน โรงพยาบาลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผู้ป่วยเบาหวานที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดมีระดับความเครียดต่ำ รวมถึงผลการวิจัยของอรุณี ศิริสุข (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาเผชิญปัญหาโดยการใช้โปรแกรมปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกาเผชิญปัญหาโดยส่งเสริมให้เยาวชนที่เข้าร่วม โปรแกรมให้เหตุผลในการแก้ปัญหา ส่งผลให้ลดพฤติกรรมกาเผชิญปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพลงและเพิ่มการเลือกใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ พบว่า ผู้ต้องขังมีความสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำได้น้อย อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังมีความคิดที่ฟุ้งซ่านทำให้ไม่มีสมาธิในการปฏิบัติงาน และไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับผลการวิจัยของรัชนีภรณ์ แก้วไพรวลัย (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบและข้อบังคับ สภาพแวดล้อมเรือนจำ ทำให้กระทำผิดวินัย เพื่อความทำทนายสนุกและตื่นเต้น เพื่อนผู้ต้องขังชักชวนและต้องการให้เพื่อนยอมรับ ต้องการเรียกร้องความสนใจและเกิดปัญหาในครอบครัว

เมื่อผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังพบว่า ผู้ต้องขังสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงาน

อันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ โดยมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นคะแนนสูงสุด อาจเป็นไปได้ว่า ผู้ต้องขังได้รับการพัฒนาทักษะการกำกับตนเองโดยการสอนตนเองเพื่อช่วยให้ผู้ต้องขังแสดงพฤติกรรมความมีวินัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ได้อย่างชัดเจนและยับยั้งชั่งใจความคิดที่ผิดหรือบิดเบือนไปจากความจริงได้ มีสติสัมปชัญญะ รับรู้หรือรู้ตัวอยู่เสมอ โดยกำหนดให้ผู้ต้องขังใส่ใจและจดจำภาระงานหรือการปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ของตนเองอย่างเคร่งครัด แล้วทำการลงมือทำพร้อมทั้งการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองเพื่อจัดระบบสติปัญญาในเรื่องที่สังเกตและนำมาปฏิบัติในสถานการณ์จริง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพา ม่วงศิริธรรม (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญาส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวัลลภา จันทร์เพ็ญ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีผลต่อการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร และความรับผิดชอบ

6. พฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ พบว่า ผู้ต้องขังมีความสามารถในการรับรู้และ

เข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อร้องใด ๆ อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังมีความคิดเชิงลบ ไม่มั่นใจกับการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุขเหมือนอยู่ภายนอกเรือนจำ และมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับสิทธิพึงมีพึงได้ รวมถึงข้อปฏิบัติเมื่อต้องอยู่ในความควบคุมดูแลจากเรือนจำ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมภายนอกที่แสดงถึงการคัดค้านกับแนวปฏิบัติของเรือนจำที่มีต่อผู้ต้องขังอย่างรุนแรง

เมื่อผู้ต้องขังได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง พบว่า และมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเรือนจำจึงไม่เรียกร้องต่อร้องใด ๆ อยู่ในระดับมากหรือมีคะแนนสูงขึ้น อาจเป็นเพราะ ผู้ต้องขังเข้าใจถึงวินัยที่ต้องปฏิบัติร่วมกันทั้งผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่เพื่อการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีประวัติทางอาชญากรรมที่หลากหลาย จึงไม่สามารถปฏิบัติกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นกรณี รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อันเป็นสาเหตุหนึ่งของการกระทำผิดวินัย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรุณี ศิริสุข (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเผชิญปัญหาโดยใช้โปรแกรมปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยส่งเสริมให้เยาวชนที่เข้าร่วมโปรแกรมใช้เหตุผลในการ

แก้ปัญหา ส่งผลให้ลดพฤติกรรมกาเสพติดปัญหาแบบด้อยประสิทธิภาพลงและเพิ่มการเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมนี้สามารถทำให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยมากขึ้น อาจเป็นไปได้ว่าผู้ต้องขังเกิดความรับรู้การปรับเปลี่ยนความคิดได้นำไปสู่การสร้างโครงสร้างความคิดเชิงบวกโดยอัตโนมัติแล้วจัดการความคิดให้รู้จักระมัดระวังตนหรือควบคุมพฤติกรรมของตนเอง จึงส่งผลให้ผู้ต้องขังแสดงพฤติกรรมจริยธรรมความมีวินัยสูงขึ้น และมีผลกรรมทางบวกหรือเป็นผู้ไม่กระทำความผิดทางวินัย มีความประพฤติดีเหมาะสำหรับการเลื่อนขั้นสู่การเป็นนักโทษชั้นดี คีมากหรือชั้นเยี่ยม และสามารถใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในการกำกับควบคุมดูแลจากเรือนจำกลางคลองเปรมกรุงเทพมหานครครออย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีนโยบายให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาปัญญาหรือความคิด รวมถึงการเสริมสร้างอารมณ์ที่ดีของผู้ต้องขังอย่างมีคุณภาพ
2. ควรมีหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขและพัฒนาผู้ต้องขังทางจิตวิทยา โดยเฉพาะและเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง
3. ควรพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และสรรหานักจิตวิทยาแนะแนวให้คำปรึกษา และจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจในเรือนจำเพื่อให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถใช้รูปแบบการความคิดมาพัฒนาแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขังเป็นผู้ที่คิดดี ทำดีด้วยตนเอง ทั้งนี้ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยการนำรูปแบบการพัฒนาการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีผลต่อพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมหลักหรือจำเป็นสำหรับผู้ต้องขังในด้านอื่น ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสร้างสังคมภายในเรือนจำหรือสังคมคุกให้อยู่ร่วมกันอย่างเป็นปกติสุข

2. รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังซึ่งเป็นการนำเสนอนวัตกรรมทางวิชาการที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาควมมีวินัยผู้ต้องขังให้เป็นคนดี คือนักส่งเสริมสำหรับผู้บริหารให้ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังและเป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่เหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังต่อไป ดังนั้นควรมีการศึกษาถึงความต้องการในการนำเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไปใช้กับผู้ต้องขังที่สอดคล้องกับลักษณะการบริหารกิจการราชทัณฑ์เพื่อคืนคนดีให้กับสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (2548). การศึกษาสภาพปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง.
นนทบุรี : กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์.
- (2550). โครงการศึกษาสภาพปัญหาผู้ต้องขังหลบหนีภายนอกเรือนจำและทัณฑสถาน.
นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- (2550). มาตรการป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขัง. นนทบุรี : สำนักวิจัยและพัฒนา
ระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์.
- จิริรัตน์ ไกรวงษ์. (2551). การศึกษาการใช้กลุ่มบำบัดทางความคิดและพฤติกรรมต่อการตีมูลค่าใน
ผู้ป่วยโรคจิต สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทพร โรจนพิทักษ์. (2543). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างวินัยใน
ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต “ พิบูลย์บำเพ็ญ ” มหาวิทยาลัย
บูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชิดชนก จิรสวดกุล. (2545). ผลของการใช้ความปรึกษารายบุคคลตามแนวทฤษฎีปัญญาพฤติกรรมต่อ
การรับรู้ความสามารถของตนในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๓ ที่เลือกอาชีพที่ไม่ใช้วัฒนธรรมทางเพศ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ไชยันต์ รัชชกุล. (2551). จริธรรมในโลกสมัยใหม่. เข้าถึงโดย <http://www.human.emu.ac.th>
- ญาณิกา สวัสดิ์พงศา. (2549) การพัฒนาชาวอารมณ์ เหตุผลเชิงจริยธรรมและความสามารถในการเผชิญ
และฟันฝ่าอุปสรรคด้วยการฝึกสมาธิ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐชยานี กฤติพงษ์สกุล. (2548). การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่เข้ารับการ
อบรมโครงการโปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรงในครอบครัวกรณีศึกษา
เรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตรีนุช พลาญกุล. (2545). การใช้พุทธธรรมในการพัฒนาชีวิต : ศึกษากรณีผู้พ้นโทษเข้ารับการอุปสมบท
ณ วัดหนองปลิง ตำบลดอนแสลบ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง. (2551). กิจกรรมภายใน. เข้าถึงโดย <http://www.bumbadglang.com>

- ทิสนา แคมมณี. (2542). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรเพรสซิสเต็ม.
- (2546). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรเพรสซิสเต็ม.
- ทิสนา แคมมณีและคณะ. (2546). กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนระดับประถมวัยและประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เสริมสินพีรเพรสซิสเต็ม.
- เทิดศักดิ์ ลิ้มชาวฟ้า. (2544). สภาพของผู้ต้องขังไทยและการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาอาชญากรรม ศึกษากรณีเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2545). ทักษะชีวิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยพีอาร์ ดอทเน็ต. (2551). สถิตินักโทษถึงคุกไร้รั้วทางเลือกก่อนคุกแตก. เข้าถึงโดย <http://www.thaipr.net>.
- ธิดา จับจิตต์. (2547). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้มารับบริการคลินิกอดบุหรี่ โรงพยาบาลชัยบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรพงศ์ พงษ์ศิริเดชา. (2546). ทักษะของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ต่อมาตรการควบคุมและหลักแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข. (2545). การเสริมพลังจิตใจ จริยธรรม วินัยเด็กและเยาวชน ร่วมกันกระบวนการคิดของสมอง. กรุงเทพมหานคร : ส่วนส่งเสริมการศึกษา.
- พัฒนาสถานบำบัดพิเศษกลาง (2551) กิจกรรมภายใน เข้าถึงโดย <http://www.bumbadglang.com>
- นิตยา วรรณรัตน์.(2546). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแซ้วฟ้า จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นาถยา บัวลอย. (2543). ปัจจัยในการกระทำผิดของผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุชนภาภรณ์ หลายเจริญ. (2550). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทางการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บวรรัตน์ สุวรรณประเสริฐ. (2547). **ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังใน**

เรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเทือง ภูมิภัทราคม. (2540). **การปรับพฤติกรรม ทฤษฎีและการประยุกต์.** กรุงเทพมหานคร :

โอเดียนสโตร์.

ประณีตศิลป์ ผันแผ่นเลิศ. (2549). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง**

เรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเสริฐ ทรงคอนบมและคณะ. (2550). **พฤติกรรมการเล่นการพนันและรูปแบบการแก้ไข**

และป้องกันการเล่นพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

ราชภัฏมหาสารคาม.

ปริญญา ฤกษ์อรุณ. (2548). **ลักษณะทางจริยธรรมของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมอาสา**

ช่วยเหลือผู้อื่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). **ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรษพร ยกเชื้อ. (2541). **พุทธศาสนากับปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย:ศึกษาความค่านึงเรื่อง**

ศีล 5 ของผู้กระทำความผิดในเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระธรรมปิฎก(ประยุทธ์ ปยุตโต). (2540). **พระพุทธศาสนา : พัฒนาการและสังคม.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.

พระมหาอดิศร ธีรสโร. (2540). **คุณธรรมสำหรับครู.** กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.

พรินดีงเฮ้าส์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พัชนี มากเมือง. (2547). **ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียด**

ในผู้ป่วยเบาหวาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พัศจรูญ พินิจ.(2548). การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวไทยและผู้ต้องขังเด็ดขาดชาวต่างประเทศในเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิมพ์มา ม่วงศิริธรรม. (2544). ผลการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีความมึ่ระเบียบวินัยในตนเองของนักกีฬา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พาสณา จุฬรัตน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุดิพัฒน์ ทวีศักดิ์โรจน์. (2552). การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพฑูริย์ พัฒน์ใหญ่ยิ่งและคณะ. (2547). จริยธรรมในการดำเนินชีวิตโดยภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่นใต้ กรณีศึกษาจากวรรณกรรมหนังสือชุดปิดตานี. ปิดตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มูลนิธิหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. (2551). โครงการสนับสนุนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา. เข้าถึงโดย <http://www.thairat.co.th>
- ยุทธศักดิ์ ทองประพันธ์. (2546). สาเหตุการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฤกษ์ชัย คุณูปการ. (2539). หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังจริยธรรม. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รังสฤษดิ์ สังคลิน. (2548). การเยี่ยมญาติกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขัง กรณีศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2551). บทบาทของอนุศาสนาจารย์ในการพัฒนาจิตใจ. เข้าถึงโดย <http://www.correct.co.th>
- เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. (2549). ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการลดการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร.
- วรเชษฐ ชัยวรพล.(2545). การนำหลักพุทธธรรมมาอบรมพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังชาย ศึกษากรณีเรือนจำพิเศษกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.

- วัลลภา จันท์เพ็ญ. (2544). การพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาข้าง
 อุตสาหกรรมตามแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎี
 บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ ช้องทอง. (2550). การศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความคิด ร่วมกับการฝึกฝนคลาย
 กล้ามเนื้อแบบกลุ่มต่อภาวะวิตกกังวลของผู้ป่วยสูงอายุโรควิตกกังวล อำเภอลำสนธิ
 จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวดี คำวะลี. (2545). การทดลองใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาแนวปัญญานิยมตามทฤษฎี
 เบค (Beck) เพื่อลดระดับความซึมเศร้าในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ารับการรักษาในหน่วย
 กามโรคและโรคเอดส์ นางเลิ้ง ช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545. วิทยานิพนธ์
 ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร แซ่เหี้ยน. (2549). การทดลองใช้โปรแกรมการปรึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมเพื่อลด
 ความก้าวร้าว โดยให้ตระหนักถึงความยุติธรรมและความอาทรที่มีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1:กรณีศึกษาโรงเรียนปากเกร็ด นนทบุรี. วิทยานิพนธ์
 ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีศักดิ์ ไทยอารีและคนอื่น ๆ (2542). รายงานการศึกษาเรื่องสภาพการให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็ก
 ด้อยโอกาสในต่างประเทศ : สหราชอาณาจักร บราซิล ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย.
 กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมคิด เหล่าฉลาด.(2542). ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต.
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมปอง นครไธสง.(2548). การพัฒนามนุษย์แนวพุทธกับพลวัตพฤติกรรมของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษากรณีค่ายคุณธรรมและศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนา ตาม
 แนวทางของสำนักงานพุทธมณฑล สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพร เทพสิทธิธา. (2542). คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่ง
 ประเทศไทย.

สมพร รัตนละออ. (2548). ความตระหนักในคุณธรรมและพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมตาม
แนวการฟื้นฟูพุทธจิตของผู้ปฏิบัติธรรมในมูลนิธิคุณธรรมนำใจร่วมตลาดน้ำ
อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม.

สมโภชน์ เข็มสุภายิต. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโภชน์ เข็มสุภายิต. (2549). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมศรี ไชยภรณ์ (2549). ผลการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการปรับตัว
ในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกชุมชนบำบัดบ้านแสงตะวัน ศูนย์บำบัดรักษา
ยาเสพติด. แม่ฮ่องสอน : ศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดแม่ฮ่องสอน กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข.

สรทมล กรน่วม. (2544). การปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดียาเสพติดให้โทษฯ
โดยวิธีการชุมชนบำบัดของสถานฟื้นฟูบ้านอุบกษา กองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนกลาง กระทรวงยุติธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สายพิณ ศุภุททมงคล. (2542). ลูกกักกัน : อำนาจและการต่อต้านชัดเจน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักพัฒนาพฤตินิสัย. (2551). การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขัง. เข้าถึงโดย <http://www.rch1.netfirms.com>

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2542). จริยธรรมทางวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เพ็ญฟ้า.

สุภาวดี ชัมมะรักจิต. (2550). การศึกษาการใช้กลุ่มบำบัดทางพฤติกรรมความคิดต่อภาวะซึมเศร้า
ของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศรีธัญญา. วิทยานิพนธ์
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมลทิพย์ ใจเหล็ก. (2545). ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในคดียาเสพติด. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุวิทย์ชัย คำโทน.(2547). การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมจิตตภาวนา : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรุณี ศิริสุข.(2549). การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการเผชิญปัญหา โดยการใช้โปรแกรมการศึกษาแบบกลุ่มตามแนวพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม : กรณีศึกษาเยาวชนกระทำผิด ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารีรัช จ้างงค์ผล.(2550). ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาต่อความเครียดในผู้ป่วยโรคจิตเภท. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Estheidht,Susan .(1991). "Reducing Aggressive Behavior and Improving Self Control; A Cognitive Behavioral Training Program for Behaviotally Disordered Adolescents." Behavioral Disorders.16(October 1991):110-115
- Heflin, L. J., & Simpson, R. L. (1998). Interventions for children and youth with autism: Prudent choices in a world of exaggerated claims and empty promises. Part I: Intervention and treatment option review. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities, 13*, 194-211.
- Koop, C.E., & Lundberg G.D., (1992). **Violence in America : A public health emergency.** Journal of the American Medical Association, 267, 3075 - 3076.
- Lori Olson (2010). **Cognitive Behavioral Model for Relapse Prevention.** เข้าถึงโดย <http://www.ehow.com>
- Martin,Garry .,& Pear,Joseph .(2009). **Behavior Modification : What It Is and How to Do It.** New Jersey : Perason Education.
- Novello, A., Shosky, S., & Frochlke, R. (1992). **From the Surgeon General, U.S. Public Health Service : A medical response to violence.** Journal of the American Medical Association, 267, 3007.
- Paul M. Valliant, & Liam P. Ennis (1995). A Cognitive - behavior Therapy Model for Anger management with adult offender. Journal of offender Rehabilitation Vol.22, 3 + 4. December, 77 - 93.

- Richard Beck and Ephrem Fernandez. (1998) Cognitive Behavioral Therapy in the Treatment of Anger : A Meta - Analysis. Cognitive Therapy and Research Vol.22 No.1
- Shuell T.J. & Moran, K.A. (1994). **Learning Theories : History overviews and trends in Husen,** The International Encyclopedia of Education (2rd) Vol.6. N.Y. : El. Series Science.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของ

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรม
ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้
ของรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง
ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร**

1. นายนัทธี จิตสว่าง
อธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
2. นายฐานิส ศรียะพันธ์
รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
3. นายสมศักดิ์ รังสิโยภาส
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองเปรม กรมราชทัณฑ์
4. นายประเสริฐ อยู่สุภาพ
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง กรมราชทัณฑ์
5. นายกนก กรุณามิตร
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
6. นางประณีต โพนทอง
ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์
7. นายคงกริช พรคงธวัช
ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษมีนบุรี กรมราชทัณฑ์
8. นางพรพิสมัย วรคิลก
ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เรือนจำกลางคลองเปรม กรมราชทัณฑ์
9. นายสุวิทย์ อึ้งทอง
ผู้อำนวยการส่วนการศึกษา กรมราชทัณฑ์
10. นายทวี ทวีชนม์
เลขานุการ กรมราชทัณฑ์
11. นายสมบูรณ์ สีลา
ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาพฤตินิสัย เรือนจำพิเศษมีนบุรี กรมราชทัณฑ์
12. นายไพโรจน์ พันธุ์แก้ว
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (นายแพทย์ จิตสว่าง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.14/204

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ (นายฐานิส ศรียะพันธ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	ห้วเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.14/205

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองเปรม (นายสมศักดิ์ รังสีโยภาส)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง (นายประเสริฐ อยู่สุภาพ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาศาสตร์ การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้าน การทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

ที่ ศธ.0564.14/208

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพฤตินิสัยกรมราชทัณฑ์ (นายกนก กรณามิตร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เสรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์ กรมราชทัณฑ์ (นางประณีต โพนทอง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพนทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.14/207

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงทริฎฐูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำพิเศษมีนบุรี (นายคงกริช พรคงธวัช)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ปริญญาโทบัณฑิตสาขา การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐจกร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐจกร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศบ.0564.14/212

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาพฤตินิสัย เรือนจำกลางคลองเปรม (นางพรพิสมัย วรรณศิลป์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.14/211

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้อำนวยการส่วนการศึกษา กรมราชทัณฑ์ (นายสุวิทย์ อึ้งทอง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภักทธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ศศ.ดร.สรายุทธ์	เสวยรุชจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสวยรุชจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/213

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน เลขาธิการสสสอาด กรมราชทัณฑ์ (นายทวี ทวีชนม์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ต.รุ่งโรจน์ โปธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิเพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ.0564.14/209

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (นายไพโรจน์ พันธุ์แก้ว)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ศ.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ปริญญาตรีบัณฑิตศึกษา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐจกร	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการศึกษาวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐจกร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/214

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

19 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรียน ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาจิตใจ เรือนจำพิเศษมีนบุรี (นายสมบูรณ์ ศิลา)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่ พ.ศ.รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสนาพุทธปริชญาคุณวุฒิปบัณฑิตสาขา การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำคุณวุฒินิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาคุณวุฒินิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ	ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.วุฒิพล	หัวเมืองแก้ว	กรรมการ
3. ผศ.ดร.สรายุทธ์	เศรษฐขจร	กรรมการ

ในการทำคุณวุฒินิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ การปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น ทางบัณฑิตวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัย เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
รองอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รศ. ดร. วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล
2. รศ. สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์
3. ดร. วิเชียร อินทรสมพันธ์

ที่ ศษ.0564.11/ 1393

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 กันยายน 2551

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.ดร.วิโพธิ์ วัฒนานามิตกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่พันตรี รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.ศรายุทธ์ เศรษฐขจร	กรรมการ
3. รศ.ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านกรทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

ที่ ศษ.0564.11/ 1392

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 กันยายน 2551

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รศ.สุภรณ์ ลิ้มบริบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่พันตรี รุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ ภัทรธรรม	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร	กรรมการ
3. รศ.ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

ที่ ศธ.0564.11/ 1394

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 กันยายน 2551

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย ว่าที่พันตรี รุ่งโรจน์ โพร้ทอง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขัง ในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.ดร.อภิชาติ ภักธรธรรม	ประธานกรรมการ
2. ผศ.ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร	กรรมการ
3. รศ.ดร.วุฒิพล หัวเมืองแก้ว	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

ภาคผนวก ค

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม

รูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม

กรุงเทพมหานคร

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ ทางปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
ครั้งที่1/ 1.ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้าง ความคุ้นเคยระหว่าง คณะผู้วิจัยและ ผู้ต้องขัง 2. เพื่อให้ผู้ต้องขัง ทราบถึงจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ที่จะ ได้รับ	1. ชี้แจงเกี่ยวกับการเข้า ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตาม รูปแบบการปรับพฤติกรรม ทางปัญญาเพื่อพัฒนา จริยธรรมของผู้ต้องขัง 2. ให้ความรู้และสร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการ ปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อพัฒนาจริยธรรมของ ผู้ต้องขัง	1. ตาราง กำหนดการ/ แผนการจัด กิจกรรมการ เรียนรู้ตาม รูปแบบ การปรับ พฤติกรรมทาง ปัญญา 2. เกม 3. เพลง 4. สมุดบันทึก ผลการเรียนรู้	1. การสังเกต พฤติกรรม 2. แบบวัด พฤติกรรม จริยธรรมความมี วินัยของ ผู้ต้องขัง 3. บันทึกผลการ เรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ ทางปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การจัดและ ประเมินผล
ครั้งที่2/ การบริหาร จัดการ ความคิด	1. การสร้าง สัมพันธภาพที่ดี 2.การให้ความรู้ เกี่ยวกับความคิด และ วงจร ABC ของอิลลิส (Ellis) 3.การปรับเปลี่ยน ความคิดที่บิดเบือน เกี่ยวกับวินัยของ ผู้ต้องขัง	1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสร้างความคุ้นเคย ระหว่างคณะผู้วิจัยและ ผู้ต้องขัง 2. การให้ความรู้เกี่ยวกับ แรงจูงใจ การทำงานเป็น ทีม 3. การให้ความรู้เกี่ยวกับ การบันทึกผลการเรียนรู้ 4. การให้ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิควิธีปรับเปลี่ยนความ คิดที่บิดเบือนเป็นความคิด เชิงบวก 5. ฝึกทักษะการคิดอย่างมี ขั้นตอน 6.การให้ความรู้เกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิด อารมณ์และ พฤติกรรมและวงจร ABC ของอิลลิส(Ellis)	1. เกม 2. เพลง 3. สมุดบันทึก ผลการเรียนรู้	1. การสังเกต พฤติกรรม 2. บันทึกผลการ เรียนรู้ของ ผู้ต้องขัง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ทาง ปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
ครั้งที่ 3/ วินัยของ ผู้ต้องขัง	<p>1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทบทวนแนวการปฏิบัติตนเกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง</p> <p>2. เพื่อความรู้เกี่ยวกับมูลเหตุของการกระทำผิดวินัย</p> <p>3. ฝึกทักษะการคิดให้สามารถเปลี่ยนความคิดที่บิดเบือนเป็นความคิดเชิงบวกและเป็นจริงเพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยของเรือนจำ</p> <p>4. เพื่อให้มีความสามารถแยกแยะความคิด ความเชื่อที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล ได้อย่างถูกต้อง</p>	<p>1. กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับวินัยของผู้ต้องขัง ดังนี้</p> <p>1) การปฏิบัติตนตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์</p> <p>2) พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น</p> <p>3) พฤติกรรมการเล่นการพนัน</p> <p>4) พฤติกรรมการเสพยาของมึนเมา</p> <p>5) การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่</p> <p>6) พฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ</p> <p>2. การให้ความรู้เกี่ยวกับมูลเหตุของการกระทำผิดวินัยของเรือนจำ</p> <p>3. ฝึกทักษะการคิดให้สามารถเปลี่ยนความคิดบิดเบือนเป็นความคิดเชิงบวกที่เป็นจริงและมีเหตุผล</p>	<p>1. เอกสาร</p> <p>คู่มือการอยู่ในเรือนจำ</p> <p>2. กระดาษ</p> <p>3. ดินสอ</p>	<p>1. การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>2. บันทึกผลการเรียนรู้ของผู้ต้องขัง</p>

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
ครั้งที่ 4/ ทักษะการ คิดเพื่อการ ควบคุม ตนเอง	1.การให้ความรู้ และฝึกการสอน ตนเอง 2.การให้ความรู้ เกี่ยวกับการสังเกต ตนเองและบันทึก พฤติกรรมด้วย ตนเอง	1. กิจกรรมระบายอารมณ์ โดย ให้ผู้ต้องขังเขียนสิ่งที่ตนกำลังคิด ได้เพื่อสามารถช่วยให้ตนเอง ยับยั้งความคิดที่จะกระทำผิดวินัย ออกมาเป็นข้อความ 2. การให้ความรู้เกี่ยวกับการสอน ตนเอง การสังเกตตนเองและ บันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง 3. ฝึกการพูดในใจเพื่อสอนตนเอง การสังเกตตนเองและบันทึก พฤติกรรมการแสดงออกในแต่ละ วัน รวมถึงการประเมินผล 3. ฝึกทักษะการคิดเพื่อให้ ตระหนักถึงความผิด และการคิด เพื่อการยับยั้งชั่งใจและบังคับ ไม่ให้กระทำผิดวินัยตาม ข้อกำหนดของเรือนจำ 4. ฝึกทักษะการคิด การรับรู้และ การตีความหมายต่อตนเองและ สิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามความ เป็นจริงและมีเหตุผล	1. กระดาษ สีเหลืองจัตุรัส ขนาด 3 นิ้ว จำนวน 50 แผ่น 2. ดินสอ 3. ป้ายติด ประกาศ	1. การสังเกต พฤติกรรม 2. บันทึกผล การเรียนรู้ของ ผู้ต้องขัง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ ทางปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
ครั้งที่ 5/ ทักษะการ บริหาร อารมณ์ และความ รู้สึก	1. การให้ความรู้ เกี่ยวกับความ เครียดและ แนวทางแก้ปัญหา 2. การให้ความรู้ และการฝึกทักษะ การหายใจและการ ผ่อนคลาย กล้ามเนื้อ	1. กิจกรรมระบายอารมณ์ โดย ให้ผู้ต้องขังเขียนสิ่งที่ตนกำลังคิด ได้เพื่อสามารถช่วยให้ตนเอง ยับยั้ง ความคิดที่จะกระทำผิดวินัย ออกมาเป็นข้อความ 2. กลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ถึงการสร้างความ สุขด้วยความสามารถพิเศษ 3. กิจกรรมฝึกหายใจและคลาย กล้ามเนื้อ 4. ฝึกทักษะการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและความต้องการของ ตนเองที่สอดคล้องกับความเป็น จริง และสามารถควบคุม พฤติกรรมหรือการแสดง ออกของตนเองให้อยู่ในวินัย ตามที่เรือนจำกำหนดหรือสังคม ภายในเรือนจำยอมรับได้ 5. ฝึกทักษะการรับรู้ความจริง อย่างมีประสิทธิภาพและ สถานการณ์ในขณะนั้น 6. เพื่อให้รู้จักใช้หลักธรรมมา เป็นเครื่องระงับความ โกรธและ ความเครียด	1. กระดาษ สีเหลืองจัตุรัส ขนาด 3 นิ้ว จำนวน 50 แผ่น 2. ดินสอ 3. ป้ายติด ประกาศ 4. กระดาษย่น	1. การสังเกต พฤติกรรม 2. บันทึกผล การเรียนรู้ของ ผู้ต้องขัง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญาตามรูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
เพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางคลองเปรม กรุงเทพมหานคร

ครั้งที่/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนรู้ทางปัญญา	สื่อการเรียนรู้	การวัดและ ประเมินผล
ครั้งที่ 6/ ปัจฉิม นิเทศ	1. เพื่อให้ผู้ต้องขัง ทราบถึงความ ก้าวหน้าในการ พัฒนาจริยธรรม ด้านความมีวินัย ของผู้ต้องขังที่เข้า ร่วมกิจกรรม 2. เพื่อให้ทราบถึง การประยุกต์ใช้ เทคนิคการปรับ พฤติกรรมทาง ปัญญาเพื่อการแก้ ปัญหาในการ ดำเนินชีวิตใน เรือนจำอย่างมี ความสุข	1. ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับผลการประเมิน พฤติกรรมด้านความมีวินัย ใน 6 ด้าน คือ 1) การปฏิบัติตามคำสั่งของ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ 2) พฤติกรรมการทะเลาะวิวาทกับ ผู้อื่น 3) พฤติกรรมการเล่นการพนัน 4) พฤติกรรมการเสพของมีนเมา 5) การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่ 6) พฤติกรรมก่อเหตุความไม่สงบ 2. ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิคการปรับ พฤติกรรมทางปัญญาเพื่อการ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตใน เรือนจำอย่างมีความสุข 3. กิจกรรมขอขอบคุณ/อำลา และขอสัญญาการทำความดีมีวินัย	1. เกม 2. เพลง 3. สมุดบันทึก ผลการเรียนรู้	1. การสังเกต พฤติกรรม 2. แบบวัด พฤติกรรม จริยธรรม ความมีวินัย ของผู้ต้องขัง 3. บันทึกผล การเรียนรู้

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง
2. แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ต้องขังเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมของผู้ต้องขัง
3. แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านวินัยของผู้ต้องขัง

แบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านวินัยของผู้ต้องขัง

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อคำถามแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติที่ตรงตามความคิดหรือการแสดงพฤติกรรมที่แท้จริงของท่าน

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์			
1.	ท่านรู้สึกพึงพอใจทุกครั้งที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์
2.	ท่านคิดว่าคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่กำหนดให้ท่านปฏิบัติตามมีเหตุผลและควรปฏิบัติตาม
3.	ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำให้ท่านสามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามได้
4.	ท่านรู้สึกเลื่อมใสศรัทธากับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ
5.	ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เป็นสิ่งที่ท่านสามารถยอมรับได้
	พฤติกรรมการก่อการทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น			
6.	เมื่อท่านมีข้อขัดแย้งกับผู้อื่นท่านสามารถควบคุมอารมณ์และไม่ใช้คำหยาบคายเพื่อระบายอารมณ์โกรธ
7.	เมื่อท่านมีความรู้สึกโกรธท่านสามารถควบคุมความอารมณ์และไม่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น
8.	ท่านไม่ชอบหาเรื่องรังแกเพื่อนที่อ่อนแอกว่าเพราะรู้สึกว่า ไม่มีคุณภาพภูมิใจที่เกิดจากการรังแกผู้ที่อ่อนแอ
9.	ท่านสามารถควบคุมพฤติกรรมไม่ให้คิดแย่งชิงสิ่งของเครื่องใช้จากผู้อื่นมาเป็นของท่าน
10.	เมื่อท่านสามารถควบคุมอารมณ์โกรธ หรือรู้สึกไม่พอใจผู้ต้องขังคนอื่นไม่ว่ากรณีใดและท่านจะไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ของผู้อื่นเพื่อเป็นการแก้แค้น

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
	พฤติกรรมการเล่นการพนัน			
11.	ท่านสามารถควบคุมความคิดไม่ให้เข้ากลุ่มเล่นการพนันได้เสมอ
12.	ท่านสามารถควบคุมความคิดว่าการเล่นการพนันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
13.	ท่านสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมกับการพนัน
14.	ท่านสามารถระพุดิตตนไม่ให้ทำผิดวินัยเกี่ยวกับการเล่นการพนัน
15.	ท่านสามารถควบคุมความคิดเกี่ยวกับการเล่นการพนันและไม่เป็นผู้คิดค้นหาวิธีหรืออุปกรณ์ในการเล่นการพนัน
	พฤติกรรมการเสพของมีนเมา			
16.	ท่านสามารถบังคับตนเองไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตของมีนเมา
17.	ท่านสามารถบังคับตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาทุกชนิด
18.	ท่านไม่ชอบเสพของมีนเมาเพราะทำให้ท่านรู้สึกว่ามีผลเสียต่อสุขภาพ
19.	ท่านรู้สึกเครียดหรือมีปัญหาท่านจะใช้วิธีการอื่นทดแทนเสพสารเสพติดหรือของมีนเมา
20.	เมื่อท่านทราบว่า การเสพของมีนเมาเป็นความผิดทางวินัยของเรือนจำ ท่านสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เสพของมีนเมาได้
	การปฏิบัติงานอันเป็นหน้าที่			
21.	ท่านมีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ได้เสร็จและสำเร็จ
22.	ท่านมีความมุ่งมั่นและตั้งใจในการทำงานถึงแม้งานจะมีปริมาณมาก ท่านก็ไม่เคยท้อแท้
23.	ท่านศึกษาค้นคว้าในรายละเอียดของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้ได้งานที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
24.	ท่านพยายามสร้างสรรค์งานที่ได้มาตรฐานและได้รับคำชมเชยจากเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ
25.	ท่านสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ละทิ้งงานอันเป็นหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามวินัยของเรือนจำ
	พฤติกรรมการก่อเหตุความไม่สงบ			
26.	ท่านสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เข้าร่วมกลุ่มสร้างสถานการณ์ให้ผู้ต้องขังประท้วงหรือก่อการวุ่นวายขึ้นในเรือนจำ
27.	ท่านรับรู้ว่าการก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำเป็นความผิดทางวินัยจึงไม่ควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง
28.	ท่านมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของเรือนจำ จึงไม่เรียกร้องต่อรองใด ๆ
29.	ท่านสามารถควบคุมความคิดและอารมณ์ ไม่ให้เกิดพฤติกรรมกรหลบหนีจากเรือนจำ
30.	ท่านสามารถควบคุมตนเองไม่ให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติก่อเหตุความไม่สงบภายในเรือนจำ

ภาคผนวก จ
การเผยแพร่ผลการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๖.๑๑/ว๐๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
๓๒๐๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ตอบรับการส่งบทความ

เรียน คุณรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง

ตามที่ คุณรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง ได้ส่งบทความวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ต้องขังในเรือนจำกลาง” เพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ นั้น

บัดนี้ ทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ได้รับบทความเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และอยู่ในระหว่างการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่าน เพื่อปรับแก้บทความที่จะนำเสนอต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

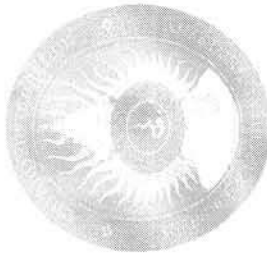
ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูทธ คงอินทร์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร., โทรสาร. ๐ - ๔๔๐๔ - ๑๕๕๖

E-mail : Thipvb@hotmail.com

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้แด่

อาทิพันธ์รุ่งโรจน์ ไพฑิธอง

นำเสนองานแบบบรรยาย

๕๕๑ การพัฒนารูปแบบการรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของผู้ด้อยโอกาส ในโรงเรียนตำรวจ

ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ ๔

ในชั้นที่ ๒๐ - ๒๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ขอ ให้มีความสุข ความเจริญและเป็นกำลังสำคัญ ในการพัฒนาการวิจัยของชาติสืบไป

ให้ไว้ ณ ชั้นที่ ๒๐ ตึกอนุ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

นางประจักษ์ คงฉัตร
(รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ)

(รองอธิการบดีฝ่าย ศน. (๕๕๑) ภาณรัตน์)
รักษาการอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Produce by The Graduate
Technology 5003

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	ว่าที่พันตรีรุ่งโรจน์ โพธิ์ทอง
เกิดวันที่	1 กรกฎาคม 2501
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	เรือนจำพิเศษมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการส่วนควบคุมและทัณฑปฏิบัติ เรือนจำพิเศษมีนบุรี - ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการติดตามการบริหารงบประมาณของ กระทรวงศึกษาธิการ - คณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการบริหารงานราชการตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลมีนบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2513 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนเสนาะวิทยา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2520 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ปกศ.สูง) วิชาเอกเกษตรศาสตร์ วิชาโทอุตสาหกรรมศิลป์ วิทยาลัยครูนครปฐม พ.ศ. 2530 ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต (สส.ป.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2541 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2548 วุฒิปริญญาตรีการศึกษาหลังปริญญาโท เพื่อความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2553 การศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นคุยฎีบัณฑิต (ปร.ค.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร